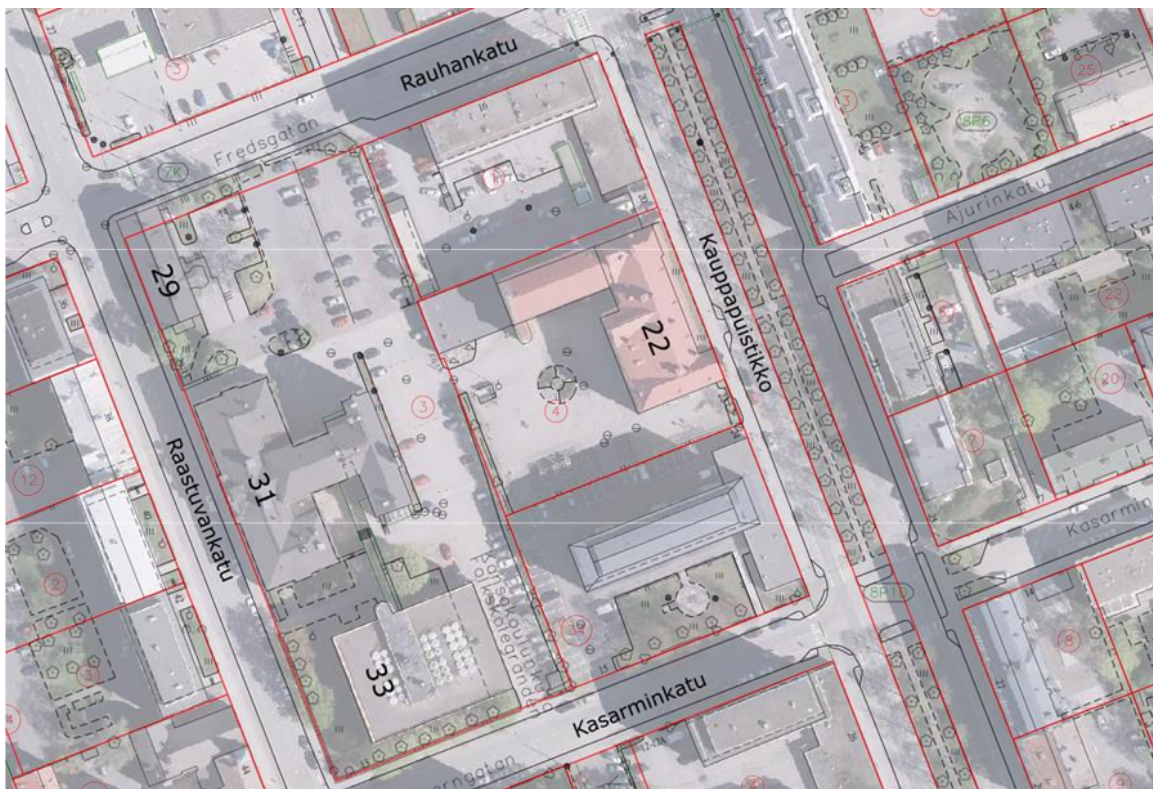


DETALJPLAN 1121

Enhetsskolan i centrum, Vasa centrum

Detaljplaneändring och tomtindelning



DETALJPLANEBSKRIVNING

V A S A .
V A S A .

1 BAS- OCH IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER

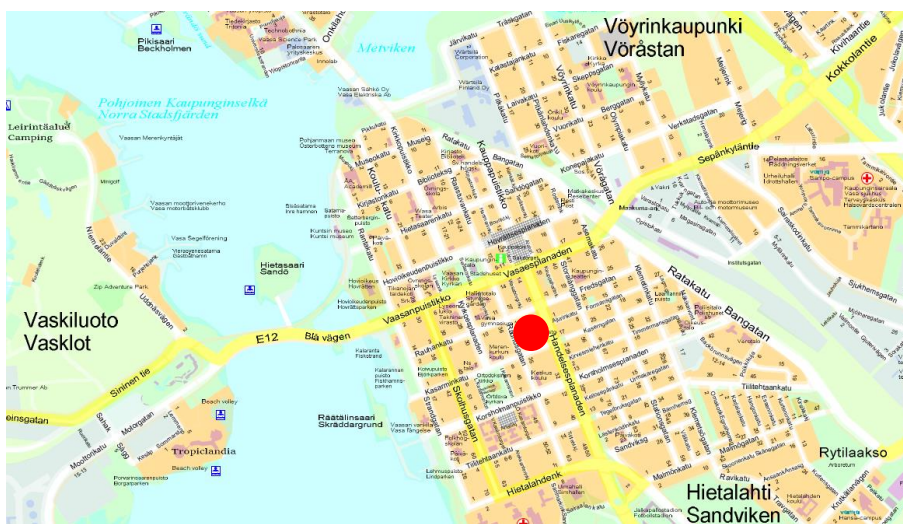
1.1 IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER

Kommun:	Vasa stad 905	
Planområde	Stadsdel 7	
	kvarter 5, tomterna 3 och 4	
	samt gatuområden	
Planeringstyp:	Detaljplaneändring och tomtindelning	
Planens namn:	Enhetsskolan i centrum	
Planens nummer:	1121	
Uppgjord av:	Vasa stads planläggning, planläggare Maija Pakarinen planlägningsarkitekt Kati Vuohijoki	
Behandling:	Stadsmiljönämnden	13.10.2021
	Planlägningsdirektörens tjänsteinnehavarbeslut	30.6.2022
	Stadsmiljönämnden	30.11.2022
	Stadsstyrelsen	15.2.2023
	Stadsfullmäktige	20.2.2023
Framläggande:	Program för deltagande och bedömning	28.10–12.11.2021
	Planutkast	10.-23.8.2022
	Uppdaterat PDB	10.-23.8.2022
	Planförslag	15.12.2022–13.1.2023
	Uppdaterat PDB	15.12.2022–13.1.2023

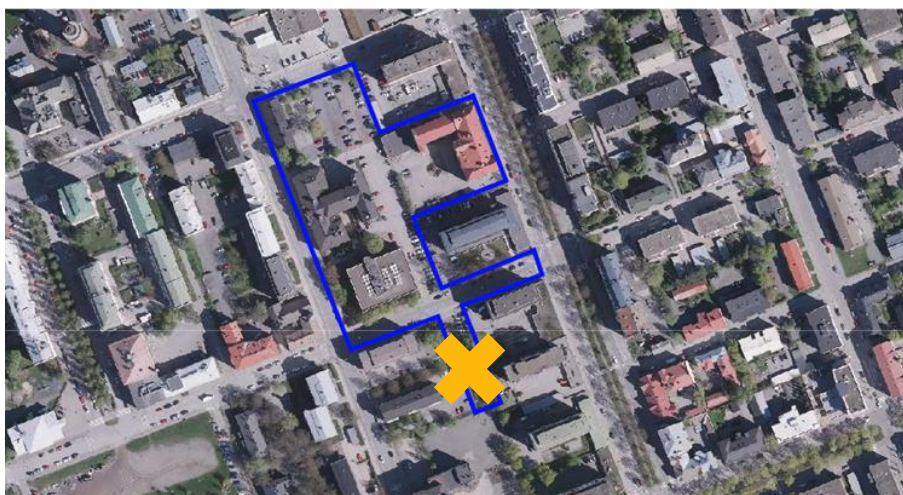
1.2 PLANOMRÅDETS LÄGE

Planområdet ligger i centrum av Vasa, mindre än en halv kilometer söderut från torget, och gränsar till Rådhusgatan, Fredsgatan och Handelsplanaden. Inom detaljplanens avgränsning faller även delar av Kaserngatan och Fredsgatan. Brandgatan Fotografsgården, som går från Keskuskoulu till Kaserngatan, har slopats i planavgränsningen efter utkastskedet.

Detaljplaneändringen gäller fastigheterna på Handelsplanaden 22 och Rådhusgatan 29–33. Det är flera enheter inom bildningssektorn som är verksamma i kvarteret, bland annat Vasa medborgarinstitut, småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildnings förvaltning samt en småbarnspedagogikenhet. En del av lokalerna står tomma. I de intilliggande kvarteren utanför detaljplaneområdet finns Keskuskoulu samt ett finskspråkigt och ett svenskspråkigt gymnasium. Planområdets areal är 1,63 hektar.



Området som detaljplaneändringen berör angivet på guidekartan.



Den ursprungliga avgränsningen av detaljplanen är utmärkt med blått på ortoflygbilden. Fotografsgården som slopats i detaljplanens avgränsning är utmärkt med ett gult kryss på bilden.

1.3 PLANENS NAMN OCH SYFTE

Avsikten med planändringen är att granska hur Enhetsskolan i centrum placeras inom det tätt bebyggda stadsområdet och bedöma konsekvenserna av de alternativ som valts ut utifrån projektplaneringen. Målet är också att slå samman två tomter för undervisningsverksamhet till en.

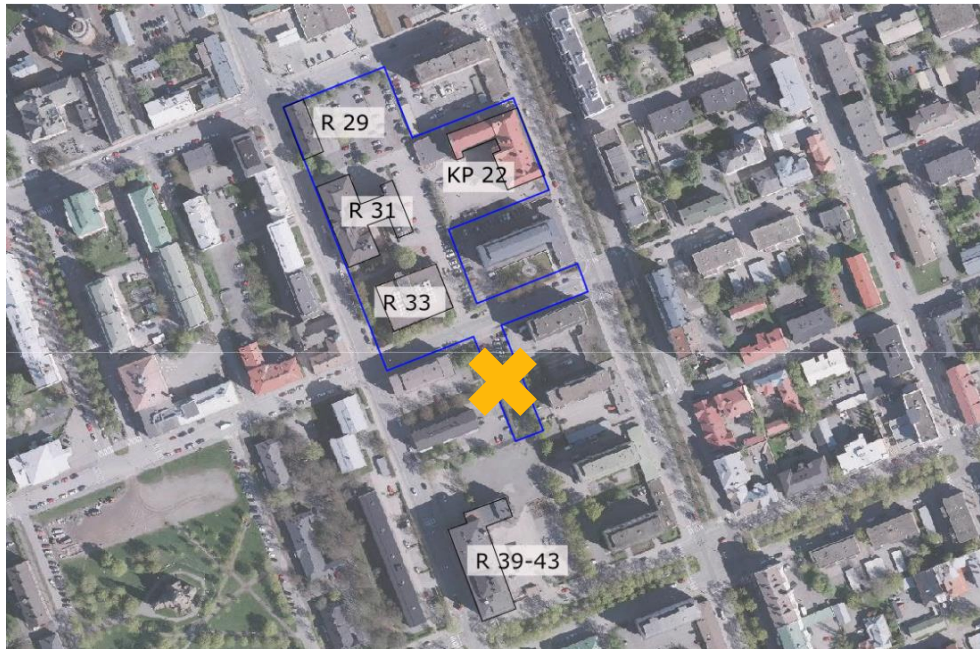
Målen för detaljplaneändringen härleds från den utredning om den finskspråkiga grundläggande utbildningens servicenätverk där skolenätet i centrum av Vasa och dess närområden granskades. Avsikten med servicenätverksutredningen var att undersöka hur man för Enhetsskolan i centrum åstadkommer fungerande, modifierbara och moderna undervisningslokaler. Slutsatsen i utredningen var att lokalerna för den finskspråkiga grundläggande utbildningen i centrumet ska koncentreras till en helhet som utöver det nuvarande Keskuskoulu också omfattar planändringsområdet med namnet Enhetsskolan i centrum. Behovsutredningen godkändes av stadsstyrelsen 22.3.2021 och projektplaneringen pågår. På det område som planändringen berör ska lokalerna för den grundläggande utbildningen i mån av möjlighet koncentreras till två byggnader: till en ny skolbyggnad som ska uppföras (Rådhusgatan 33) och till en före detta folkskolebyggnad (Handelsplanen 22), som senast har använts av Steinerskolan. Avsikten är att bevara de övriga byggnaderna (Rådhusgatan 29 och 31) i sin nuvarande användning som Vasa medborgarinstituts lokaler och som lokaler för småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens förvaltning. Målet för den nya Enhetsskolan är att erbjuda eleverna och personalen centralt belägna, moderna lokaler.

De centrala delarna av det område som planändringen berör har varit i offentlig användning ända sedan Vasa flyttades till sin nuvarande plats på Klemetsöudden. Kvarterets mellersta del, Rådhusgatan 31 och Handelsplanen 22, fastställdes som skoltomt redan i den av C. A. Setterberg utarbetade detaljplanen från 1855.

Med hjälp av detaljplaneändringen upprätthålls skoltraditionen i stadskärnan. I samband med detaljplaneändringen utreds byggnadernas värde på området. Målet är att bevara de kulturhistoriskt mest värdefulla objekten och anpassa det kompletterande byggandet efter deras skala. Samtidigt granskas även frågor i anslutning till trafiksäkerheten. Förutom akuta ändringsbehov undersöks i detaljplanearbetet även framtida möjligheter för kompletterande byggande på kvarteretsområdet. Målet är att de tomter som ska planläggas i sin helhet bevaras i offentlig användning.

Detaljplaneändringen stöder följande mål i Vasa stads strategi 2022–2025, som stadsfullmäktige godkände 14.2.2022:

- projektet med Enhetsskolan i centrum
- en barnvänlig stad
- fungerande basservice för alla åldrar
- en trivsamt och trygg stadsmiljö
- smidiga färdförbindelser
- levande centrum



Den ursprungliga avgränsningen av detaljplanen är utmärkt med blått på ortoflygbilden. Fotografsgränden som slopats i detaljplanens avgränsning är utmärkt med ett gult kryss på bilden.

- **R 29:** "Före detta "Ehrströmshuset", där småbarnspedagogikens och den grundläggande undervisningens förvaltning är placerad för tillfället. Byggnaden kvarstår i sin nuvarande användning.
- **R 31:** "Vasa högskola", där Medborgarinstitutets lokaler finns för tillfället. Byggnaden kvarstår huvudsakligen i sin nuvarande användning.
- **R 33:** Det före detta vetenskapsbiblioteket. Byggnaden har under de senaste åren tjänat som tillfällig lokal för stadens olika verksamheter. Byggnaden rivs och ersätts med en ny skolbyggnad.
- **KP 22:** Den före detta folkskolebyggnaden "Handelsesplanadens lågstadium". Det har senast funnits lokaler för Steinerskolan i byggnaden, som nu ska byggas om och bli en del av Enhetsskolan i centrum.
- **R 39–43:** Keskuskoulu. Byggnaden faller utanför det område som planändringen berör och kvarstår i sin nuvarande användning. I och med planändringen blir den en del av Enhetsskolan i centrum.

1.4 BESKRIVNINGENS INNEHÅLL

1	BAS- OCH IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER.....	2
1.1	IDENTIFIKATIONSUPPGIFTER.....	2
1.2	PLANOMRÅDETS LÄGE	3
1.3	PLANENS NAMN OCH SYFTE.....	4
1.4	BESKRIVNINGENS INNEHÅLL	6
1.5	FÖRTECKNING ÖVER BILAGORNA TILL BESKRIVNINGEN.....	9
1.6	FÖRTECKNING ÖVER ÖVRIGA HANDLINGAR, BAKGRUNDSUTREDNINGAR OCH KÄLLMATERIAL SOM BERÖR PLANEN.....	9
2	SAMMANDRAG	10
2.1	OLIKA SKEDEN I PLANPROCESSEN	11
2.2	Detaljplan	12
2.3	GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN.....	12
3	UTGÅNGSPUNKTER	13
3.1	UTREDNING OM FÖRHÅLLANDENA PÅ PLANERINGSOMRÅDET	13
3.1.1	Allmän beskrivning av området	13
3.1.2	Naturmiljö.....	13
3.1.3	Byggd miljö.....	16
3.1.4	Den byggda kulturmiljöns värden	22
3.1.5	Motiv för skydd med detaljplan eller för att underlåta skydd.....	24
3.1.6	Befolknings- och samhällsstrukturens utveckling	27
3.1.7	Gårdar och dagvatten.....	27
3.1.8	Trafik.....	28
3.1.9	Markägförhållanden.....	28
3.2	PLANERINGSSITUATION	29
3.2.1	Planer, utredningar och beslut som berör planområdet.....	29
3.2.2	Landskapsplan.....	31
3.2.3	Generalplan.....	32
3.2.4	Detaljplan.....	33
3.2.5	Stadens markpolitiska riktlinjer	33
3.2.6	Byggnadsförbud	34

4	OLIKA SKEDEN I UTARBETANDET AV DETALJPLANEN	35
4.1	INITIATIV TILL OCH BEHOV AV DETALJPLANERING	35
4.2	PLANERINGSSTART OCH BESLUT SOM GÄLLER DEN	35
4.3	DELTAGANDE OCH SAMARBETE	37
4.3.1	Intressenter	37
4.3.2	Inledd behandling	38
4.3.3	Deltagande och växelverkansförfaranden	38
4.3.4	Myndighetssamarbete	38
4.3.5	Informationsmöte för allmänheten	38
4.4	MÅLEN MED DETALJPLANEÄNDRINGEN	39
4.4.1	Mål enligt utgångsmaterialet	39
4.4.2	Respons om programmet för deltagande och bedömning	40
4.4.3	Mål som preciserats under processen	44
4.5	ALTERNATIVEN I DETALJPLANEUTKASTET OCH DERAS KONSEKVENSER	44
4.5.1	Beskrivning och gallring av de preliminära alternativen	45
4.5.2	Bedömning och jämförelse av konsekvenserna för de valda utkastalternativen	48
4.6	REDOGÖRELSE FÖR DETALJPLANEUTKASTET	50
4.6.1.	Detaljplaneutkastets struktur	50
4.6.2.	Dimensionering	50
4.6.3	Serviceformer	50
4.6.4	Områdesreserveringar	51
4.6.5	Utlåtanden och åsikter som kommit in under beredningsskedet	53
4.6.6	Övervägande efter utkastskedet	59
4.6.7	Utlåtanden och anmärkningar som kommit in under framläggandet i förslagsskedet	63
4.6.8	Övervägande efter förslagsskedet	84
5	REDOGÖRELSE FÖR DETALJPLANEN	86
5.1	DETALJPLANENS STRUKTUR	86
5.1.1	Dimensionering	86
5.1.2	Serviceformer	87
5.1.3	Kvartersområden	87

5.1.4	Gatuområden.....	89
5.2	Uppnående av målen för miljöns kvalitet	89
5.3	Områdesreserveringar	90
5.4	PLANENS KONSEKVENSER	93
5.4.1	Samhällsekonomiska konsekvenser	94
5.4.2	Skolprojektets inverkan på verksamheten vid Medborgarinstitutet Alma	95
5.4.3	Konsekvenser för trafiken.....	95
5.4.4	Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, livsmiljö och rekreation ..	99
5.4.5	Konsekvenser för sociala förhållanden	99
5.4.6	Konsekvenser för naturmiljön.....	99
5.4.7	Förverkligande av koldioxidsnålt byggande/cirkulär ekonomi	100
5.4.8	Konsekvenser för den byggda miljön	101
5.4.9	Tillgänglighetskonsekvenser	104
5.4.10	Att låta bli att genomföra detaljplanen	104
5.5	STÖRANDE FAKTORER I MILJÖN	105
5.6	Planbeteckningar och -bestämmelser.....	105
6	GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN	106
6.1	PLANER SOM STYR OCH ILLUSTRERAR GENOMFÖRANDET	106
6.2	GENOMFÖRANDE OCH TIDTABELL	110
6.3	UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDET.....	110

1.5 FÖRTECKNING ÖVER BILAGORNA TILL BESKRIVNINGEN

Bilaga 1. Detaljplanekarta med bestämmelser

Bilaga 2. Program för deltagande och bedömning (reviderat 22.11.2022)

Bilaga 3. Blankett för uppföljning av detaljplanen

Bilaga 4. Karta över tomtindelningen

Bilaga 5. Illustrationsmaterial, skuggeffekter

Bilaga 6. Preliminär översiktsplan för trafiken. Vasa stad, Kommuntekniken 2022

Bilaga 7. Byggnadsskyddsbeslut enligt Statsrådets förordning 480/85 (4.12.1991) gällande den skyddade s.k. Vasa högskolebyggnad på tomt 7-5-3, Rådhusgatan 29–33. (25.10.2022). NTM-centralen i Österbotten

1.6 FÖRTECKNING ÖVER ÖVRIGA HANDLINGAR, BAKGRUNDSUTREDNINGAR OCH KÄLLMATERIAL SOM BERÖR PLANEN

Vuorinen, J. (2011). Muutoksen kampukset. Museiverket.

Vuorinen, J. (2017). Kasvun yliopistoista muutosten kampuksiin.

Vasa Centrumstrategi (2012). Sito Oy och Vasas tekniska sektor.

Trafikutredning i anslutning till delgeneralplanen för Vasa centrum 2015 (2015). Sito Oy.

Behovsutredning – skolcampus i centrum. (2021). Vasa stad: samt beslut som berör staden.

Projektplanerna för Enhetsskolan i centrum (2021 och 2022). LKL Arkitekter: samt beslut som berör dem.

Laurila, A. (2021). Rakennushistoriaselvitys KAUPPAPUISTIKON KANSAKOULU KAUPPAPUISTIKKO 22, VAASA. (Byggnadshistorisk utredning, Handelsplanadens folkskola på Handelsplanaden 22, Vasa). Vahanen rakennusfysiikka Oy.

Kulturhistorisk utredning av Rådhusgatan 29–33. (2022). Vasa stads planläggning

Naturkartläggning för Enhetsskolan i centrum. (2022). Vasa stads planläggning

2 SAMMANDRAG

Målen för detaljplaneändringen härleddes från utredningen om den finskspråkiga grundläggande utbildningens servicenätverk där skolnätet i centrum av Vasa och dess närområden granskades. Slutledningen i utredningen är att den finskspråkiga grundläggande utbildningens lokaler i centrumområdet koncentreras till en helhet som omfattar Keskuskoulu nuvarande område och planändringsområdet. Keskuskoulu faller utanför planavgränsningen, för den kvarstår i sin nuvarande användning och inga reparations- eller utvidgningsbehov riktas till den. Enligt planerna ska lokalerna för årskurserna 6–9 i Enhetsskolan i centrum placeras på planändringsområdet.

Frågor som ska granskas i planarbetet:

- Kvartersområdenas användningsändamål
- Byggrätten och fastigheternas gränser
- Kvalitetskraven som ställs på bebyggda miljöer
- Områdets kulturhistoriska värden, byggnadsskyddsfrågor
- Kompletterande byggande på kort sikt (den pågående projektplaneringen beträffande Enhetsskolan i centrum)
- Kompletterande byggande på lång sikt (eventuella framtida möjligheter till kompletterande byggande)
- Anpassning av nybyggnaderna till de värdefulla byggnadernas skala
- Parkeringsfrågor
- Trafiksäkerhetsfrågor
- Detaljplanens konsekvenser för den byggda miljön, naturmiljön, människornas levnadsförhållanden och för de sociala förhållandena

Vad gäller Vasa högskolas före detta biblioteksbyggnad på Rådhusgatan 33 undersöks förutsättningarna att riva byggnaden och ersätta den med en nybyggnad. Nybyggnaden skulle komplettera de nuvarande skolbyggnaderna och möjliggöra att skolverksamheten fortsätter på tomten.

Nybyggnaden bör anpassas till den värdefulla stadsmiljön och de intilliggande kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna. Före detta Vasa högskola på Rådhusgatan 31 (nuvarande Vasas Medborgarinstitut Alma) skyddas med stöd av lagen om skyddandet av byggnadsarvet. För byggnaderna på Rådhusgatan 29 och 31 respektive Handelsplanaden 22 fastställs grunderna för och behovet av skydd i samband med planarbetet.

Byggnadernas gårdsområden ansluter till det befintliga gatunätet: Rådhusgatan, Fredsgatan, Handelsplanaden och Kaserngatan. På tomterna finns färdig kommunalteknik.

2.1 OLIKA SKEDEN I PLANPROCESSEN

Inledande av detaljplaneprocessen

Planprocessen inleddes på stadens eget initiativ. Processen med detaljplaneändringen inleddes genom beslut av stadsmiljönämnden när nämnden godkände programmet för deltagande och bedömning för framläggande vid sitt sammanträde 13.10.2021.

Program för deltagande och bedömning MarkByggl 63 §

Programmet för deltagande och bedömning (PDB) för planprojektet godkändes för framläggande vid stadsmiljönämndens sammanträde 13.10.2021. PDB var framlagt **28.10–12.11.2021** och det lämnades in tolv (12) utlåtanden och en åsikt om det. Dessa specificeras under punkt 4.4.2 Respons om programmet för deltagande och bedömning. Om projektet har sänts en elektronisk begäran om utlåtande till de berörda myndigheterna samt brev till markägarna och arrendatorerna av de fastigheter som är föremål för ändringen av planområdet och av deras grannfastigheter. Om framläggandet av PDB har meddelats i Vasa stads officiella kungörelsetidningar (Ilkka-Pohjalainen, Vasabladet) och på stadens officiella informations- och kommunikationskanaler, samt på planläggningens webbsida www.vasa.fi/planlaggningen.

Hörande i beredningsskedet (planutkast) MarkByggl § 62, MarkByggF § 30

Planutkastet och det uppdaterade programmet för deltagande och bedömning var framlagda under tiden **10–23.8.2022** genom planläggningsdirektörens beslut (30.6.2022). Om framläggandet av ärendet har meddelats i Vasa stads officiella kungörelsetidningar (Ilkka-Pohjalainen, Vasabladet) och på stadens officiella informations- och kommunikationskanaler, samt på planläggningens webbplats www.vasa.fi/planlaggningen. Materialet var framlagt också på Planläggningens anslagstavla och Planläggningens webbplats. Planutkastet sändes per brev eller e-post till markägarna på planområdet och till övriga intressenter. Det lämnades in åtta (8) åsikter och tre (3) förhandsutlåtanden om detaljplaneutkastet och det 30.6.2022 uppdaterade programmet för deltagande och bedömning.

Offentligt framläggande (detaljplaneförslag) MarkByggl § 65, MarkByggF § 27–28

Förslaget till detaljplaneändring samt den uppdaterade Planen för deltagande och bedömning (PDB) har genom stadsmiljönämndens beslut lagts fram offentligt för perioden 15.12.2022–13.1.2023. Det lämnades in åtta (8) anmärkningar och 10 utlåtanden om detaljplaneförslaget och det 22.11.2022 uppdaterade programmet för deltagande och bedömning.

Lagakraftvunnen detaljplan MarkByggl 188.5 §, Kommunallagen 140 §

Vasa stadsfullmäktige fastställde detaljplaneändringen vid sitt sammanträde 20.2.2023. Efter bevärstiden, som började vid fastställandet, kungjordes att planen har vunnit laga kraft. Före det hade stadsstyrelsen godkänt detaljplanen 15.2.2023.

2.2 DETALJPLAN

Ävsikten är att man under planprocessen ska utarbeta en detaljplan och en tomtindelning för området. Planläggningsområdet är beläget i Vasa centrum och omfattar cirka 1,63 hektar. Målet är att de kvartersområden som ska planläggas bevaras i sin helhet i offentlig användning.

Målet för detaljplanen är att möjliggöra att undervisningsverksamheten kan fortgå i kvarteret även i fortsättningen samt att anvisa plats för en ny byggnad för skolverksamheten och eventuella framtida tillbyggnadsbehov. Nybyggnaden ska till sin höjd och stil anpassas till de befintliga, kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna i kvarteret samt till den övriga stadsstrukturen däromkring. Detta mål styrs med planbestämmelser. Servituten för de el-, avlopps- och vattenledningar som löper genom området har beaktats när byggplatserna har fastställts.

Nybyggnaden, som eftersträvas med planen, ska byggas på Rådhusgatan 33 och ersätta högskolans tillbyggnad från 1970-talet som enligt planerna ska rivas. När nybyggnaden är färdig kompletterar den lokalerna för skolverksamheten i kvarteret bland annat med en ny bollhall och specialklasser som uppfyller de moderna kraven.

Detaljplaneändringen genomför målen om att förtäta centrumet i landskaps- och generalplanen. Samtidigt säkerställer den för sin del att närservicen för de människor som bor i centrumet bevaras. Utgångspunkten i planarbetet är att utveckla planändringsområdet så att de offentliga lokaler som byggs där är trygga och trivsamma.

Med detaljplaneändringen anvisas byggrätter och byggnadsytor för de byggnader som ska uppföras på tomterna och utfärdas andra bestämmelser som styr byggandets kvalitet samt fastställs hur parkeringen ska ske på tomterna. Den eftersträlvade Enhetsskolan i centrum ska bilda en helhet som utöver det nuvarande Keskuskoulu också omfattar byggnaderna inom området för denna detaljplaneändring.

2.3 GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

Detaljplaneringen inleddes hösten 2021 och målet är en lagakraftvunnen detaljplan år 2023. Det är möjligt att följa hur planprocessen framskrider på planläggningens webbplats:

www.vaasa.fi/sv/ak1121

3 UTGÅNGSPUNKTER

3.1 UTREDNING OM FÖRHÅLLANDENA PÅ PLANERINGSOMRÅDET

3.1.1 Allmän beskrivning av området

Området som detaljplaneändringen berör ligger i Vasa stadskärna, knappt en halv kilometer söderut från torget. Planeringsområdet är beläget inom det tätt bebyggda rutplaneområdet i centrumet.

Vasa stads kommersiella och administrativa centrum finns i kvarteren norr om planeringsområdet. De närmaste kvarteren öster, söder och väster om planeringsområdet har planlagts huvudsakligen för bostadsvåningshus. I den närmaste omgivningen finns mycket service för stadsborna, exempelvis mindre och större handelsenheter, restauranger och andra företag. I närheten finns ett flertal läroanstalter och daghem. Även rekreationsområden kan hittas i närheten: Kaserntorget bollplan och lek område ligger cirka 100 meter bort och grönområdena invid Södra Stadsfjärden (Fiskstrandsparken, Lindparken och Skräddargrund) på under en halv kilometers avstånd. Större grönområden finns bland annat i Sandviksparken och på Allaktivetsplanen cirka en halv kilometer bort.

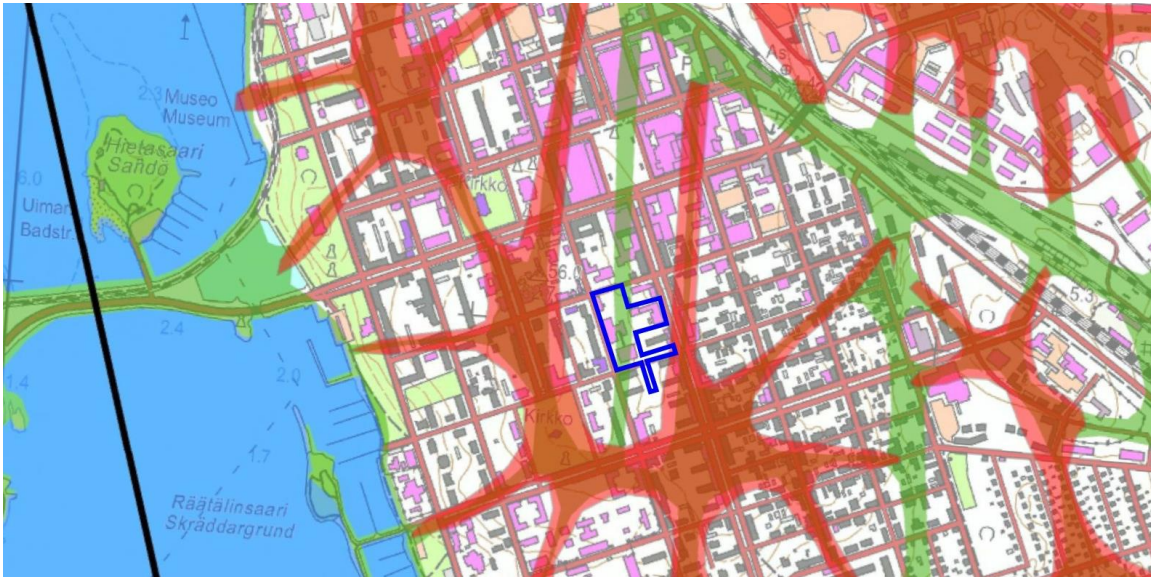
3.1.2 Naturmiljö

Planeringsområdet består helt av bebyggd miljö och det finns ingen miljö i naturtillstånd på området.

Landskapsstruktur

Såsom det framgår av bilden nedan gör planområdets topografi att avrinningsvattnet styrs längs dalen, som är markerad med grön färg, mot norr och vidare längs järnvägssträckningen mot Metviken.

Höjdskillnaderna på planområdet är måttliga. Planområdet sluttar svagt mot öster. Höjdskillnaden mellan områdets gräns mot Rådhusgatan och gränsen mot Handelsplanaden är cirka tre och en halv meter. Enligt översvämningskarttjänsten antas havsöversvämningarna inte sträcka sig till Vasa centrum i samband med stora och väldigt sällsynta översvämningar. Därmed är planområdet inte översvämningskänsligt.



Stommen för landskapsstrukturen i centrum enligt den naturutredning som utarbetades i samband med delgeneralplanen för centrum. Ryggarna anges med rött, dalarna med grönt. Det ursprungliga planområdet avgränsas med mörkblått.

Jordmån

Jordmånen på planområdet består av sandmorän, vilket är karakteristiskt för rutplaneområdet i centrum. Det är en jordart som lämpar sig väl för byggnande.

Det ska emellertid göras geologiska undersökningar i samband med nytt byggnande på området, för det finns eventuellt tidigare outgrävda delar under byggnaden på Rådhusgatan 33 eller rester av tidigare byggnader i hörnet av Rådhusgatan och Kaserngatan.



På jordmånskartan anges sandmoränen med ljusgult och det ursprungliga planområdets avgränsning med mörkblått.

Arter

På grund av planområdets bebyggda karaktär är växtligheten på området främst planterad och består av gatuträd och ett par planteringsområden på innergården i kvarteret. Den lummigaste delen av planområdet bildas av gatuträden längs Kaserngatan, som får ge plats åt den planerade nybyggnaden om den uppförs.

Enligt naturutredningen som utarbetades i samband med delgeneralplanearbetet 2014 häckar några av kulturområdenas, strändernas och strandskogarnas fågelarter inom centrumområdet. På utredningsområdet hittades inga lämpliga livsmiljöer för flygekorre. Sannolikheten för att det förekommer fladdermöss på planeringsområdet är liten. I Vasa centrum har fladdermöss enligt utredningen främst observerats i Sandviken och invid Fängelsestranden.

I naturutredningen från 2014 konstateras att det i centrumet inte finns med tanke på naturen värdefulla områden som skulle uppfylla definitionerna på naturtyper som bör skyddas med stöd av EU:s naturdirektiv eller Finlands naturvårdslag, skogslag eller vattenlag.

Som bakgrundsmaterial till detaljplanen har den naturkartläggning som gjorts på planområdet under terrängsäsongen år 2022 använts. Enligt naturkartläggningen finns inga betydande naturvärden på området som borde beaktas vid planläggningen. Följande saker observerades i kartläggningen på området:

- Det hittades inga platser enligt 49 § i naturskyddslagen där fladdermössen förökar sig eller rastar. I ruttkartläggningen sågs en nordisk fladdermus. Om några av de befintliga byggnaderna på området ska rivas, bör byggnadernas inomhusutrymmen kontrolleras för fladdermössens eventuella daggömmor.
- Vid naturkartläggningen sågs inga naturtyper som skyddas med stöd av naturvårdslagen.
- På utredningsområdet hittades inga lämpliga livsmiljöer för flygekorre.
- I terrängen bedömdes att det på utredningsområdet inte förekommer några andra i bilaga IV (a) till Europeiska unionens habitatdirektiv (92/43/EEG) upptagna däggdjurs- och kräldjursarter eller groddjur.

Vid kartläggningen av naturen konstaterades att i området inte hittades sådana naturvärden som borde beaktas i planarbetet.

3.1.3 Byggd miljö

Planändringsområdet har främst varit i offentlig användning ända sedan Vasa flyttades till sin nuvarande plats. Kvarterets mellersta del (Rådhusgatan 31 och Handelsplanaden 22) anvisades som skoltomt redan i den av C.A. Setterberg utarbetade stadsplan som fastställdes 1855. Med hjälp av den aktuella detaljplaneändringen upprätthålls skoltraditionen i stadskärnan. Fastigheterna på Rådhusgatan 29 och 33 har använts som skolor sedan 1960- respektive 1970-talet. I nuläget har byggnaderna på planområdet totalt cirka 14 000 m² våningsyta.

Planeringsområdet är beläget inom ett tätt bebyggt rutplaneområde. Största delen av byggnadsbeståndet i de närmaste kvarteren består av bostadsvåningshus i 5–7 våningar.

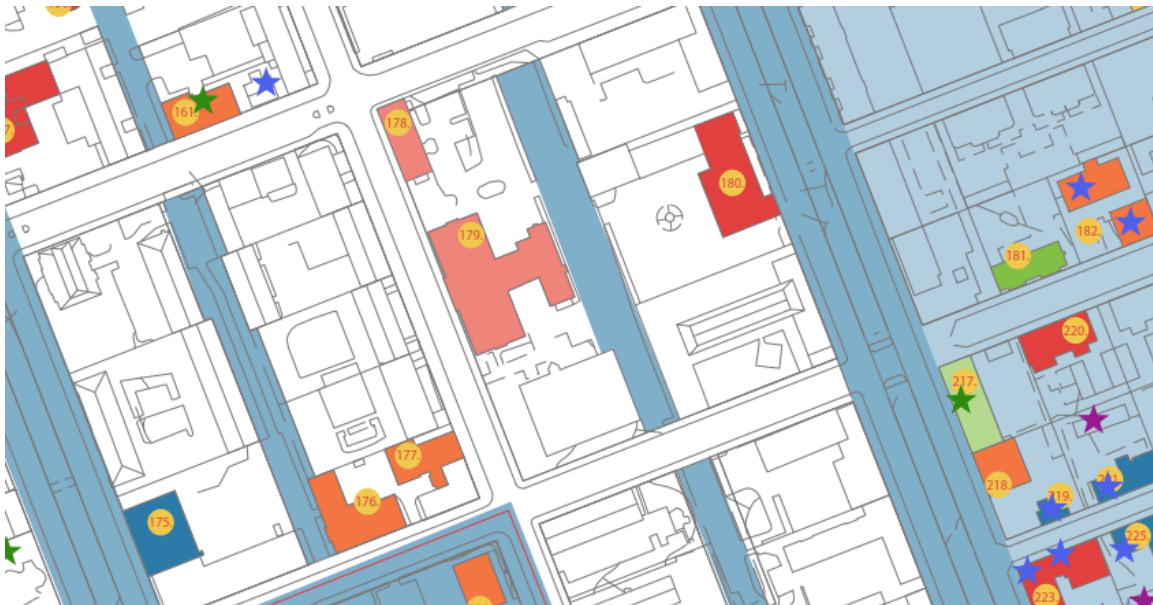
Stadsbildmässigt och framför allt när man betraktar från Rådhusgatan, framstår byggnaden i nyrenässansstil på adressen Rådhusgatan 31 som kvarterets huvudbyggnad och denna princip kan ses som kulturhistoriskt värdefull. Kvarterets huvudbyggnad är fast i gatuplan och de intilliggande byggnaderna ligger i en underordnad ställning. Takåsen på tvåvåningsbyggnaden till norr är lägre och mer enkel till utseendet i jämförelse med den intilliggande byggnaden. Byggnaden på södra sidan är byggd på 1970-talet och har frigjorts från gatuplan genom planteringar, således hotar den massiva yttre skepnaden inte gestalten av skolbyggnaden från 1890-talet.



Ortoflygbild från år 2014.

Områdets nuvarande byggnadsbestånd

I samband med utarbetandet av delgeneralplan för centrum 2040 har man gjort en sammanställning över de kulturhistoriska objekten i centrumet. Avsikten är att med denna detaljplan trygga de fastigheter som beaktas i sammanställningen. Skyddet av dessa kulturhistoriskt värdefulla byggnader undersöktes i samband med planarbetet. Det har gjorts följande utredningar om fastigheterna på planområdet i samband med planarbetet: *Byggnadshistorisk utredning, Handelsplanadens folkskola, Handelsplanaden 22 och Rådhusgatan 29–33, Kulturhistorisk utredning.*

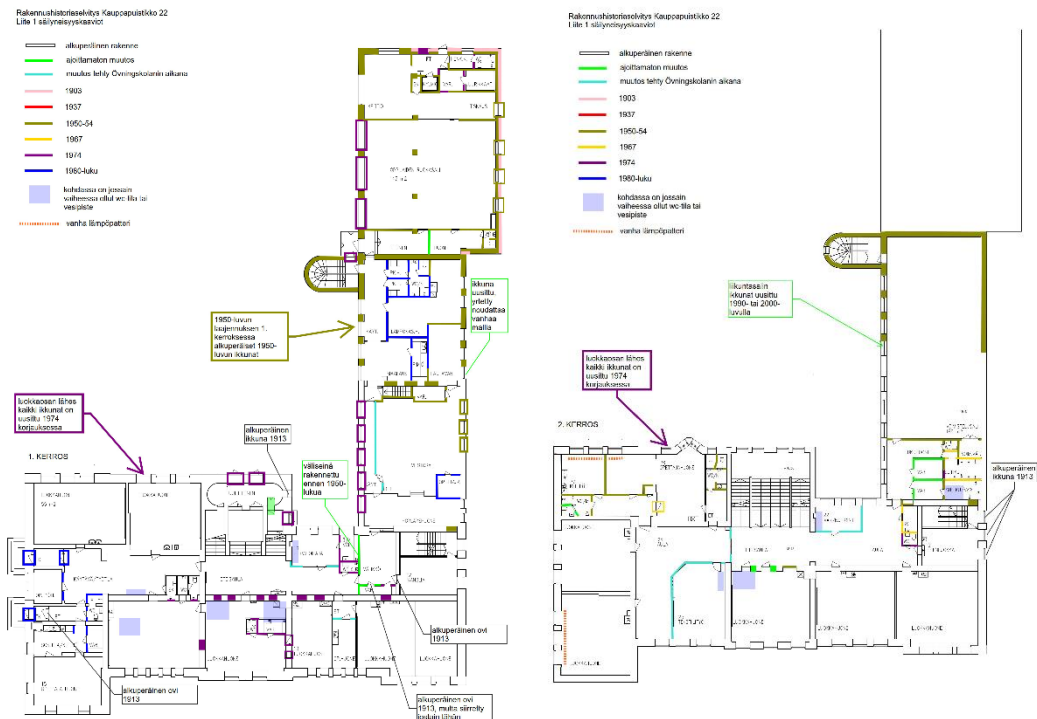


Kartsammanställning (utdrag) över de kulturhistoriskt värdefulla objekten i centrumet som gjorts i samband med delgeneralplanearbetet för centrum (Österbottens museum 2014). Området som anges med en mörkare nyans av blå står för de områden som inventerats som kulturmiljöer av riksintresse (RKY); Vasa stads esplanader och brandgator. Byggnaderna nr 178 och 179 på Rådhusgatan inom planområdet har enligt kartan byggts mellan åren 1870 och 1899. Byggnad nr 180 på Handelsplanaden har enligt kartan blivit färdig mellan åren 1900 och 1929.

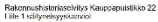
HANDELSPLANADEN 22



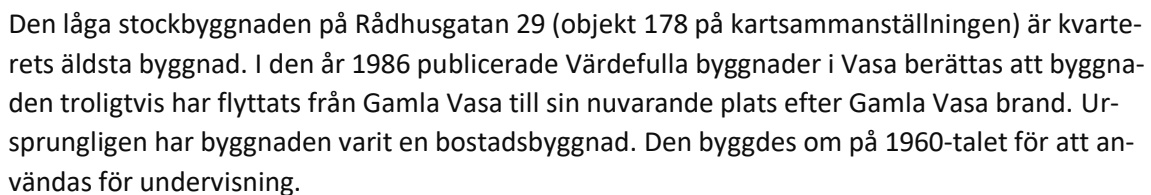
Byggnaden på adressen Handelsplanaden 22 (objekt 180 på kartsammanställningen) blev färdig 1911. Den har ritats av arkitekterna Jung & Bomanson och byggts ut på 1950- och 1970-talet. Ansvarig för planeringen av tillbyggnaderna har båda gångerna varit arkitektavdelningen vid Vasa stads bygnadsverk.



Detaljplanebeskrivning 25.1.2023



RÅDHUSGATAN 29



RÅDHUSGATAN 31



Byggnaden för f.d. Vasa högskola, som är belägen på Rådhusgatan 31 (objekt 179 på kartsammanställningen), (nuvarande Vasa medborgarinstitut Alma) skyddas med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet.

Skyddet gäller såväl byggnadens gamla del som tillbyggnaden från 1950-talet. Byggnadsskyddet av byggnaderna på planområdet behandlas närmare i följande kapitel: *3.1.4 Den byggda kulturmiljöns värden.*



Byggnaden, som blev färdig 1892, har ritats av arkitekterna Backmansson & Thesleff. Den har byggts ut på 1950-talet och tillbyggnadsdelen på innergården, som blev färdig 1953–1955, har enligt Värdefulla byggnader i Vasa från 1986 ritats av G. Bergman. Enligt andra källor (bygglovsbilderna/en tidningsartikel från 1953) har den emellertid ritats av den dåvarande stadsarkitekten Ingvald Serenius.

RÅDHUSGATAN 33



På Rådhusgatan 33 står en byggnad från 1975 som ursprungligen byggdes som Vasa högskolas bibliotek. Varefter kontorslokalerna i byggnaden har byggts om till undervisningslokaler och sedan åter som kontors- och möteslokaler. Nu står byggnaden tom med undantag av källarvåningen, där ett daghem finns. Byggnaden har ritats av Arkkitehtitoimisto Annikki Nurminen och bevarats väl till det yttre. Byggnadens inre har ändrats under årens lopp för att passa respektive användningsändamål.

3.1.4 Den byggda kulturmiljöns värden

3.1.4.1 Tidigare skyddsbeslut / fornminnen

Fornminnen

På planområdet finns inga fasta förhistoriska fornlämningar eller andra motsvarande arkeologiska objekt som borde beaktas i detaljplanen.

Tidigare skydd med detaljplanen

Ingen av byggnaderna på området som ska planläggas skyddas i den gällande detaljplanen. Den nuvarande detaljplanen siktar på rivning av byggnaden på Rådhusgatan 29.

Övriga skyddsbeslut

Före detta Vasa högskola på Rådhusgatan 31 (nuvarande Vasa Medborgarinstitut Alma) skyddas med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet. Byggnaden har nationellt värde och den representerar kulturmiljö som inte kan garanteras bli bevarad enbart med detaljplaneskydd.

Skyddet berör såväl byggnadens gamla del som tillbyggnaden från 1950-talet.

Skyddet gäller

- byggnadens yttre, byggnadsstommen, dörrar och fönster med öppningar från byggnadstidpunkterna samt ytmaterialet i fasaderna.

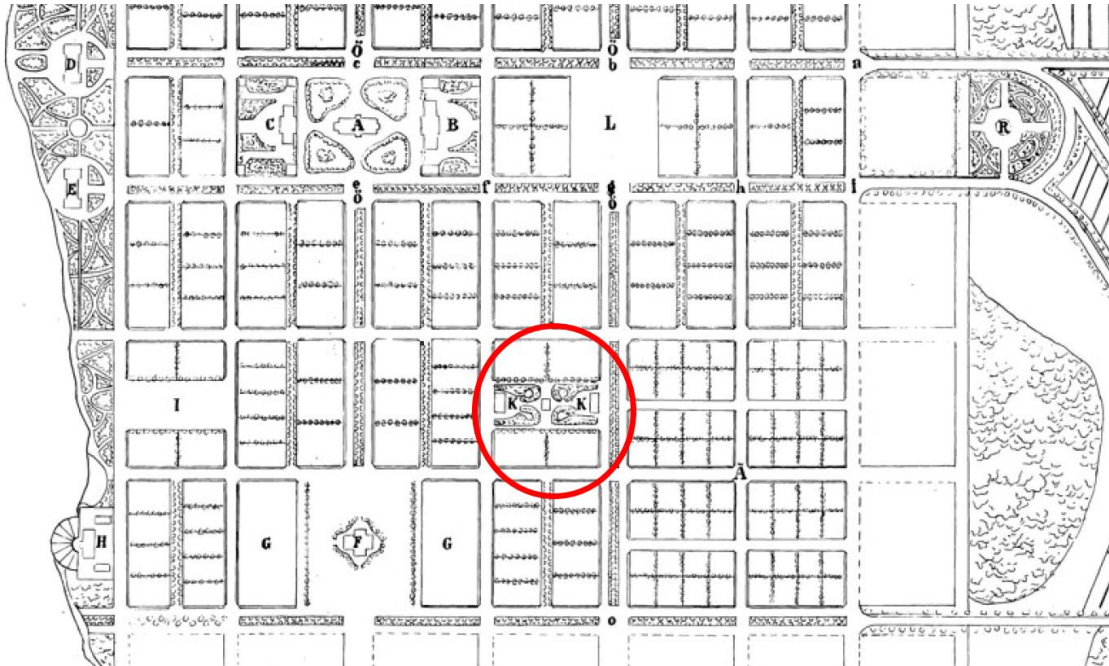
Skyddet av byggnader inomhus gäller följande konstruktioner:

- Trapphusen enligt 1950-talets utseende med räcke och belysningspelare samt huvudkorridorerna i den gamla delen av första och andra våningen.
- Golvens salmiakfigurer i mosaikbetong i skarven mellan nya och gamla sidan samt stjärnfiguren i taket och golvet i entréhallen är speciellt planerade för denna plats.
- I festsalen på andra våningen belägna pilastrar, paneler och dekorationer, dekorationerna ovanför fönstren med listverken samt reliefen som skildrar tre figurer på ändväggen.

NTM-centralen har gett sitt skyddsbeslut med stöd av lagen om skyddande 22.10.2022. Samtidigt hävdades den tidigare ikraftvarande förordningen om skydd av byggnad. Byggnaden hade skyddats genom förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/85) med beteckningen S2: byggnaden skyddas delvis. (Statsrådets beslut 4.12.1991)

3.1.4.2 Planläggningsområdets särdrag

För hela kvarterets del är det kulturhistoriskt mest värdefulla draget att skol- och undervisningsverksamheten har fortsatt ända sedan flytten av Vasa stad.



Vasas första detaljplan (C.A. Setterberg 1855).

3.1.4.3 För detaljplanen gjorda kulturhistoriska utredningar

Det har gjorts följande utredningar om fastigheterna på planområdet i samband med planarbetet:

- Byggnadshistorisk utredning av Handelsplanadens folkskola
- Handelsplanaden 22 och Rådhusgatan 29–33, Kulturhistorisk utredning.

3.1.5 Motiv för skydd med detaljplan eller för att underlåta skydd

Utifrån utredningarna hölls i juni 2022 ett värderingsmöte i vilket representanter för NTM-centralen i Södra Österbotten, Museiverket, Österbottens museum samt Vasa stads Planläggning, Byggnadstillsyn och Hussektor deltog. Värderingsarbetet fortsatte under hösten 2022. På basen av värderingsgruppens slutsatser anvisas skyddsbeteckningar i detaljplan för följande byggnader:

- Handelsplanaden 22
- Rådhusgatan 29
- Rådhusgatan 31

I sina utlåtanden om planförslaget föreslog Museiverket, Österbottens museum och NTM-centralen ändringar i skyddsbestämmelserna i förslagsskedet. Det hölls en arbetsförhandling om skyddsbestämmelserna och beteckningarna i detaljplanekartan mellan Vasa stad, NTM-centralen och Österbottens museum 27.1.2023. Utifrån utlåtandena och mötet fastställdes följande skyddsbestämmelser:

Handelsplanaden 22

- Den ursprungliga delen från 1910-talet samt tillbyggnaden från 1950-talet skyddas med beteckningen sr-3, som förutom byggnadens yttre även skyddar inomhusutrymmen av offentlig karaktär.
- I den byggnadshistoriska utredningen som gäller byggnaden konstateras följande: "Handelsplanadens folkskola representerar jugendstilen vars strömning för planering av skolors fasader och hallsystem som rumsligt koncept började på 1910-talet. Byggnaden är inte unik, men den är ett representativt exempel av byggnadstypen som är typisk för sin tid, och dess relevanta drag har endera bevarats eller går att återställas med måttliga åtgärder."
- Motiv för skydd: Byggnadens konstruktioner är typiska för byggnadstiden. Ytterväggarna är av massivt tegel och mellanbotten av dubbla betongbjälklag utan fyllnad. Byggnaden har värde vad gäller byggnadstyp och historia. På fasaden har inga stora förändringar skett bortsett från att fönstren har förnyats och tegeltaket har delvis ändrats till plåttak. När fönstren har förnyats har man bevarat deras omväxlande ramindelning och därför är fasaden för fönstrens del fortsättningsvis lika nyanserad som den ursprungligen var. Handelsplanadens skola är en typisk och representativ skolbyggnad från 1910-talet, där tillbyggnaden har anpassats väl till den ursprungliga delen på 1950-talet. Byggnaden har ett representativt och ett ursprungligt värde. Den har blivit tillbyggd under åren 1950–1953 och 1974. I och med tillbyggnaden år 1950 byggdes två stora salar, en gymnastiksal och en festsal, i gårdsflygeln. Fasaden av tillbyggnaden byggdes i samma stil som den ursprungliga gårdsflygeln. I tillbygget på 1970-talet har byggnadens rumsindelning ändrats. Byggnadens olika ändringsarbeten under olika tider är historiska skikt och byggnaden har historiskt bevisvärde.
- Den låga matsalsbyggnaden som byggdes på 1950-talet samtidigt som den tillbyggda delen skyddas inte med detaljplanen. I den byggnadshistoriska utredningen konstateras följande: "Den matsal som färdigställdes samtidigt med tillbyggnadsdelen förefaller som

en separat del av helheten. Det här beror antagligen på att man har tagit vara på en del komponenter från det gamla uthuset till byggnaden. Matsalens ursprungliga fasadarkitektur har dessutom förändrats då man har gjort om öppningen av glastegel till fönster. För själva matsalen kan inget eget kulturhistoriskt värde fastställas.”

Rådhusgatan 29

- Byggnaden anvisas i detaljplanen med skyddsbeteckningen sr-4 som berör byggnadens yttre.
- I den kulturhistoriska utredningen konstateras byggnadens värden enligt följande:
”Byggnaden har kulturhistoriskt värde framför allt på grund av dess fasad och att den övergripande hållits välbevarad. Byggnaden är också historiskt värdefull eftersom den berättar om skolkvarterens förändring under tid, genom att bland offentliga skolbyggnader och bostadshöghus införa en byggnad i mindre skala.”
- Motiv för skydd: Enligt byggbestämmelserna i Vasa på 1800-talet måste byggnadernas fasader ha en rappad yta och i det avseendet representerar Rådhusgatan 29 det som var typiskt för tidsperioden i Vasa. Byggnaden har värde vad gäller byggnadstyp och historia. Byggnadens fasad och utseende representerar värdefullt sin tids byggnadsarkitektur, dvs. byggnaden har ett representativt och ursprungligt värde. Byggnaden har från början varit en del av gårdens två bostadsbyggnader och ett uthus. Den större bostadsbyggnaden berättar om 1800-talets slut och 1900-talets början i Vasa, då boendet i centrumet var i en mindre skala. Byggnaden har historiskt bevisvärde. Till byggnaden har under olika tidsperioder byggts utskjutande trappor som berättar om förändringar i tillvägagångssätten, och stenfötter från de andra byggnaderna på gården är en del av byggnadens historiska skikt.

Rådhusgatan 31

- Genom detaljplanen anvisas byggnaden med skyddsbeteckningen srs (byggnad som skyddas med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet 498/2010).
- Motiveringarna till skyddsbeslutet och de skyddsbestämmelser som gäller byggnaden anges i skyddsbeslutet som finns som bilaga till denna detaljplanebeskrivning.

Rådhusgatan 33

På basen av värderingsgruppens slutsatser och helhetsbedömningen anvisas ingen skyddsbeteckning i detaljplan för det före detta biblioteket vid Vasa högskola på adressen Rådhusgatan 33:

I samband med inventariearbetet konstaterade värderingsgruppen att även om det tidigare biblioteket har kulturhistoriska och byggnadshistoriska värden, föreslås det inga skyddsrekommendationer för byggnaden. Trots de konstaterade värdena föreslås det inte heller i detaljplanen någon skyddsbeteckning för byggnaden.

Byggnaden, som uppförts 1975 som Vasa högskolas bibliotek, har ritats av Arkkitehtitoimisto Annikki Nurminen. Vid tidigare inventeringar (Inventeringen av den moderna arkitekturen i Vasa) har byggnaden inte konstaterats ha värden som kräver skydd, men vid inventeringen 2022 konstaterades byggnaden på ett förtjänstfullt sätt representera den modulära 1970-talsarkitektur

som börjar bli sällsynt och som genomfördes på den dåvarande energikrisens villkor. De tidstypiska dragen har trots ändringarna bevarats väl både till byggnadens yttre och inne i byggnaden. Också byggnadens från gatan indragna placering på tomten ansågs vara värdefull. Den lämnar 1970-talsbyggnaden i ett underordnat läge i förhållande till den intilliggande byggnaden i nyrenässansstil.

I den kulturhistoriska utredningen konstateras följande: *”Byggnadens kulturhistoriska värde är förenat till den tid som byggnaden representerar; modularitet, raderna med bandfönster med dess små öppningar och fasadens progressiva användning av betong som påminner om energikrisen och är tidstypiska värdefulla drag i sig. För inomhusutrymmets del är den upplysta entréhallen med takfönster och lösningar för trapporna värdefulla drag.”*

Förverkligandet av Enhetsskolan i centrum på tomten förutsätter så massiva tillbyggnader att bevarande av byggnaden inte är möjligt, eftersom de för skolan nödvändiga utrymmena och funktionerna annars inte får plats på tomten. Det kräver både nybyggande och att byggnaden på Rådhusgatan 33 rivs för att skolverksamheten ska kunna fortsätta i kvarteret. För hela kvarterets del är det kulturhistoriskt mest värdefulla draget att skol- och undervisningsverksamheten har fortsatt ända sedan flytten av Vasa stad. Tomten märktes ut som skoltomt redan i Vasas första detaljplan som gjordes av C.A Setterberg.

Utöver de problem som hänför sig till lokalanvändningen påverkas avgörandet väsentligt även av att de vid byggtidpunkten vanliga men riskfyllda konstruktionerna och den föråldrade hustekniken gör det dyrt att reparera byggnaden. Dessutom är det osäkert om reparationerna skulle lyckas eller inte.

3.1.6 Befolknings- och samhällsstrukturens utveckling

Centrum är det folkrikaste storområdet i Vasa. År 2018 bodde över 20 procent av Vasaborna, nästan 15 000 människor, i centrumet, där befolkningstillväxten har varit jämn. Enligt Vasas bostadspolitiska program 2019–2022 omfattar centrumområdet i Vasa utöver stadskärnan även Brändö, Vöråstan, Sunnanvik och Vasklot.

I Vasa centrum pågår betydande projekt för uppförande av nya bostadsområden, såsom Travdalen och senare även Södra Klemetsö och Vasklot. Även Wärtsiläs enhet invid Metviken i centrum ska enligt planera omvandlas från fabriksområde till en del av centrumet. Vasas invånarantal har förblivit stabilt under de senaste åren, men stadens strategiska mål är att öka folkmängden. Det prognosticeras att befolkningstillväxten riktar sig till centrumet i framtiden.

Enligt Vasas bostadspolitik placeras stadens olika verksamheter i mån av möjlighet så att mobilitetsbehovet är så litet som möjligt. En skolenhet i centrum stöder detta mål väl, eftersom befolkningsunderlaget redan är stort i centrumet och inom dess influensområde. Kollektivtrafikförbindelserna till och från centrumet är också bra.

I delgeneralplanen för centrum 2040 eftersträvas utveckling av centrumet till ett levande och lockande område, till en funktionellt sett mångsidig helhet där såväl byggnadsbeståndet i flera skikt i centrumet som områdets kulturhistoriska värden beaktas. För trafikens del har det som mål satts upp att förbättra förutsättningarna för cykling, lugna ner trafiken och förbättra säkerheten i centrumet.

3.1.7 Gårdar och dagvatten

I nuläget används gården som planändringen berör främst som parkeringsområde. Gården är delvis asfalts- och delvis grusbelagd. Gårdsplanen till fastigheten på Handelsplanaden 22 används av det tillfälliga daghemmet på Rådhusgatan 33 och den har försetts med lekutrustning. I enlighet med delgeneralplanen för centrum 2040 ska man när gårdar i centrumet beläggs föredra beläggningar som släpper igenom vatten och vid planering av allmänna områden välja ekologiska dagvattenlösningar.

Fungerande lösningar för hantering av dagvatten på det område som planändringen berör skulle vara att man på gårdarna föredrar ytor som släpper igenom vatten och är infiltrerande samt bland annat sådana lösningar som styr regnvattnet till gårdsträdens rotsystem. I projektplanen konstateras att det underjordiska tekniska nätverket bör planeras så att det finns tillräckligt med utrymme för trädens rotsystem.

Eftersom den byggnad som möjliggörs av planändringen inte kommer att förändra området i någon betydlig grad vad gäller dagvatten ansågs att någon separat utredning om dagvattnet inte behövs för området.

3.1.8 Trafik

Planeringsobjektet är beläget alldeles intill stadskärnan invid goda offentliga förbindelser.

Området är tillgängligt med olika trafikformer. Bussarna från de olika stadsdelarna till centrumet stannar vid torget några hundra meter bort. Det är under en kilometer till järnvägsstationen och de närmaste busshållplatserna finns på Rådhusgatan och Kaserngatan i samma kvarter. Förbindelserna till och från området är bra även för privatbiler.

Gång- och cykeltrafik

En enhetsskola i stadskärnan skapar utmaningar för gång- och cykeltrafikens säkerhet. I takt med projektplaneringen har ett flertal sådana faktorer identifierats som kräver fortsatt planering. Det behövs åtgärder för att lugna ner och reglera trafiken i Enhetsskolans omedelbara närhet. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid att det är så tryggt som möjligt att röra sig mellan de högre och lägre klasserna i Enhetsskolan som finns i olika kvarter.

Trafiksäkerheten bör förutom i detaljplanearbetet också undersökas inom ett större område. I synnerhet det att högstadieläverna rör sig mellan skolan och promenadcentrum ökar behovet av att undersöka hur de ruttor som bildas påverkar trafiksäkerheten. Målet är att hitta de överlag bästa trafikmässiga arrangemangen på området.

Trafikplaneringen fortsätter i samband med beredningen av det pågående detaljplanearbetet och som en del av Kommunteknikens arbete med trafikplanering.

Bilparkering

Vad gäller parkering av bilar på planområdet och i den närmaste omgivningen sker det i nuläget på fastigheternas gårdar, längs gatorna och på de allmänna parkeringsområdena vid brandgatorna.

Antalet parkeringsplatser är begränsat på planområdet och i dess omedelbara omgivning. Det finns emellertid gott om parkeringsplatser inom en radie på några hundra meter, exempelvis i parkeringsanläggningarna under torget och det så kallade teaterkvarteret.

3.1.9 Markägoförhållanden

Planområdet har förminskats efter utkastskedet genom att delen med Fotografsgården har slopats i planavgränsningen. Efter utkastskedet har fastigheterna 905-7-6-24, 905-7-6-1035, 905-7-6-36 på Fotografsgården slopats i detaljplanens avgränsning, likaså en cirka tre meter bred del av fastighet 905-7-6-25.

Efter förminskningen ägs planområdet helt och hållet av Vasa stad.



De stadsägda fastigheterna anges med ljusrött på kartan. Det gula området är mark som staden arrenderat ut och de genomskinliga områdena utan färgraster är privatägda. Det ursprungliga planområdet är avgränsat med röda streck och Fotografsgränden, som slopats i planavgränsningen, är utmärkt med blå raster.

3.2 PLANERINGSSITUATION

3.2.1 Planer, utredningar och beslut som berör planområdet

Projektplaneringen av Enhetsskolan i centrum och den mer noggranna byggnadsplaneringen som görs efter det genomförs parallellt med detaljplaneändringen. Hussektorn är ansvarig för projektplaneringen av skolhelheten. I planeringen har läroanstalternas personal och användare engagerats. Bland svaren i enkäten som riktades till idrottsföreningar önskades en så kallad storskalig plan, som vid behov också kunde delas upp och fördes med en för tävlingsgymnastik lämplig matta. Grenar som nämndes var basketboll, futsal, volleyboll och badminton. Till salen önskades ett golvmaterial som ger svikt, men vad gäller det egentliga materialet delades åsikterna mellan syntetiskt material och golvmaterial av trä. Därtill ordnades det i oktober 2021 en för alla öppen nätenkät som organiserades av staden. Nätenkäten gav 84 svar och den största delen av dem var av elevernas vårdnadshavare. I svaren lyftes belåtenheten med inledandet av projektet fram och önskades bland annat ett ljust och trivsamt utrymme med konstföremål. Till gårdsplanen önskades en aktiverande och till idrott uppmuntrande miljö och lummighet. Även belysning, övervakning och säkerhet samt organisering av angöringstrafiken, parkeringsplatser och säkerheten kring trafiken lyftes fram bland svaren. Den slutliga indelningen av nybyggnaden och materialet blir klara när detaljplaneändringen bekräftas och den mer detaljerade planeringen inleds.

Målet för projektplanen är att senast 2026 få en ny skolhelhet för årskurserna 1–9 inom den finskspråkiga grundläggande utbildningen i Vasa centrum. Den eftersträlvade helheten ska bestå av två delar:

- I lokalerna för det nuvarande Keskuskoulu, som faller utanför planområdet, går eleverna i årskurserna 1–5 i skola.
- Undervisningen för årskurserna 6–9 koncentreras till kvarteret på planområdet.

När de nya lokalerna är färdiga kommer hela den engelskspråkiga undervisningen i de lägre klasserna vid Suvilahden koulu samt Merenkurkun yläkoulu att flytta till den nya Enhetsskolan i centrum. Fastigheten för Merenkurkun koulu används inte längre för undervisning. Medborgarinstitut Almas verksamhet fortsätter som vanligt på adressen Rådhusgatan 31 och den grundläggande utbildningens förvaltning finns kvar i byggnaden på Rådhusgatan 29.

Riksomfattande mål för områdesanvändningen

De riksomfattande målen för områdesanvändningen är en del av det system för planering av områdesanvändningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen som styr planläggningen. De reviderade riksomfattande målen för områdesanvändningen trädde i kraft den 1 april 2018. Strävan med dem är att minska utsläppen från samhället och trafiken, trygga naturens mångfald och kulturmiljövärdena samt att förbättra möjligheterna att reformera näringarna. Ett centralt mål är att anpassa sig till klimatförändringen och extrema väderfenomen.

De reviderade målen för områdesanvändningen är uppdelade i följande fem helheter:

- fungerande samhällen och hållbara färdvägar
- ett effektivt trafiksystem
- en sund och trygg livsmiljö
- en livskraftig natur- och kulturmiljö samt naturtillgångar
- energiförsörjning med förmåga att vara förnybar.

I detaljplaneändringen för Enhetsskolan i centrum betonas i synnerhet målet om principerna för ett fungerande samhälle och hållbara färdvägar, eftersom en skolhelhet i centrumet efter färdigställandet gör det möjligt för de skolelever som bor i centrumet att ta sig till skolan antingen till fots eller med cykel. Eftersom språkbudet och den engelskspråkiga undervisningen, som också har elever från områden utanför centrumet, koncentreras till skolan så är det väldigt viktigt att skolan är lätt att nå med kollektivtrafik. I detaljplaneändringen beaktas även fungerande trafikarrangemang i kvarteret. Därtill tryggar detaljplanen målet om en livskraftig kulturmiljö, när det kulturhistoriskt värdefulla byggnadsbeståndet saneras så att det motsvarar kraven för moderna skolor.

3.2.2 Landskapsplan



Utdrag ur Österbottens landskapsplan. Området som ska planläggas anges grovt med en gul cirkel på kartan.

Österbottens landskapsplan 2040 godkändes vid landskapsstyrelsens sammanträde 15.6.2020. Landskapsstyrelsen beslutade 31.8.2020 att Österbottens landskapsplan 2040 ska träda i kraft i enlighet med 201 § i markanvändnings- och bygglagen.

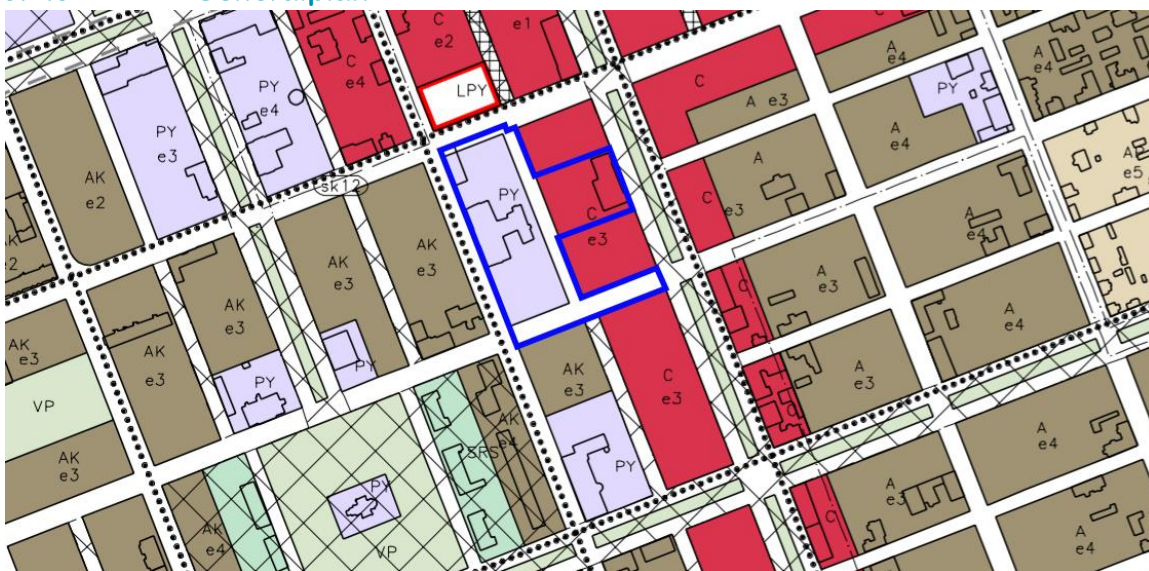
I landskapsplanen anvisas följande användningsändamål för centrum av Vasa och i planområdets omedelbara närhet:

- Centrumområdet anvisas med beteckningen (C), område för centrumfunktioner.
- De lilafärgade, avgränsade områdena med vertikalt raster står för byggda kulturmiljöer av riksintresse.
- Vägsträckningen som anges med svart och vitt är en väg med två körfält.

Området för centrumfunktioner (C) omfattas närmare av följande planeringsbestämmelse: *"I den mer detaljerade planeringen bör förutsättningar skapas för utveckling av ett livskraftigt och trivsamt stadscentrum med tydlig identitet och högkvalitativ arkitektur. I förtätnings- och omvandlingsområden ska en hög exploateringsgrad eftersträvas med hänsyn till platsens karaktär, stadsbild samt kulturmiljö- och naturvärden. Grönområden som har stort värde för rekreation och/eller stadsmiljön ska inte exploateras. Förutsättningar för ett välfungerande promenadcentrum bör skapas och tillräckligt med gång- och cykeltrafikleder in till centrum samt cykelleder inom centrum anvisas."*

Planområdet gränsar till en av Vasas esplanader, Handelsesplanaden. I sydvästra hörnet ansluter sig planområdet till träkasernområdet kring ortodoxa kyrkan. I landskapsplanen anvisas esplanaderna, som genomkorsar Vasa, samt träkasernområdet som byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY, Vasa stads esplanader och brandgator samt Vasa skarpskyttebataljons kaserner).

3.2.3 Generalplan



Utdrag ur delgeneralplanen för centrum. Detaljplaneavgränsningen anges med blått på bilden.

För centrumområdet i Vasa gäller den av stadsfullmäktige 10.6.2019 godkända delgeneralplanen för centrum 2040. För området som är föremål för planändringen anvisas följande användningsändamål i planen:

- **Område för offentlig service och förvaltning (PY):** Området reserveras i huvudsak för offentliga funktioner och funktioner som till karaktären är offentliga. På området får i mindre utsträckning även andra arbetsplatsfunktioner och bostäder placeras.
- **Område för centrumfunktioner (C):** Området reserveras för centrumfunktioner som betjänar Vasa stadsregion och dess influensområde, såsom handel, offentlig och privat service samt förvaltning, boende som är lämpligt i centrum och arbetsplatsfunktioner som inte medför miljöstörningar. De utrymmen som finns i byggnadernas markplansvåning och öppnar sig mot gatan bör i regel anvisas som affärs- eller kontorslokaler.

På Rådhusgatans och Kaserngatans sida gränsar området till ett område för bostadsvåningshus (AK), på Fredsgatans sida till ett område för allmänna parkeringsanläggningar (LPY) och på Handelsplanadens sida till ett område för centrumfunktioner (C).

3.2.4 Detaljplan



Utdrag ur detaljplanesammanställningen.

På planområdet gäller följande tre detaljplaner:

- 11.9.1973, fastställd ak446
- 17.6.1981, fastställd ak560
- 29.11.1967, fastställd ak379 (kvartersområdena som ska planläggas omges av gatuområden)

I detaljplanerna anvisas följande användningsändamål för de områden som planändringen berör:

- **Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet (YO):** På området kan skolor och andra läroanstalter byggas. Användningsändamålet kan vid behov preciseras med en planbestämmelse, genom att anvisa ett visst område exempelvis för årskurserna 1–6 i grundskolan eller för högskoleverksamhet.
- **Parkeringsplats (p) och underjordisk byggnadsyta för förvaringsplats för bil (p-ma):** Genom planområdet från Kaserngatan till Fredsgatan löper en brandgata, Folkskolegränden, som i den gällande planen anvisas som parkeringsplats.

3.2.5 Stadens markpolitiska riktlinjer

Enligt Vasa stads markpolitiska program 2019 är målet för stadens markanvändning att möjliggöra en enhetlig samhällsstruktur som beaktar målen i stadens energi- och klimatprogram och där staden och privata aktörer kan tillhandahålla sådan fungerande, högklassig och kostnadseffektiv service som invånarna och företagen behöver. Planprojektet genomför stadens markpolitik.

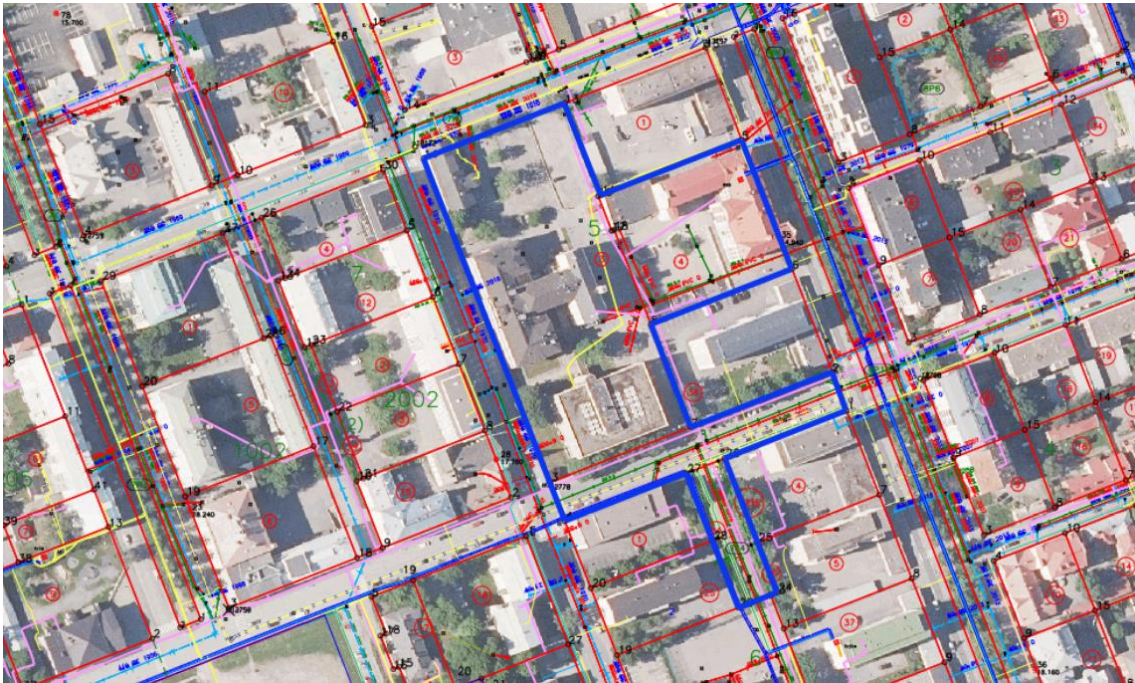
3.2.6 Byggnadsförbud

På planområdet råder inga byggnadsförbud.

Baskarta

Baskartan över planeringsområdet har reviderats och godkänts 17.11.2021 och den uppfyller kraven på baskartor för detaljplaner.

Ledningsservitut



Linjerna för Vasa Vattens och Vasa Elektriskas servitut på ett flygfoto från 2021. De nedgrävda rören och kablarna löper i regel i riktning med gatuområdena. De ljusröda och gula är Vasa Elektriskas och de mörk- och ljusblåa, röda och gröna Vasa Vattens linjer. Den ursprungliga detaljplaneavgränsningen anges med en tjockare blå linje på kartan.

Uppgifter om ledningarna på området har begärts av Vasa Vatten, Fjärrvärmen, Vasa Elnät, Johtotieto Oy och Erillisverket.

4 OLIKA SKEDEN I UTARBETANDET AV DETALJ-PLANEN

4.1 INITIATIV TILL OCH BEHOV AV DETALJPLANERING

Planprocessen inleddes på stadens eget initiativ. Behovet av en detaljplaneändring uppstod i och med en utredning om den finskspråkiga grundläggande utbildningens servicenätverk, där skolnätet i centrum av Vasa och dess närområden granskades. I utredningen konstaterades att det skulle vara naturligt att koncentrera lokalerna för den finskspråkiga grundläggande utbildningen i centrumet till en helhet som omfattar det nuvarande Keskuskoulu och planändringsområdet. Behovsutredningen godkändes av stadsstyrelsen 22.3.2021 och projektplanen av stadsfullmäktige 13.6.2022.

Den befintliga detaljplanen möjliggör inte nybyggnad enligt projektplanen. Detaljplanen är föråldrad också med tanke på byggnadsskyddet. Genom detaljplaneändringen slås de nuvarande tomterna samman till en fastighet. Dessutom är avsikten att återställa den ursprungliga tomtgränsen mot Fredsgatan (i den nuvarande detaljplanen står byggnaden vid korsningen av Fredsgatan och Rådhusgatan utanför tomten på en sträcka på cirka fem [5] meter, för enligt den gällande detaljplanen ska byggnaden rivas och Fredsgatans gatuområde göras bredare).

4.2 PLANERINGSSTART OCH BESLUT SOM GÄLLER DEN

Staden har inlett detaljplaneändringen på eget initiativ. Målet för planändringen är att möjliggöra genomförande av de mål som identifierats vid behovsutredningen och preciserats vid projektutredningen.

Behovsutredning

Vasas Skolsektor och Hussektor gjorde åren 2017–2021 en utredning om skolnätet i Vasa centrum och dess framtida behov. Enligt utredningen behövs det en ny enhetsskola i centrum. Skolans lokalbehov och elevantal samt konsekvenserna av att slå samman olika skolor har granskats ur olika perspektiv. I granskningen övervägdes ett flertal alternativa placeringar för den nya Enhetsskolan. I alternativen placerades helheten med Enhetsskolan i centrum antingen i stadskärnan, Sandviken, Vöråstan eller Brändö. Utöver planändringsområdet var alternativa placeringar i stadskärnan kvarteren med Merenkurkun koulu och Keskuskoulu, Wärtsiläs nuvarande fabriksområde eller lokalerna för Vaasan Lyseon lukio. I det sistnämnda alternativet skulle man ha varit tvungen att flytta gymnasiet till Brändö. Ett par alternativ valdes ut för en närmare granskning. Vid granskningen visade det sig att det bästa alternativet är att både gymnasierna och Enhetsskolan finns i centrumet. Utifrån detta framställdes det i januari 2021 ett förslag för Vasa stads Lokalförvaltningsgrupp om att byggnaden på Rådhusgatan 33 ska rivas och ersättas med en nybyggnad. Lokalförvaltningsgruppen godkände behovsutredningen vid sitt sammanträde 26.2.2021. Nämnden för fostran och undervisning behandlade behovsutredningen vid sitt sammanträde 10.3 och stadsstyrelsen godkände behovsutredningen vid sitt sammanträde 22.3.2021.

Projektplan

Utifrån behovsutredningen gjordes det upp en projektplan som presenterades vid Stadsstyrelsens sammanträde 29.11.2021. Förslaget återremitterades för beredning. Orsaken till återremitteringen var att man närmare ville studera parkeringsarrangemangen och hur man i nybyggnaden kunde placera en större gymnastiksal än den som föreslogs i projektplanen.

Projektplaneringsgruppen utredde hur en större gymnastiksal skulle påverka användningen av gårdsutrymmet och utrymmet inomhus. De stadsbildsmässiga utmaningarna identifierades och kostnaderna för båda alternativen räknades ut. Resultaten av utredningen presenterades för stadsstyrelsen vid sammanträdet 21.3.2021. Det föreslogs att gymnastiksalen ska byggas i den storlek som anges i den ursprungliga projektplanen (cirka 600 m²), detta på grund av utrymmes- och parkeringsutmaningar på tomten samt av stadsbildsmässiga orsaker. Stadsstyrelsen godkände projektplanen med en sal på 600 m² vid sitt sammanträde 21.3.2022.

Stadsfullmäktige ansåg emellertid vid sin behandling 2.5.2022 att gymnastiksalen fortfarande var för liten, och projektet återremitterades för beredning på nytt. Projektplanen reviderades och i nybyggnaden passades en större gymnastiksal in i så kallad full skala (989 m²). Stadsfullmäktige godkände den reviderade projektplanen vid sitt sammanträde 13.6.2022. I planen placeras gymnastiksalen i den byggnad som ska uppföras på Rådhusgatan 33.

Som en del av projektplanen genomfördes två enkäter bland kommuninvånarna, en allmän och en annan om gymnastiksalar. Resultaten av enkäten om gymnastiksalar visade tydligt att det råder ett stort behov av en gymnastiksal i så kallad full skala. I svaren på den allmänna enkäten betonades belåtenheten med att projektet överhuvudtaget ska inledas men också oron över trafiksäkerheten och eventuell mobbning. Med detaljplanändringen eftersträvas en trygg skolmiljö vad gäller trafik, men mobbning är något som man genom en detaljplan inte kan förebygga.

Enhetsskolan i centrum

Enhetsskolan i centrum – Keskustan yhtenäiskoulu – kommer att vara en ny enhet inom den grundläggande utbildningen i Vasa. Den består av skolan Keskuskoulu för årskurserna 1–6, skolan Merenkurkun koulu för årskurserna 7–9 och av undervisningsgrupperna med engelskspråkig undervisning. Dessa grupper ska flytta till Enhetsskolan från Suvilahden koulu.

I projektplanen konstateras att den byggnad på Rådhusgatan 33, som enligt planerna ska rivas, är i hyfsat skick men att hustekniken i den är helt föråldrad och att integrering av utrymmesreserveringarna för modern husteknik i byggnaden skulle orsaka stora utrymmesförluster. Bland annat av dessa orsaker föreslås det att byggnaden ersätts med en nybyggnad som bättre motsvarar den nya Enhetsskolans behov.

Som helhet ska lokallösningarna i Enhetsskolan planeras så att lokalerna vid behov också kan användas gemensamt med Alma-institutet. Undervisningsutrymmena i nybyggnaden, exempelvis musikklassrummen, utrymmena för teknisk slöjd och klassrummen för huslig ekonomi, kunde

även betjäna Alma-institutets kursdeltagare kvällstid. Vad gäller användningen kvällstid är gymnastiksalen det viktigaste utrymmet i den nya skolbyggnaden, eftersom en inomhuslokal för idrott i Vasa centrum kan användas av många olika föreningar. I projektplanen placeras några undervisningsutrymmen även i Alma-institutets byggnad på Rådhusgatan 31.

I projektplanen antas att tomterna slås samman till en fastighet med en ny detaljplan. Avsikten är dessutom att återställa den ursprungliga tomtgränsen mot Fredsgatan. Detta möjliggör flexibla och effektiva arrangemang när det gäller gårdsfunktioner, parkering samt service- och räddningstrafik inom området för de offentliga undervisningsbyggnaderna i kvarteret.

4.3 DELTAGANDE OCH SAMARBETE

4.3.1 Intressenter

Intressenter i planarbetet är

- Planområdets och grannfastigheternas markägare, arrendatorer och invånare
- Personalen och eleverna vid läroanstalterna som är verksamma på området
- De företag och föreningar som är verksamma på området, alla andra som använder området
- Stadens sakkunnigmyndigheter:
Planläggningen, Fastighetssektorn, Hussektorn, Byggnadstillsynen, Kommuntekniken, Miljösektorn, Koncernförvaltningen, Ungdomsfullmäktige, Vasas råd för personer med funktionsnedsättning, Bildningssektorn (Grundläggande utbildningen, Medborgarinstitutet Alma, Idrottsservicen, Ungdomsservicen)
- Nämnder (i förslagsskedet)
Utbildningsnämnden, Nämnden för fostran och undervisning, Kultur- och idrottsnämnden, Vasaregionens avfallsnämnd, Stadsmiljönämnden
- Övriga myndigheter och samarbetsparter:
NTM-centralen i Södra Österbotten, Österbottens räddningsverk, polisinrättningen i Österbotten, 2:a logistikregementet (2LOGR), Österbottens förbund, Österbottens landskapsmuseum, Museiverket, Vasa Vatten, Vasa Elektriska Ab Fjärrvärmeenheten, Vasa Elektriska Ab Elnätsenheten, Suomen Erillisverkot och Suomen Turvallisuusverkko, JNT, Elisa Abp, LOIHDE, Telia, Invånarföreningen i centrala Vasa ICV rf, Vasa miljöförening rf.

4.3.2 Inledd behandling

Stadsmiljönämnden fattade beslutet om att ändringen av detaljplanen och tomtindelningen ska inledas vid sitt sammanträde 13.10.2021.

4.3.3 Deltagande och växelverkansförfaranden

I detaljplanearbetet har den växelverkan som genomfördes vid projektplaneringen utnyttjats. I samband med projektplaneringen år 2021 genomfördes en av staden organiserad nätenkät, som var öppen för alla, samt en separat enkät för idrottssidan.

PROGRAM FÖR DELTAGANDE OCH BEDÖMNING:

Det 1.10.2021 uppdaterade programmet för deltagande och bedömning var framlagt under perioden 28.10–12.11.2021. Programmet för deltagande och bedömning har kompletterats och reviderats 30.6.2022 och 15.11.2022.

HÖRANDE I BEREDNINGSSKEDET:

Detaljplaneutkastet och ett uppdaterat program för deltagande och bedömning har varit framlagda 10.8–23.8.2022. Det har begärts förhandsutlåtande för detaljplanen av stadens sakkunniga myndigheter och andra myndigheter samt av samarbetspartner.

OFFENTLIGT FRAMLÄGGANDE:

Planförslaget samt det uppdaterade programmet för deltagande och bedömning har varit offentligt framlagt under tiden 15.12.2022–13.1.2023. Utlåtande om detaljplanen har begärts av stadens sakkunniga myndigheter och andra myndigheter samt samarbetspartner.

4.3.4 Myndighetssamarbete

Planläggningsarbetet görs i samarbete med representanter för de olika intressentgrupperna. Utlåtande om ärendet begärs av myndigheter och samarbetspartner i planens alla tre kungörelseskeden. Lagstadgade myndighetssamråd ordnas vid behov i början av planprocessen och efter det offentliga framläggandet.

Det hölls en arbetsförhandling om skyddsbestämmelserna och beteckningarna i detaljplanekartan mellan Vasa stad, NTM-centralen och Österbottens museum 27.1.2023.

4.3.5 Informationsmöte för allmänheten

Innan tiden för framläggande av utkastet började ordnades det ett informationsmöte för allmänheten 9.8.2022 i stadsbibliotekets Dramasal. Vid mötet hördes anföranden från Skolsektorn, Hussektorn och Planläggningen. Projektet rönt inget stort intresse, eftersom endast några kommuninvånare, beslutsfattare samt medierepresentanter deltog i mötet.

Dessutom berättades det om hur planläggningen framskrider vid ett informationsmöte 10.10.2022 som var riktat till Skolsektorns kommande personal vid Enhetsskolan i centrum.

4.4 MÅLEN MED DETALJPLANEÄNDRINGEN

4.4.1 Mål enligt utgångsmaterialet

De mål som staden ställt upp och kvalitativa mål

Detaljplanen stämmer överens med den strategi som stadsfullmäktige godkänt. Staden eftersträvar att uppfylla målen på högre plannivåer, i landskapsplanen och generalplanen. Detaljplaneändringen genomför de mål som ställts upp i behovsutredningen och vid projektplaneringen beträffande Enhetsskolan i centrum.

Staden har som mål att upprätthålla skolverksamheten i centrumet och med hjälp av planändringen möjliggöra byggande av moderna undervisningslokaler. Samtidigt är målet att bilda en trygg och trivsamt gård med passager för eleverna. I planarbetet fästs uppmärksamhet också vid trafiksäkerheten, lederna för angöringstrafiken och placeringen av parkeringsplatser.

Staden har som mål att se till att den nuvarande verksamheten kan fortgå inom planändringsområdet och bevara kvartersområdena i sin helhet i offentligt bruk. Därför strävar man efter att användningsändamålen för planläggningsområdet förblir oförändrade. Verksamheten vid medborgarinstitutet samt småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens förvaltning, som nu är verksam på området, kan fortgå i de nuvarande lokalerna. Man strävar efter att trygga verksamhetsförutsättningarna för Alma-institutet i byggnaden på Rådhusgatan 31 samt kontoren för småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens förvaltning i byggnaden på Rådhusgatan 29. Målet är att en del av Enhetsskolans lokaler ska placeras på området som ska planläggas.

Mål härledda ur förhållandena på området och områdets egenskaper

På planområdet finns kulturhistoriskt sett värdefulla byggnader. Områdets kulturhistoriska värden och förutsättningarna att bevara dem undersöks i planarbetet. Målet är att skydda och bevara de mest värdefulla byggnaderna och att styra nybyggnaden så att den passar in i den värdefulla miljön.

Stadsbilden i Vasa präglas i nuläget av den byggda miljöns tidsmässiga skiktning och av en varierande stadsmiljö. De olika skikten kan ses som något positivt, eftersom stadsbyggandet berättar om historiken men också om idealen och målen under olika byggnadstidpunkter.

Parkeringsbehovet ökar i centrumet, men den stigande trenden prognosticeras vända senast 2030. På grund av detta och med tanke på hur gamla de huvudsakliga användarna av området (grundskoleelever) är, ska parkeringsområdena inte överdimensioneras. Vid dimensioneringen av parkeringen bör det också beaktas att skolans gårdsrum är tillräckligt.

4.4.2 Respons om programmet för deltagande och bedömning

Programmet för deltagande och bedömning var framlagt 28.10–12.11.2021. Det lämnades in totalt tolv (12) utlåtanden och en (1) åsikt om planen. De ursprungliga åsikterna har arkiverats som en del av planmaterialet. Nedan följer ett sammandrag av de utlåtanden som lämnats in om programmet för deltagande och bedömning med Planläggningens bemötanden:

- Österbottens förbund: Inget att yttra i PDB-skedet. Detaljplaneändringen genomför delgeneralplanen för centrum 2040. Österbottens förbund vill emellertid medverka i projektet i fortsättningen.
- NTM-centralen: Planen bör preciseras vad gäller skydd genom förordning. Eftersom det på området utöver före detta Vasa högskola också finns annat kulturhistoriskt och med tanke på stadsbilden värdefullt byggnadsbestånd borde man göra en byggnadshistorisk utredning innan det egentliga detaljplanearbetet inleds.

Planläggningens bemötande: Byggnaderna på området inventeras just nu. Inventeringens omfattning har fastställts i samarbete med NTM-centralen och Österbottens museum. Vad gäller värdering är inventeringen inte färdig ännu utan den kompletteras under detaljplane-processen.

- Suomen Turvallisuusverkko Oy: Inget att yttra och inte heller något behov av delaktighet i anslutning till planeringshelheten.
- Medborgarinstitutet Alma: Tanken bakom planen om att upprätthålla skoltraditionen i stadskärnan kan understödjas. Vid beredningen av detaljplaneändringen har det av Vasa stad ordnade fria bildningsarbetets behov förbisetts. Inte heller omfattningen av läroanstaltens användarkrets har identifierats. Särskild oro väcker den allt större trafikmängden, som ökar i takt med att antalet elever och personalmängden ökar, och huruvida det finns tillräckligt med parkeringsplatser för alla. Också problemet med fri sikt i hörnet av Fredsgatan och Rådhusgatan är oroväckande. Eftersom en betydande del av Almas kunder är äldre som ofta även har nedsatt rörelseförmåga är det viktigt att det finns parkeringsplatser nära institutet. Dessutom bär lärarna ofta med sig tunga kursmaterial. Medborgarinstitutet Alma förutsätter att institutet och även utbildningsnämnden som övervakar dess verksamhet ska höras i detaljplanearbetet och projektplaneringen beträffande Enhetsskolan i centrum. Ur perspektivet för Medborgarinstitutet Alma kan detaljplaneändringen inte godkännas utan att man först söker hållbara och tillräckligt effektiva lösningar på problemen med trafikarrangemang och parkering, lösningar som betjänar alla aktörer och verksamheter i kvarteret.

Planläggningens bemötande: I detaljplanearbetet ska Medborgarinstitutet Alma och nämnderna höras. Innan detaljplanearbetet inleddes ordnades det som en del av behovsutredningen för Enhetsskolan i centrum ett informations- och diskussionsmöte för Medborgarinstitutet Almas personal hösten 2020.

Utmaningarna med trafik och parkering har identifierats, likaså det att placeringen av de högre klasserna i Enhetsskolan i centrum i samma kvarter medför utmaningar för Medborgarinstitutets verksamhet. Det är emellertid klart att de byggnader som står tomma i kvarteret i alla fall tas till någon användning, för det är inte ändamålsenligt att ha byggnader utan användning på en så här centralt belägen plats. Dessutom är det förnuftigt att anvisa nytt byggande där gamla byggnader rivs. Om de övriga byggnaderna i kvarteret omvandlades för att användas exempelvis som bostäder eller kontor, skulle behovet av parkeringsplatser öka ännu mera än om de används som skolor. Dessutom skulle det även medföra andra utmaningar med tanke på hur bra de olika verksamheterna passar ihop. Det att en grundskola placeras bredvid Medborgarinstitutet medför förmodligen också synergifördelar. Grundskolans verksamhet är kraftigt dagtidsbetonad, vilket möjliggör användning av lokalerna för kvällsturer. Under kvällar och veckoslut kan parkeringsområdena i kvarteret reserveras för Medborgarinstitutet. Detta skulle inte vara möjligt om användningsändamålet för de övriga delarna av kvarteret var något annat än skola. Samordningen av de olika verksamheterna kräver emellertid i alla fall bra samarbete.

Trafiksäkerhetssituationen är utmanande redan nu, för det finns både finskspråkiga och svenskspråkiga låg- och högstadieskolor i Vasas stadskärna redan innan Enhetsskolan i centrum uppförs. Majoriteten av de blivande cirka 1 000 eleverna i den nya Enhetsskolan i centrum går redan i nuläget skola i Keskuskoulu eller Merenkurkun koulu i de intilliggande kvarteren. Enligt behovsutredningen leder byggandet av Enhetsskolan i centrum till att elevplatserna i stadens centrum ökar med cirka 360. Åtgärder som ökar säkerheten för gång- och cykeltrafiken förbättrar förhållandena för även andra än dem som använder Enhetsskolan i centrum. I detaljplanen föreslås lösningar som förbättrar trafiksäkerheten i kvarterets närmaste omgivning. Kaserngatan fastställs som lågfartsgata inom det område som ska planläggas, och i den preliminära översiktsplanen för trafik föreslås åtgärder med vilka man både lugnar ner förbifartstrafiken och underlättar angöringstrafiken. Särskild uppmärksamhet fås vid att det ska vara så smidigt och tryggt som möjligt att förflytta sig mellan de högre och de lägre klasserna i Enhetsskolan i centrum som finns i olika kvarter. Även andra åtgärder planeras, bland annat trafikljus i korsningen av Fredsgatan och Rådhusgatan. I projektplanen föreslås att angöringstrafiken ska delas upp på flera olika ställen för att onödiga rusningar ska kunna undvikas. Närmare trafikarrangemang och även större förnyelser av trafiknätet fastställs emellertid genom trafikplanering och inte genom detaljplanering.

Parkeringsplatserna för Enhetsskolan i centrum och Medborgarinstitutet Alma, som finns på samma tomt, ryms inte på skoltomten utan parkeringen måste delas upp och parkeringsplatser anläggas även på Fotografsgränden och längs gatorna. Bostadsaktiebolagen borde i regel ordna invånarparkeringen på sina egna tomter. Planläggningen anser att en lösning på utmaningarna beträffande parkering och trafiksäkerhet är en fungerande kollektivtrafik. Dessutom borde läroanstalternas anställda och elever uppmuntras att ta sig till skolan antingen till fots eller med cykel.

- **Museiverket:** Uppgiften om byggnadsskydd bör läggas till i PDB, liksom även i planmaterialet. Dessutom pågår det en behandling enligt byggnadsarvslagen i fråga om byggnaden.

NTM-centralen har i sitt utlåtande angett att man ska låta utföra en byggnadshistorisk utredning om byggnaden, vilket skulle vara utmärkt med tanke på framtida reparationer och den framtida användningen.

Planläggningens bemötande: Vid fortsatta diskussioner med Österbottens landskapsmuseum konstaterades att det räcker med en kortare utredning som bakgrundsutredning till detaljplanarbetet och att det inte behövs någon egentlig byggnadshistorisk utredning. Vasa hussektor har konstaterat att en byggnadshistorisk utredning är till en större nytta om man låter utföra den först när det planeras reparationer i byggnaden.

- Ungdomsfullmäktige: Inget utlåtande i planens deltagande- och aktiveringsplansskede, men ungdomsfullmäktige är intresserade av att yttra sig i ett senare skede.
- Österbottens räddningsverk: Detaljplaneområdet omfattar även brandgator i två kvarter. I planarbetet bör brandgatornas betydelse för brandskyddet av det befintliga byggnadsbeståndet och kommande kompletterande byggande beaktas och bedömas. Brandgatorna ska tryggas som räddningsvägar för fastigheterna längs dem.

Planläggningens bemötande: Lösningen som presenteras i detaljplaneutkastet möjliggör att brandgatorna tjänar som räddningsvägar för fastigheterna längs dem.

- Österbottens museum: I planarbetet ska värdena för de befintliga byggnaderna på området och hur bra olika byggnadsdelar har bevarats utredas. Utifrån denna information kan byggnadsspecifika skyddsbeteckningar och -bestämmelser fastställas, eventuellt även för de viktigaste inomhusutrymmena. I utredningen bör även inkluderas den byggnad från 1970-talet på Rådhusgatan 33 som enligt planerna ska rivas. Det har gjorts en omfattande byggnadshistorisk utredning om byggnaden på Handelsplanaden 22, men det återstår ännu att värdera byggnaden för detaljplaneringen. Vad gäller den byggnad som skyddas med stöd av förordning 480/85 ska skyddsmålen, -beteckningarna och -bestämmelserna beredas i samarbete med Museiverket.

Planläggningens bemötande: Inventering av byggnaderna på området pågår. Vad gäller värdering är inventeringen inte färdig ännu utan den kompletteras under detaljplaneprocessen.

- Bildningssektorn Projektet är viktigt för bildningssektorn och det är väsentligt att tidtabellen håller. Särskilt utmanande upplevs vara säkerställandet av tillräckliga utomhusutrymmen och trygga passager till och från tomten (till fots, med cykel, angöringstrafik och kollektivtrafik). Särskild uppmärksamhet ska fästas vid planeringen av passagen längs brandgatan. Lösningarna för kollektivtrafiken och angöringstrafiken ska vara fungerande och det ska även finnas parkeringsmöjligheter inom ett rimligt avstånd. Vid planeringen av Enhetsskolan i centrum borde användning av enprocentsprincipen enligt kultur- och idrottsprogrammet beaktas. Bildningssektorn delar också Medborgarinstitutet Almas observationer om säkerheten och parkeringsutmaningarna.

Planläggningens bemötande: Detaljplanearbetet har dragit ut på tiden en aning, eftersom vi före utkastskedet väntade på beslutet om godkännande av projektplanen. Trots det strävar vi efter att hålla fast vid den tidtabell som fastställts för detaljplanen.

Se även Planläggningens bemötande av Medborgarinstitutet Almas utlåtande.

- Elnät: Vasa Elnät har stamlinjekablar nedgrävda i marken på området, vilket orsakar ett ledningsservitut på Fotografsgården. Kablarna finns i två separata kabelmattor på servitutsområdet som sträcker sig 1,5 meter i båda riktningarna från respektive ledning.
- Telia: Inget att yttra.
- Vasa Vatten: På området löper Vasa Vattens vattentjänstinfrastruktur som ska beaktas. Eventuellt ska infrastrukturens existens tryggas genom grundande av servitutsområden. På tomterna löper även fastigheternas gemensamma vattentjänstlinjer som bör beaktas. Vasa Vatten motsätter sig inte utvecklandet av området.

Åsikt:

- Bostads Ab Kaserngatan 11: Vi förhåller oss positivt till den planerade detaljplaneändringen och dess mål. Vi önskar emellertid att man vid planeringen beaktar parkeringen och trafiksituationen på området samt skolans behov av uteområden. Parkeringssituationen på området är ett problem. Det finns bara lite utrymme för bilar längs gatorna och det råder oro över att de närliggande gatorna omvandlas från parkeringsplatser för bostadsaktiebolagets invånare till skolans parkeringsområden. I synnerhet mopedparkeringen ska skötas så att mopederna inte tar upp plats från bilarna. Trafiksituationen på Rådhusgatan är svår under rusningstider. Det bör beaktas hur rusningen påverkar säkerheten för barn, för i synnerhet korsningen av Fredsgatan och Rådhusgatan är farlig för fotgängare under rusningstider. Vi föreslår att det ska byggas trafikljus i korsningen av Fredsgatan och Rådhusgatan. Vi hoppas att man vid planeringen överväger möjligheten att bygga ett övergångsställe för fotgängare mellan Fredsgatan och Kaserngatan, på samma sätt som vid Keskuskoulu på Rådhusgatan. Angöringstrafiken till och från den nya skolan bör ordnas så att den inte ökar trafiken på Kaserngatan, även skolskjutsarna bör observeras vid planeringen. I den detaljerade planen bör skolverksamhetens behov av utemotion beaktas. Redan nu har den ingärdade fotbollsplanen tagit upp en del av parken vid ortodoxa kyrkan på Merenkurkun koulus begäran. Vi hoppas att parken inte minskas ytterligare för att uppfylla skolans behov av idrottsplatser. Parken är en viktig del av stadens kulturhistoriskt värdefulla miljö och en viktig rekreationsplats för alla invånare i centrumet, inte bara för dem som bor kring den.

Planläggningens bemötande: Ärenden som berör trafik och parkering: se Planläggningens bemötande av Medborgarinstitutet Almas utlåtande.

Det är viktigt också för Planläggningen att parken vid ortodoxa kyrkan och även hela Kasernområdets kulturhistoriska värden bevaras.

4.4.3 Mål som preciserats under processen

I samband med projektplaneringsarbetet har Vasa stadsfullmäktige föreslagit ett mål som avviker från den ursprungliga projektplanen: byggande av en gymnastiksal i så kallad full skala och höjd (cirka 1 000 m²). Ökningen av gymnastiksalens yta med cirka 400 m² avspeglas också i de övriga utrymmena, när även utrymningsvägarna, entréhallen och omklädningsrummen ökade i storlek. Ändringen ökade nybyggnadens yta och höjd. Då minskade den tillgängliga gårdsytan, vilket gjorde det svårare att anpassa byggnaden till omgivningen. I programmet för deltagande och bedömning 1.10.2021 anges följande mål: *”Det kompletterande byggandet anpassas till skalan för de befintliga kulturhistoriska byggnaderna på tomten.”* En gymnastiksal som så omfattande som möjligt betjänar olika grenar har i det politiska beslutsfattandet konstaterats vara så viktig för det allmänna intresset att det kan kompromissas med de stadsbildsmässiga målen och vissa önskemål angående gården. Genom detaljplanebestämmelserna eftersträvas emellertid en byggnad som till sin arkitektur och skala så bra som möjligt passar in i omgivningen.

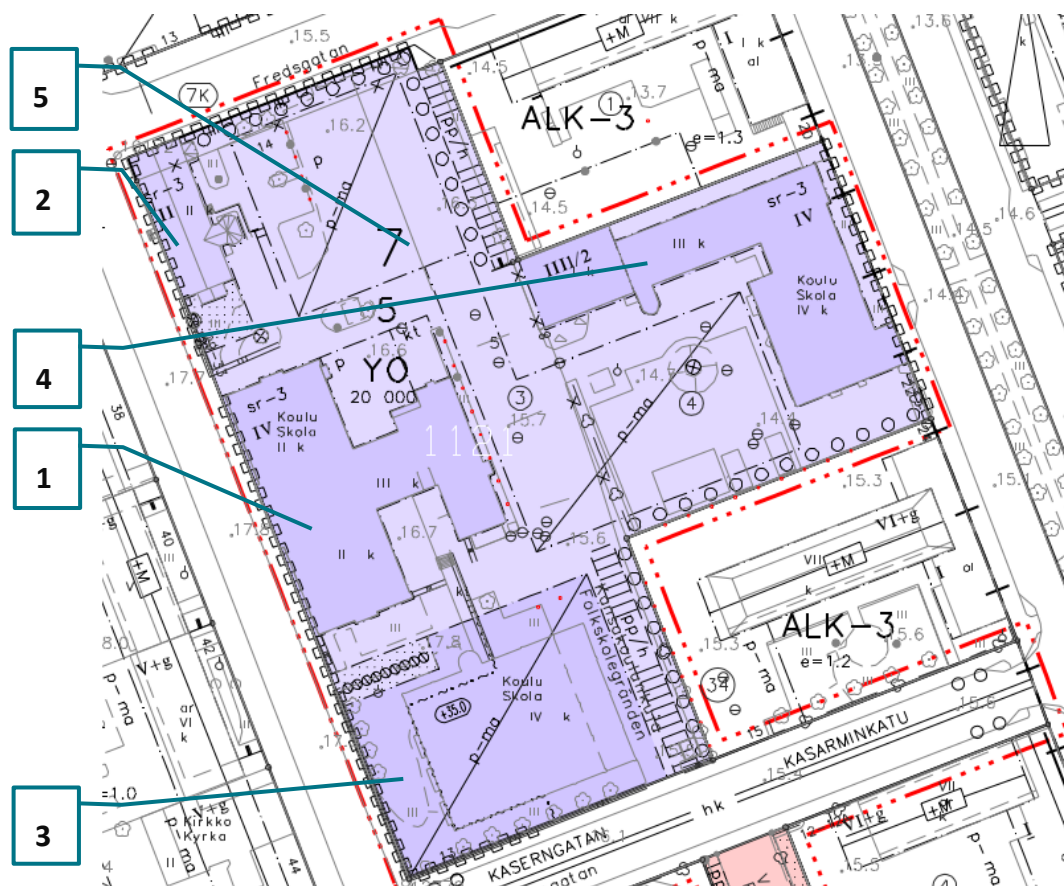
4.5 ALTERNATIVEN I DETALJPLANEUTKASTET OCH DERAS KONSEKVENSER

Under arbetet med planen undersöktes olika alternativ och läget för Enhetsskolan i centrum ingår i kvarteret som planläggs i samtliga alternativ: klasserna i åk 1–5 i nuvarande Keskuskoulu och klasserna i åk 6–9 på planändringsområdet. I alla alternativ som undersökts kan Medborgarinstitutet Alma och småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens förvaltning fortsätta sin verksamhet på planändringsområdet. På grund av att tomten är så trång och utrymmesbehovet så stort är det inte möjligt att placera skolans lokaler på tomten så att alla byggnader på tomten bevaras. Bland alternativen har man undersökt de alternativ som väger för och emot bevarande och rivning av Rådhusgatan 29 och Rådhusgatan 33.

4.5.1 Beskrivning och gallring av de preliminära alternativen

ALTERNATIV 1 (valdes ut till utkastskedet)

1. Rådhusgatan 31 skyddas och byggnaden kvarstår i sin nuvarande användning som Medborgarinstitutets lokaler.
2. Rådhusgatan 29 skyddas och byggnaden kvarstår i sin nuvarande användning som lokaler för småbarnspedagogikens och den grundläggande utbildningens förvaltning.
3. Rådhusgatan 33 rivs och ersätts med en nybyggnad där de specialklassrum som de högre klasserna behöver samt en gymnastiksal på 989 m² placeras. I detta alternativ förläggs parkeringsplatserna på gatunivå på innergården till Rådhusgatan 29. Ytterligare parkeringsplatser kan anvisas på Fotografsgränden.
4. Handelsplanaden 22 skyddas och byggnaden utgör en del av lokalerna för de högre klasserna. Eventuell framtida utbyggnad av skolan kan genomföras genom att flygeln på Handelsplanaden 22 byggs ut mot innergården med en tillbyggnad i tre och en halv våningar.
5. På parkeringsområdet har även möjligheter till underjordisk parkering reserverats. Genomförande av dessa skulle öka antalet parkeringsplatser i betydlig grad. Byggnad av en parkering möjliggörs även under nybyggnaden på Rådhusgatan 33.

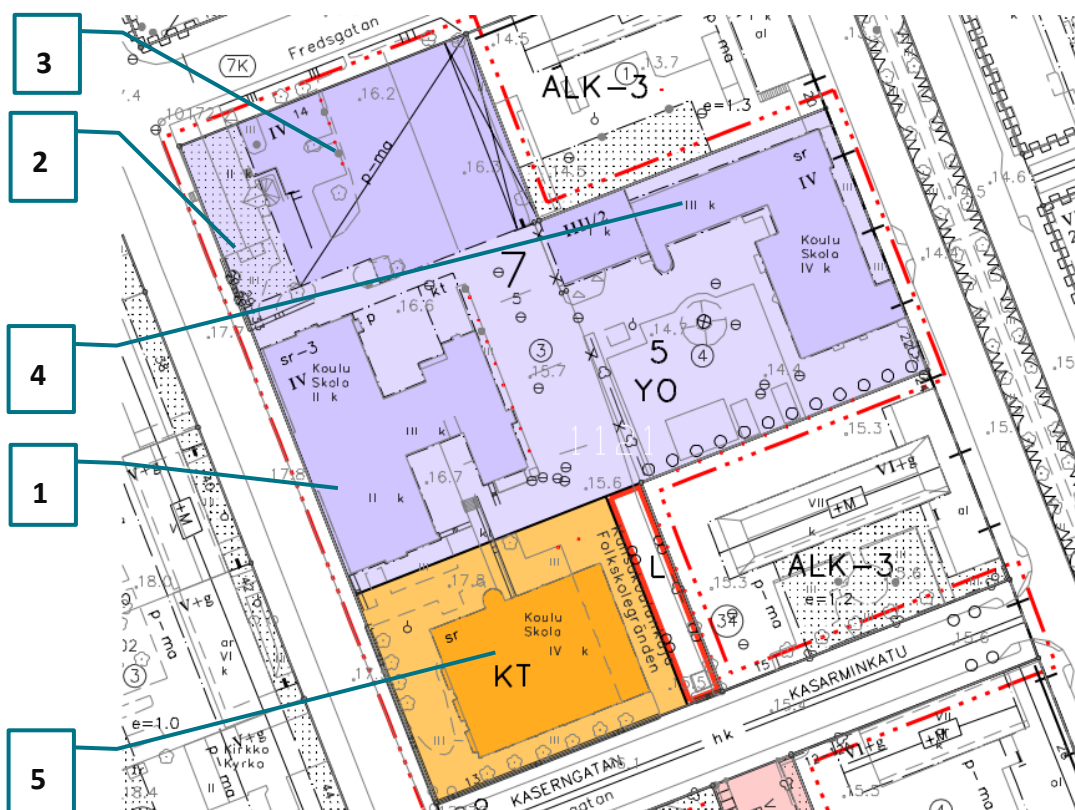


Utdrag ur detaljplaneutkastet A1 som möjliggör uppförandet av en nybyggnad som ersätter den på Rådhusgatan 33.

ALTERNATIV 2 (valdes inte ut till utkastskedet)

Alternativet grundar sig på lösningarna i den gällande detaljplanen.

1. Rådhusgatan 31 skyddas och byggnaden kvarstår i sin nuvarande användning som Medborgarinstitutets lokaler.
2. Rådhusgatan 29 rivs för att ge rum åt nybyggnaden
3. Byggnaden som rivs ersätts med en nybyggnad där de specialklassrum som de högre klasserna behöver samt en gymnastiksal på 989 m² placeras. Gång- och cykeltrafiken styrs mot skolkvarteret från norr genom nybyggnaden, via en portgång i nybyggnadens gavel. I detta alternativ sker parkeringen helt i underjordiska källare och ytterligare platser kan anvisas på Fotografsgränden.
4. Handelsplanaden 22 skyddas och byggnaden utgör en del av lokalerna för de högre klasserna. Eventuell framtida utbyggnad av skolan kan genomföras genom att flygeln på Handelsplanaden 22 byggs ut mot innergården med en tillbyggnad i tre och en halv våningar.
5. Rådhusgatan 33 skyddas. Byggnaden utgör inte en del av Enhetsskolans helhet utan bildar en egen tomt vars användningsändamål möjliggör kontors-, affärs- och serviceverksamhet. Det är inte möjligt att anvisa parkering i anslutning till byggnaden. Därför är man i detta alternativ tvungen att köpa de parkeringsplatser som KT-tomten kräver fria på andra håll.

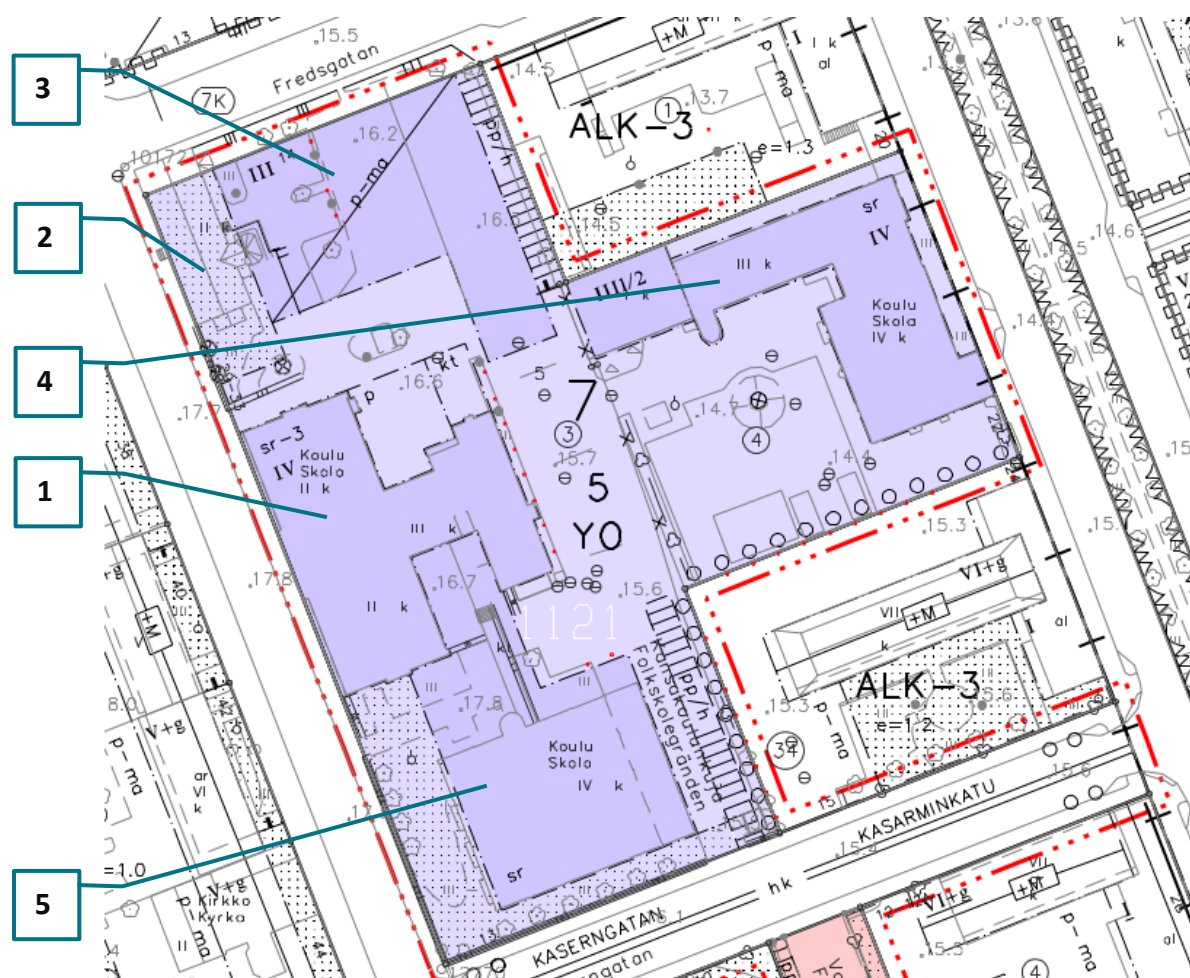


Utdrag ur det alternativa planutkastet A2, där Rådhusgatan 33 bevaras och de lokaler som Enhetsskolan kräver byggs i sin helhet på Rådhusgatan 29.

ALTERNATIV 3 (valdes inte ut till utkastskedet)

Alternativet grundar sig på lösningarna i den gällande detaljplanen.

1. Rådhusgatan 31 skyddas och byggnaden kvarstår i sin nuvarande användning som Medborgarinstitutets lokaler.
2. Rådhusgatan 29 rivs för att ge rum åt nybyggnaden
3. Byggnaden som rivs ersätts med en nybyggnad där en gymnastiksal på 989 m² med hjälputrymmen placeras. I detta alternativ sker parkeringen helt i underjordiska källare och ytterligare platser kan anvisas på Fotografgränden.
4. Handelsplanaden 22 skyddas och byggnaden utgör en del av lokalerna för de högre klasserna. Eventuell framtida utbyggnad av skolan kan genomföras genom att flygeln på Handelsplanaden 22 byggs ut mot innergården med en tillbyggnad i tre och en halv våningar.
5. Rådhusgatan 33 skyddas. Byggnaden utgör en del av lokalerna för de högre klasserna och i den placeras de specialklassrum som de högre klasserna behöver.



Utdrag ur det alternativa planutkastet A3, där Rådhusgatan 33 bevaras och en ny gymnastiksal och de utrymmen som den kräver byggs på Rådhusgatan 29. I alternativet saneras Rådhusgatan 33 för att användas för undervisning av de högre klasserna.

4.5.2 Bedömning och jämförelse av konsekvenserna för de valda utkast-alternativen

Alternativ 1

Svarar bland ovan nämnda alternativ bäst på skol- och idrottssektorns krav och det valdes också ut till utkastskedet. Med det valda alternativet uppnås en kostnadseffektiv lösning som gör det möjligt att finskspråkig grundläggande utbildningsverksamhet fortsätter i stadskärnan. Ur Planläggningens perspektiv genomförs även målen beträffande skyddet av kulturmiljön bäst i alternativ 1.

Det att byggnaden på Rådhusgatan 33 ersätts med en ny skolbyggnad möjliggör byggande av moderna och fungerande skollokaler. Dessutom är det möjligt att i nybyggnaden också förlägga en gymnastiksal i så kallad full skala. Om Rådhusgatan 33 ersätts med en nybyggnad blir det även möjligt att skydda den äldsta byggnaden i två våningar i kvarteret, den som antagligen byggts på 1800-talet (Rådhusgatan 29).

Eftersom det i det valda alternativet placeras en öppen parkeringsplan i norra delen av tomten, lämnar lösningen marginal också för framtida planering. Norra delen av tomten skulle vara en naturlig plats för kompletterande byggande och för en nybyggnad i lämplig skala. På grund av den svåra parkeringssituationen anvisas det emellertid inte någon byggnadsyta på platsen i detaljplaneutkastet. Det är dock möjligt att utrymmesbehovet ökar i framtiden, i takt med att till exempel folkmängden i centrumet ökar. Då kan man genom en detaljplaneändring undersöka vilken plats inom parkeringsområdet som bäst skulle lämpa sig för kompletterande byggande. Detta förutsätter att det i centrumet har uppförts nya parkeringsanläggningar, att stadens parkeringspolitik ändras eller att det i Vasa betonas andra färdssätt i stället för privatbilism.

Alternativ 2

Bygger på den stadsbildsmässiga lösningen i den gällande detaljplanen. Byggnaden från 1970-talet på Rådhusgatan 33 skulle skyddas men å andra sidan skulle man vara tvungen att riva byggnaden på Rådhusgatan 29. Det är tvivelaktigt att lämna den äldsta byggnaden på tomten utan skyddsbezeichnung. I detta alternativ skulle nybyggnaden placeras indragen på tomten, symmetriskt med byggnaden från 1970-talet som ska skyddas. Denna lösning skulle betona ställningen av nyrenässansbyggnaden för Medborgarinstitutet Alma som kvarterets huvudbyggnad.

Alternativ 2 uteslöts av funktionella orsaker. Utrymmet för skolan och Alma-institutet skulle vara för trångt. Parkeringen borde byggas med dyra pengar så gott som enbart i underjordiska parkeringskällare. Dessutom står nybyggnaden i tomtens norra del så nära det intilliggande bostadsvåningshuset att kraven i den så kallade ljusvinkelsparagrafen i lagen inte uppfylls.

I alternativ 2 skyddas den före detta biblioteksbyggnaden från 1970-talet på Rådhusgatan 33. Det skulle emellertid vara högst osannolikt att byggnaden blev en del av helheten med Enhetsskolan i centrum. Därför har det i alternativ 2 bildats en separat tomt för byggnaden och användningsändamålet som fastställts för tomten möjliggör kontors-, affärs- och

serviceverksamhet. Med undantag för källarvåningen har byggnaden länge använts som kontorsbyggnad, men eftersom staden förmodligen inte har någon användning för lokalerna skulle det sannolika scenariot vara att de säljs till en privat aktör. Med detta läge är byggnaden emellertid ingen lockande investering eftersom det inte är möjligt att anvisa parkering i anslutning till byggnaden, utan i detta alternativ är man tvungen att köpa de parkeringsplatser som KT-tomten kräver fria på andra håll. Detta ökar ytterligare trycket på parkering längs gatan och försvårar även parkerings- och servicearrangemangen på skoltomten.

Alternativ 3

Bygger på den stadsbildsmässiga lösningen i den gällande detaljplanen. Byggnaden från 1970-talet på Rådhusgatan 33 skulle skyddas men å andra sidan skulle man vara tvungen att riva byggnaden på Rådhusgatan 29. Det är tvivelaktigt att lämna den äldsta byggnaden på tomten utan skyddsbezeichnung. I detta alternativ skulle nybyggnaden placeras indragen på tomten, symmetriskt med byggnaden från 1970-talet som ska skyddas. Denna lösning skulle betona ställningen av nyrenässansbyggnaden för Medborgarinstitutet Alma som huvudbyggnad i kvarteret.

Alternativ 3 uteslöts av kostnadsskäl. Stadens målbild är att Enhetsskolan i centrum huvudsakligen är verksam i tre byggnader: det nuvarande Keskuskoulu, nybyggnaden på Rådhusgatan 33 och den grundligt renoverade folkskolebyggnaden på Handelsplanen 22. (Under projektplaneringen rådde det tryck att få alla lokaler att rymmas i bara byggnader, men en tillräckligt stor nybyggnad får inte plats på området.) Med den separata gymnastiksal som föreslås i alternativ 3 skulle skolhelheten utvidgas med en fjärde byggnad, vilket också skulle innebära en betydande ökning av kostnaderna. Dessutom skulle redan det att gymnastiksalen finns i en separat byggnad öka kostnaderna betydligt, när det i båda byggnaderna ändå ska byggas bland annat separata entréhallar, korridorer, tekniska utrymmen och personalutrymmen. Ombyggnaden av 70-talsbyggnaden på Rådhusgatan 33 så att den motsvarar den moderna undervisningsverksamhetens behov skulle vara dyr. Utöver ombyggnaden skulle även byggandet av en separat gymnastiksal ge upphov till kostnader. På grund av den föråldrade hustekniken och de under byggtiden vanliga men riskfyllda konstruktionerna kan man inte heller vara helt säker på huruvida slutresultatet skulle lyckas.

Även det att parkeringsplatserna borde byggas med dyra pengar så gott som enbart i underjordiska parkeringskällare skulle öka kostnaderna.

Sammandrag av utvärderade alternativ

Av de alternativ som presenterats motsvarar det första alternativet bäst målen enligt utgångsmaterialet. Enligt förslaget kan kvarterets äldsta byggnader skyddas, inklusive den låga byggnaden på Rådhusgatan 29 och såväl nuvarande som framtida byggnader i kvarteret kan bevaras för skolverksamhet.

4.6 REDOGÖRELSE FÖR DETALJPLANEUTKASTET

4.6.1. Detaljplaneutkastets struktur

Med detaljplanen möjliggörs att finskspråkig grundskoleverksamhet fortsätter på en sådan plats i centrumet som redan i Vasas första detaljplan anvisades för skolverksamhet. Detaljplaneområdet ansluter sig direkt till den omgivande stadsstrukturen, och om planlösningen genomförs, förbättrar den säkerheten och trivseln på området. I detaljplaneutkastet anvisas skyddsbe-teckningar för byggnaderna på Rådhusgatan 29 respektive 31 samt Handelsplanaden 22. Detaljplanen gör det möjligt att byggnaden på Rådhusgatan 33 rivs och ersätts med en nybyggnad som anvisas för skolverksamhet.

4.6.2. Dimensionering

Ytan för det ursprungliga planändringsområdet var 1,7 hektar. Det anvisas totalt 20 000 m² vy byggrätt för de byggnader som skyddas på tomten och för deras tillbyggnader samt för en nybyggnad.

Efter att den nybyggnad som föreslås i projektplanen, som godkändes 2022, står färdig finns det totalt cirka 16 000–18 000 m² byggd våningsyta på området, alltefter nybyggnadens slutliga omfattning. Även för byggnaden på Handelsplanaden har det dimensionerats utrymme för en tillbyggnad som förlängning av flygeln på innergården.

I detaljplaneutkastet fastställs minimiantalet parkeringsplatser till 1 bilplats/250 m² vy. Högst 65 av bilplatserna kan placeras på gården på skoltomten. I detaljplaneutkastet möjliggörs att bilplatser för skoltomten också placeras på Fotografsgränden. Därutöver kan parkering även förläggas i de underjordiska parkeringslokaler som fastställs i detaljplaneutkastet eller alternativt kan friköpsrätten användas.

I projektplanen har det för cyklar reserverats cirka 200 parkeringsplatser på gården. Det motsvarar 1 cykelplats/3 elever. Enligt Vasa stads parkeringspolitik ska det i anslutning till skolor reserveras en (1) cykelplats per elev. Man har kompromissat med detta mål med det antagande att en del elever tar sig till skolan med kollektivtrafik, till fots eller får skjuts med personbil. I detaljplaneutkastet har använts normen på 1 cykelplats/2 elever enligt prövning, som är en kompromiss mellan de två ovan nämnda alternativen. Det är svårt att på skolans gård förlägga fler platser än vad som anges i projektplanen, men utöver den i planen föreslagna lösningen kan cykelplatser också förläggas i byggnadernas källare, på Fotografsgränden och på den gård som i detaljplanen reserveras som parkeringsområde. För mopeder kan det reserveras ett tydligt avgränsat utrymme invid byggnadens sida mot Handelsplanaden.

4.6.3 Serviceformer

Med planändringen säkerställs att bildningssektorns service består i centrumet. Samtidigt blir utbudet av motionsplatser för kvällsanvändning för stadsborna mångsidigare. Även caféet och lunchrestaurangen kan fortsätta sin verksamhet i Medborgarinstitutets källare.

4.6.4 Områdesreserveringar

Kvartersområden

På det kvartersområde som betjänar undervisningsverksamhet ska byggnaderna placeras längs gatorna så att skolans gård finns i mitten av kvarteret. I mellersta delen anvisas områdesdelar i nord-sydlig riktning som är avsedda för fotgängare och cyklister. Områdesdelarna kantas av trädtrader och leder till lek-, vistelse- och spelområdet i mitten av gården. På tomtens kanter anvisas trädtrader som ska planteras där den underjordiska infrastrukturen eller byggnaderna inte hindrar planteringen. Inom kvartersområdet anvisas även små områden som ska planteras samt trädbestånd som ska bevaras.

Byggnadsytan för nybyggnaden på Rådhusgatan 33 fastställs så i planen att de undervisnings- och motionslokaler som föreslås i projektplanen får plats i byggnaden. För de byggnader som ska skyddas har byggnadsytorna fastställts alltefter byggnaderna. I skyddsbestämmelsen konstateras att de ändringar som tillgängligheten kräver ska göras på byggnadernas arkitekturs villkor.

På kvartersområdet fastställs en byggnadsyta som möjliggör utbyggnad av byggnaden på Handelsplanaden.

Bilparkeringen har placerats på innergården av Rådhusgatan 29 så att den inte korsar rutterna för cykling och gång.

Fotografsgränden anvisas i detaljplanen som kvartersområde för bilplatser (LPA) där skoltomtens parkeringsplatser får förläggas. Östra kanten och norra delen av kvartersområdet för bilplatser anvisas som område som ska planteras och västra kanten som en del av område som reserveras för cykling och gång. Fotografsgränden är en viktig förbindelse mellan de lägre och högre klasserna i Enhetsskolan. Det har bedömts att i synnerhet eleverna i årskurserna 1–6 i Enhetsskolan kommer att använda de moderna inlärningsmiljöer som ska byggas i nybyggnaden för de högre klasserna. Eleverna rör sig mellan byggnaderna för de lägre respektive högre klasserna varje dag, och därför är det viktigt att möjliggöra trygga och smidiga förbindelser.

Övriga områden

Kaserngatan (mellan Rådhusgatan och Handelsplanaden) fastställs i detaljplaneutkastet som lågfartsgata där "lägre körhastigheter eftersträvas genom konstruktioner, beläggingsmaterial och planteringar" (utfärdad detaljplanebestämmelse). Vid korsningen av Rådhusgatan och Handelsplanaden anvisas trädplanteringar som fungerar som portelement. Med ändringarna eftersträvas säkrare och smidigare arrangemang för angöringstrafiken samt en tryggare trafikmiljö för skoleleverna. Särskild uppmärksamhet har fästs vid att det är så tryggt som möjligt att röra sig mellan de olika delarna av Enhetsskolan i centrum i de olika kvarteren, det vill säga mellan de lägre klasserna i Kes-kuskoulu och de högre klasserna på planändringsområdet.

I detaljplaneutkastet görs Fredsgatans gatuområde smalare i förhållande till den gällande detaljplanen och återställandet av den ursprungliga gatusträckningen. Byggnaden i korsningen av Rådhusgatan och Fredsgatan står inte i linje med de övriga byggnaderna längs gatan utan cirka fem (5) meter längre mot mitten. Den nuvarande detaljplanen siktar på att byggnaden rivs och gaturummet görs

bredare. Ersättande byggande har placerats mer centralt inom kvartersområdet. I detaljplaneutkastet fastställs att byggnaden i fråga ska skyddas och tomten avgränsas på nytt så att hela byggnaden rymms på tomten. Därmed blir trottoarerna på Rådhusgatan och Fredsgatan i likhet med nuläget smälare än de övriga trottoarerna.

I detaljplaneutkastet anvisas följande användningsändamål och beteckningar för områdena:

YO Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet

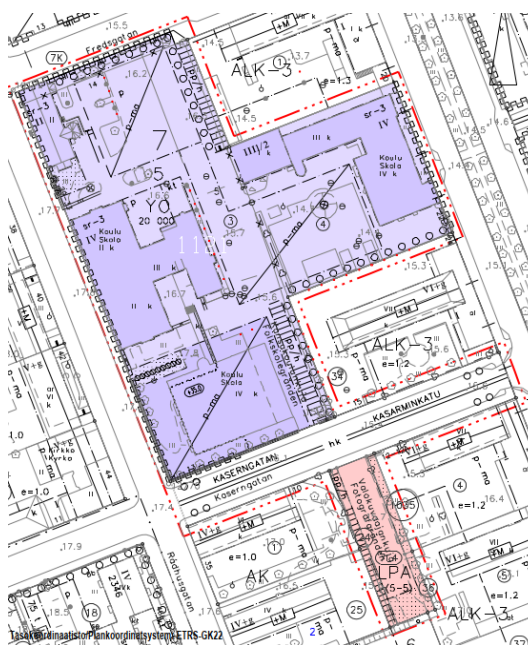
LPA Kvartersområde för bilplatser

sr-3 Byggnad som ska skyddas

Med de allmänna bestämmelserna i planutkastet garanteras i mån av möjlighet högklassig och smidig parkering för skolans elever, personal och andra besökare samt så effektiv hantering av dagvatten som möjligt.

Med lösningen som presenteras i detaljplaneutkastet möjliggörs med tanke på framtiden även byggande av underjordiska parkeringslösningar under det utrymme i norra delen av planområdet som reserveras för bilparkering, under skolgården mellan de skyddade skolbyggnaderna samt under nybyggnaden på Rådhusgatan 33.

I planutkastet tryggas bevarandet av de kulturhistoriska byggnaderna med hjälp av sr-beteckningarna för byggnaderna på Handelsplanaden 22 och Rådhusgatan 29 respektive 31. I fråga om byggnaden på Rådhusgatan 31 har det även gjorts en framställning om att byggnaden ska skyddas genom lag (498/2010).



Utdrag ur utkastet till detaljplan.

YO

Opetustöimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.
Uudisrakennusten julkisivujen ja kattopintojen on oltava jäsentelyn, materiaalien
pintakäsittelyn, väriyksen ja autokaisen suhteen kaupunkikuvallisesti
ympäristökonsensuksen huomioiva.
- Uudisrakennuksen rakennusmäärä tulee sopeuttaa olemassa olevan ympäristön
rakennuskannan mittakaavaan. Rakennuksen räystäskorke ei saa kaavakartassa
merkityllä oella ylittää viereisen suojelurakennuksen (Raastuvankatu 31) räystäskorkeaa.
Ilmavaihtokonehuoneet on sovitettava rakennusmassaan, eikä erillisiä iv-rakenteita
vesikatolta hyväksytä.
- Uudisrakennuksen katusuon julkisivut eivät saa antaa umpinaista vaikutelmaa.
- Tontin Rauhankadun puoleisella rajalla on käytetty tulivuonna sokkeliväliä, jotka ovat
peräisin tontilla sijainneista puretusta rakennuksista. Kivet tulee hyödyntää joko
nykyisellä paikalla tai muuttua tontin näkyvissä piirakenteissa.
Asemakaavakarttaan merkityn rakennusalan ulkopuolelle saa sijoittaa pihatilaa
jäsenöiviä katokkaita. Tontilla olevien rakennusten ja rakennelmien tulee muodostaa
keskenään yhteensopiva kokonaisuus.

Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet.
Fasaderna och takytorna på nybyggnaden bör i friska om strukturer, ytehandling av
material, färgsättning och öppningar vara sådana att miljöhelheten beaktas
stadskonsensuell.

- Nybyggnadens byggnadsmassa ska genom terrassering anpassas till det omgivande
byggnadsmassans skala. Inom de områden som märks ut på plankartan får
byggnadens takhöjd inte ligga högre än takhöjden på den skyddade byggnaden där bredvid
(Rådhusgatan 31).

Ventilationsmaskinrummen bör anpassas till byggnadsmassan och några separata
ventilationskonstruktioner på yttertakets podkänns inte.

- Nybyggnadens fasader på gatunivå får inte ge ett slutet intryck.

- På tontens gräns mot Fredsgatan har som skildrum sockelstenar använts. De
härstannar från de byggnader som rivits på tonten. Stenarna ska användas antingen på
sin nuvarande plats eller i övrigt i de synliga gränskonstruktionerna på tonten.
Utöver den på detaljplanekartan angivna byggnadsplanen får det på tonten förläggas
skyddstak som strukturerar gårdsutrymmet. Byggnaderna och konstruktionerna på
tonten bör bilda en enhetlig helhet.

LPA

Autopaikkien korttelialue.
Ajoväyien ja pysäköintin tarkoitettujen alueiden pinnoitteiden tulee olla vettä läpäiseviä.
Käytökäytteen kulkuyhteys on erotettava ajo- ja pysäköintialueesta pinnanmuotoilla ja
tasoon avulla.

Kvartersområde för bilplatser.

Beläggningen på trottoarerna och de områden som är avsedda för parkering bör släppa
genom vatten. Passagen för gång- och cykeltrafik bör skiljas från trafik- och
parkeringsområdet med hjälp av beläggingsmaterial och nivåskillnader.

Sulurissa olevat numerot osoittavat korttelin ja tontin, joiden autopaikkoja saa alueelle
sijoittaa.

Siltoma inom parentesen anger de kvarter och tomter, vilkas bilplatser får förläggas till
området.

(5-5)

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
Kvartens-, kvartersdel- och områdesgräns.

Osa-alueen raja.
Gräns för delområde.

4.6.5 Utlåtanden och åsikter som kommit in under beredningsskedet

Det uppdaterade programmet för deltagande och bedömning och detaljplaneutkastet var framlagda 10–23.8.2022. Sammanlagt gavs åtta (8) förhandsutlåtanden och tre (3) åsikter. De ursprungliga åsikterna har arkiverats som en del av planmaterialet. Nedan följer en sammanfattning av de inlämnade utlåtandena och åsikterna om planutkastet samt planläggningens svar på dem:

Utlåtanden:

- Museiverket:
Rådhusgatan 31 – Museiverket anser att bestämmelsen i utkastskedet är saklig men betonar att man för planbestämmelsen i förslagsskedet måste få kännedom antingen om objektet för den pågående behandlingen enligt byggnadsarvslagen eller, ifall beslutet är klart vid tidpunkten, en skyddsstatus enligt beslutet.
Rådhusgatan 33 – Museiverket instämmer med Österbottens museum (23.8.2022, LA125/2022PM) vad gäller biblioteksbyggnadens betydelse som helhet, dess kulturhistoriska värde och massan av den nybyggnad som planen möjliggör. Biblioteket representerar fint sin tids byggande och är underordnad de intilliggande byggnader som ska skyddas. Möjligheten att bevara ska nog undersökas och ifall nybyggnad är befogad, ska anpassningen till miljön göras med respekt för skyddade byggnader.
Planläggningens bemötande: För byggnaden på Rådhusgatan 31 läggs beteckningen till i planbestämmelserna om objekt enligt byggnadsarvslagen i fråga. Vad gäller Rådhusgatan 33 har förutsättningarna för bevarande undersökts. Det har konstaterats att byggnaden måste rivas för att Enhetsskolan i centrum ska kunna förverkligas och för att tomten som planläggs ska kunna bevaras för skolverksamhet. Man eftersträvar att nybyggnaden så väl som möjligt ska anpassas till miljön.
- Österbottens förbund: Österbottens förbund ger inget utlåtande om detaljplaneutkastet för Enhetsskolan i centrum, detaljplanen är i enlighet med delgeneralplanen för centrum 2040. Österbottens förbund meddelar att de inte ger något utlåtande om utkastet till detaljplan för Enhetsskolan i centrum.
- Österbottens museum: Rådhusgatan 31 – Museet kommenterar inte ännu bestämmelserna med skyddsbeteckningen sr-3 eftersom redogörelsen och värderingen av inventarierna ännu pågår. Skyddsbestämmelserna för högskolebyggnaden preciseras som resultat av behandlingen enligt byggnadsarvslagen. Den indragna positioneringen av byggnaderna på tomten intill högskolebyggnaden lämnar den kompakta Ehrstöms tvåvåningsbyggnad från 1970-talet på Rådhusgatan 29, som till storleken är mindre och nättare, i underordnat läge sett i förhållande till nyrenässansbyggnaden på Handelsplanaden 22 – vilket är bra att få tillrättalagt. Enligt utredningen som gjorts finns det även inne i byggnaden ursprungliga konstruktioner och detaljer som är värda att bevara Rådhusgatan 33 – F.d. vetenskapsbiblioteket är ett representativt, välbevarat och sällsynt exempel på sin

tid och byggnadstyp. Rivningen av den betyder att man förstör stadsbildmässiga, byggnadshistoriska och arkitektoniska värden. Museet anser att den höga och massiva tillbyggnad på Rådhusgatan 33, som tillåts på platsen enligt detaljplaneutkastet, inte lämpar sig för planområdets skala. Byggnaden för den nya idrottshallen blir alldeles för dominerande i en kulturhistoriskt, arkitektoniskt och stadsbildmässigt värdefull miljö. Museet stöder idén om parkeringsplatser som grävs under jorden, men önskar illustrationer när planerna blir mer detaljerade, vilket gör det möjligt att uppskatta hur den byggda miljön påverkas av förändringarna. Var kör man in i parkeringsgrottan och hurdana effekter har körrampen på gatubilden?

Planläggningens bemötande: Vad gäller Rådhusgatan 33 har förutsättningarna för bevarande undersökts. Det har konstaterats att byggnaden måste rivas för att Enhetsskolan i centrum ska kunna förverkligas och för att tomten som planläggs ska kunna bevaras för skolverksamhet. Man eftersträvar att nybyggnaden så väl som möjligt ska anpassas till miljön. I detaljplanen möjliggörs en underjordisk parkering på gården på Rådhusgatan 29 samt under nybyggnaden på Rådhusgatan 33. Alternativa modeller för förverkligande av parkeringsmöjligheter beskrivs närmare i kapitel 4.6.5. Övervägande efter utkastskedet.

- Österbottens räddningsverk: Utanför YO-områdets byggnadsområde är det tillåtet att i enlighet med planbestämmelserna placera skyddstak för att strukturera gårdsplanen. Stadens byggnadstillsynsmyndighet fattar beslut om bygglov, och den bör beakta placeringen av skyddstaken ur brandsäkerhetsperspektivet. Utrymmesbehovet för räddningsinsatser samt risken för att bränder sprids av taken bör tas i beaktande.

Planläggningens bemötande: Beaktas i planbestämmelserna.

- Telia: Telia har på punkten i enlighet med kartbilagan (blått streck) fem (5) kabelskyddsrör. De här rören ska bevaras användbara för framtida behov. Ifall rörledningarna måste flyttas, görs det på kundens bekostnad.

Planläggningens bemötande: I detaljplanen bestäms raden av träd som ska planteras längs skolomtens norra kant. Raden av träd placeras på två (2) meters avstånd från de kabelskyddsrör som anges i kartbilagan. Det är viktigt att raden med träd förverkligas för tomtens trivsel och för dagvattenhanteringen. Det är verkligen viktigt att den förverkligas, även om kabelskyddsrören skulle behöva flyttas undan för raden av träd.

- Vasa ungdomsfullmäktige: Ungdomsfullmäktige stöder byggandet av nybyggnaden på platsen för före detta biblioteksbyggnaden för Vasa högskola. Ungdomsfullmäktige önskar att man tar aspekten hållbar utveckling i beaktande när man uppför nybyggnaden. Ledamöterna i ungdomsfullmäktige fäste särskild uppmärksamhet vid den planerade parkeringsplatsen i detaljplaneutkastet. För tillfället använder många gymnasieelever vid Vaasan lyseon lukio parkeringsplatsen på gården vid Rådhusgatan 33, eftersom gymnasiet inte har någon egen parkeringsplats för bilar på skolområdet. Ungdomsfullmäktige

önskar att parkeringsplatsen blir så stor som möjligt så att eleverna även i fortsättningen har möjlighet att parkera på gårdsplanen i fråga. Parkeringsplatserna bör kunna användas av vem som helst exempelvis med en parkeringsskiva eller helt gratis.

Planläggningens bemötande: Om projektet med Enhetsskolan i centrum förverkligas är parkeringsområdet i sin helhet nödvändig för skolan och Alma-institutet. Gymnasieeleverna vid Lyseon lukio kommer följaktligen inte att kunna använda området för parkering. Med hjälp av denna lösning lämnas en så stor del som möjligt av gårdsplanen till elevernas förfogande under rasterna. Att främja hållbara färdstätt stöder även de klimatmål som staden satt upp i sin strategi.

- Fjärrvärme: Huvudledningen för fjärrvärme samt ledningar till fastigheterna är centralt belägna på området som planläggs. Nätverkets ändringsarbeten måste göras på planläggningsområdet särskilt på platsen för de underjordiska parkeringsplatserna. Ändringsarbeten utförs som beställningsarbete. Ledningen för fjärrvärme märks ut med servitut.

Planläggningens bemötande: Observeras.

- Vasa Elnät: På kvartersområde 5 (YO) kommer eleffektbehovet att vara stort och därför bör man med planbestämmelsen möjliggöra byggande av en transformatorstation: "Utöver den på plankartan fastställda byggnadsytan och bygggrätten kan det på kvartersområdena också placeras konstruktioner som betjänar den tekniska försörjningen (till exempel transformatorstationer)." Vidare upprepar jag utlåtandet om ledningsservitut från PDB-skedet som sådant, de hade inte ännu observerats i detaljplanen i utkastskedet. Vasa Elnät har stamlinjekablar nedgrävda i marken på området, vilket orsakar ett ledningsservitut på Fotografsgränden. Kartan i pdf- och dwg-format. Kablarna finns i två separata kabelmattor på servitutsområdet som sträcker sig 1,5 meter i båda riktningarna från respektive ledning.

Planläggningens bemötande: Servitutsområdet är justerat för planområdets del och utmärkt på plankartan. Fotografsgränden har efter planutkastet avgränsats utanför planområdet.

Efter utkastskedet har diskussion förts mellan Vasa Elnät, Hussektorn och Planläggningen. Som utgångspunkt för projektplaneringen har fastställts att transformatorrummet i källarvåningen på Handelsplanaden 22 ska bevaras. Planbestämmelserna har utökats med följande mening: "Transformatorn som betjänar kvartersområdet ska placeras i stommen eller källarvåningen av en byggnad inom kvartersområdet. Vid planeringen av transformatorn bör brandsäkerheten beaktas."

Åsikter:

- Privatperson A: med fullmakt av styrelsen till bostadsaktiebolaget Kaserngatan 10
Den gällande detaljplanen är mycket lyckad och det är inte i enlighet med planeringsprinciperna för Planläggningen att göra en förändring som förkastar rollen av Rådhusgatan 31 som väsentlig del av kvarterets hierarki och framstående byggnad i staden. Även om projektplaneringen godkändes av fullmäktige är skälen tvivelaktiga till att skötseln av stadsmiljön försumrats, vilket varit på Planläggningens ansvar.

Rådhusgatan 33, som är i användning, är ett kvalitetsexempel på sin tids planering och skulle knappast ha hamnat på rivningslistan om det inte hade varit för det i sig förståeliga projektet med Enhetsskolan i centrum, inklusive dess gårdsbyggnader och parkeringsplats, vilket har visat sig vara för omfattande för kvarteret i fråga. För att kunna förverkliga verksamheten, som placerats på en för trång plats, skulle det krävas att någon annan verksamhet flyttas bort från kvarteret. Om den gällande detaljplanen med dess värdefulla lösningar och mål ändras, kommer de grönområden och det trädbestånd som anges i bildbilagorna att helt försvinna från tomten på Rådhusgatan 33, samt mot Rådhusgatans och Kaserngatans håll. Detta måste ses som ett felsteg som har en negativ inverkan på hela stadsmiljön. Byggnad som tangerar gatugränsen och dess stadsbildmässiga påverkan berör alla fastigheter invid Rådhusgatan och Kaserngatans korsning. Genom att hänsynslöst ta bort grönområden och trädbestånd vid nybyggande i centrum av staden och ödesdigert försämra detaljplanen som gäller, får och kan inte vara stadens målsättning.

Planläggningens bemötande: Förutom att säkerställa kvaliteten av stadsmiljön omfattar planläggningens uppgiftsfält även många andra delområden.

Det främsta målet med den pågående detaljplanen är att möjliggöra förverkligande av Enhetsskolan i centrum. Det förutsätter nybyggande eftersom alla skolans utrymmen med de nuvarande dimensionerna inte får plats i de gamla byggnaderna på tomten. I nybyggnaden placeras skolans matsal, gymnastiksal och sådana undervisningslokaler som kräver utrymmen och tekniska lösningar som är svåra att anpassa till de befintliga byggnaderna på tomten (till exempel musikklass, slöjdsal och klasser för huslig ekonomi). Under projektplaneringen gjordes ett politiskt beslut om att man för Enhetsskolan i centrum genomför en gymnastiksal i så kallad full skala.

Nybyggnadens bottenyta kommer att vara betydligt större än den byggnad som rivs. Man har velat placera den fast vid tomtens gräns mot gatan, så att en så stor del av gården som möjligt kan användas som innergård skyddad från trafiken. Gårdsplanen framför den nuvarande byggnaden omfattar 600 m². Användningen av detta område som innergård har en avgörande betydelse för skoltomtens funktion och trivsel.

Nybyggnaden kommer också att vara högre än den nuvarande byggnaden som ska rivas. Byggnadens höjd begränsas i detaljplanen. I detaljplanen bestäms att höjden på byggnadens fasad mot gatan inte får överstiga den intilliggande byggnadens höjd (Alma-

institutet) mot Rådhusgatan och delvis också mot Kaserngatan. Detta har förverkligas genom att göra byggnaden i olika nivåer. I detaljplanen ges bestämmelser som berör kvaliteten av byggnadens fasad.

Det är ingen positiv sak att behöva fälla träd för en nybyggnad. Därför anges antalet träd som ska planteras i detaljplanen. Under arbetet med detaljplanen har man noggrant undersökt på vilka platser träd kan planteras på tomten. Till följd av genomförandet av detaljplanen kommer det att finnas fler träd på skoltomten än det fanns i utgångsläget. Växtligheten kommer att vara placerad på innergården i framtiden, där den i högre grad påverkar trivselen på skolgården och elevernas välbefinnande än vad växtlighet längs gatan skulle göra.

I och med detaljplanen lugnas trafiken ner vid Enhetsskolan på Kaserngatan, vilket också kommer att bidra till boendekomforten i flervåningshusen där bredvid.

Den gällande detaljplanen är i många avseenden värdefull, men den är föråldrad särskilt vad gäller byggnadsskydd. Detaljplanen var en del av den så kallade saneringsplanen som gjordes av Erik Kråkström. Målet med den var att Vasa centrum skulle förändras i enlighet med idealet för moderniserad stadsplanering. Planeringen var så heltäckande och man hann uppföra så många byggnader utifrån den planen att bevarandet av Kråkströms arv som del av Vasa stadsbild inte är hotad.

Planen ersatte de gamla bostadskvarteren med långa lamellhöghus som till och med kunde sträcka sig över ett helt kvarter. Planläggningsområdet hör till det administrativa centrumet, till vilket Kråkström tog fram monumentala byggnadshelheter ovanpå de gamla slutna kvarteren. Om planen hade förverkligats alltigenom skulle hela byggnadsbeståndet längs Rådhusgatan med undantag av Kasern- och skolbyggnaderna ha ersatts av nya byggnader (bland annat Wasaborghuset, de nuvarande byggnaderna för Folkhälsan och Loftet med angränsande byggnader).

I den modernistiska stadsplaneringen ville man skapa ett öppet, rymligt och ljust stadsrum i stället för de slutna kvarteren som uppfattades som ohälsosamma. Byggnadsmassorna drogs längre bort från gatulinjen och man planerade grönskande gårdar framför dem. Man menade väl med planeringen men samtidigt ändrades stadsbilden avgörande i Vasa centrum. Stora mängder av det ursprungliga byggnadsbeståndet i Vasa revs undan de främre gårdsplanerna. Av ovanstående skäl riktar den ikraftvarande detaljplanen av planeringsområdet in sig på rivning av tvåvåningsbyggnaden i hörnet av Rådhusgatan och Fredsgatan. I den aktuella detaljplanen vill man skydda byggnaden i fråga.

- Styrelsen till Bostads Ab Kaserngatan 11: Planutkastet är bra i sin helhet. Särskilt vill vi tacka för planeringen som berör trafiksäkerheten. Vi ser fortfarande parkeringen som en utmaning och när trafikmängden ökar på de närliggande gatorna är detta ett problem för oss. Vår fastighet är 1 500m² till ytan men vi har endast fem (5) parkeringsplatser till vårt

förfogande. På grund av räddningsverkets krav kommer vi att omorganisera avfallshanteringen på nytt, vilket kommer att ta upp en eller två platser på gården och då lämnar det eventuellt endast tre (3) platser kvar. Det här betyder att vi har ett stort behov av parkering på gatan. Dessutom har vi väldigt begränsat utrymme för cyklar. För att stadens normer för parkeringspolitik som gäller parkering av cyklar skulle kunna förverkligas vore vi tvungna att ytterligare minska på platserna för bilparkering på gården, eftersom vi inte kan genomföra normen i nuläget heller. Vår tomt är mycket liten och på tomten finns två bostadsbolag. Enligt Vasa stads parkeringspolitiska program borde det finnas en bilparkeringsplats per varje 100 m² av byggnaden. För vår del skulle det betyda ett behov av 15 bilplatser. Vad gäller cyklar borde det finnas en cykelplats per 30 m² enligt programmet plus lika mycket förvaringsutrymme som är skyddat mot väder. Det här kan vi inte förverkliga i dagsläget om vi inte får bort bilarna från gården till vägkanten. I det parkeringspolitiska programmet finns en plan om invånarparkering och vi hoppas att den här parkeringsformen nu skulle testas mellan Kaserngatan, Rådhusgatan och Kasernens östra delar. Det här skulle lösa våra bekymmer med såväl avfallshanteringen som parkeringsproblemen.

Planläggningens bemötande: Med detaljplanen möjliggörs det parkeringsbehov som uppstår i och med skolkvarteret. Utomstående parkering på skolans gårdsområde är inte möjligt på grund av gårdens begränsning. Utmaningarna som berör parkeringen har konstaterats och det har förts diskussion om dem med Kommunteknikens trafikplanerare. Det har konstaterats att det vid behov vore möjligt att anlägga mer gatuparkering längs Korsholmsesplanaden. Genomförandet av den kräver emellertid en separat plan och ett separat investeringsbeslut.

- **Privatperson B:** Parkeringen är underdimensionerad på planområdet. Redan i nuläget finns det för få parkeringsplatser för skolornas lärarkår och elever längs Kyrkojesplanaden. Alla platser längs gatan är konstant upptagna. De parkeringsplatser som skolorna i närområdet kräver borde ingå i projektet som tilläggsplatser. Elevernas lek- och idrottsområden har inte beaktats. Vi föreslår en ökning av parkeringsplatserna med 50 procent och minst 100 underjordiska parkeringsplatser.

Planläggningens bemötande: I detaljplanändringen möjliggörs byggande av en underjordisk parkering såväl på skolgården som under nybyggnaden på Rådhusgatan 33. Den slutgiltiga placeringen bestäms alltefter projektplaneringen preciseras. Utmaningarna som berör parkeringen har konstaterats och det har förts diskussion om dem med Kommunteknikens trafikplanerare. Det har konstaterats att det vid behov vore möjligt att anlägga mer gatuparkering längs Korsholmsesplanaden. Genomförandet av den kräver emellertid en separat plan och ett separat investeringsbeslut.

4.6.6 Övervägande efter utkastskedet

Man beslöt att fortsätta planeringen efter utkastskedet i enlighet med planlösningen. Plankartan och planbestämmelserna reviderades, men grundlösningen är den samma som i utkastskedet. Den största ändringen gäller avgränsningen av brandgatan Fotografsgården utanför planområdet.

Efter utkastskedet undersöktes bland annat följande frågor närmare:

- Placering av parkeringen och antalet parkeringsplatser på planområdet
- Bestämmelserna som ansluter till nybyggnadens storlek och arkitektur
- Skyddsbestämmelserna preciserades utifrån diskussionerna om värden (beskrivs under punkt 3.1.4. Den byggda kulturmiljöns värden).
- Vidare gjordes andra förändringar i detaljplanbestämmelserna och beteckningarna.

PLACERING AV PARKERINGEN OCH ANTAL PARKERINGSPLATSER

Fastän man har fått mycket respons om utmaningarna med parkeringen beslöt man sig för att inte öka kravet på minimiantalet parkeringsplatser i detaljplanen från det antal som presenterades i utkastskedet. Enligt detaljplanen ska det anläggas minst 1 bilplats/250 m² vy. Om projektet med Enhetsskolan i centrum genomförs i enlighet den projektplan som tjänade som utgångsmaterial för planen är parkeringsskyldigheten 65 bilplatser och 74 bilplatser ifall hela byggrätten förverkligas. I detaljplanebestämmelserna har följande förändringar gjorts efter utkastskedet: *”På tomten kan högst 65 bilplatser ovanför jord placeras”*. Med bestämmelsen vill man försäkra sig om att parkering enbart placeras på de platser som enligt detaljplanekartan är reserverade för parkeringsändamål. Man vill lämna en så stor del av gårdsområdet som möjligt till elevernas förfogande under rasterna.



I planen har lagts fram hur man kan placera 65 bilplatser på marknivå på gården. I planen har fem parkeringsplatser märkts ut för rörelsehindrade invid ingången till Medborgarinstitutet Alma.

I jämförelse med den nuvarande detaljplanen ökar parkeringsskyldigheten eftersom bilplatsernas minimiantal anges per person (1 bilplats/10 personer över 18 år), vilket enligt projektplaneringen skulle betyda 33 bilplatser.

I detaljplanearbetet har det också gjorts jämförelser med andra städer. Parkeringsskyldigheten för skolor i centrumområdet varierar väldigt mycket. Flera städer har använt sig av samma parkeringsnorm för offentliga byggnader som man har använt i Vasa (1/100 eller 1/200). I Jyväskylä är normen för läroanstalter i centrumområdet mildare, 1/300. Vid planeringen av skolgårdar i Tammerfors prioriteras gårdsutrymmet som står till elevernas förfogande. Först ser man till att gårdsutrymmet är tillräckligt stort varefter man får planera det utrymme som blir över för parkering. I Tammerfors är minimiantalet för personalens parkering sju bilplatser, oberoende av skolans storlek, personalmängd eller skolans läge i stadsstrukturen.

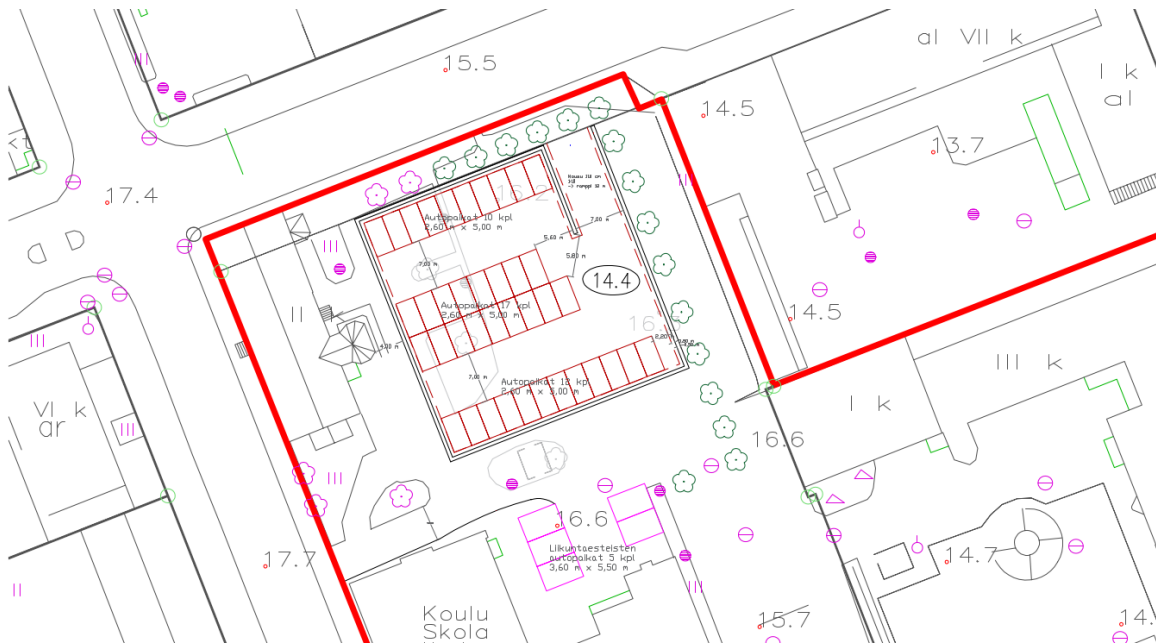
I detaljplanebestämmelserna har man frågått riktvärdet i Vasa stads parkeringspolitik, som både för offentliga och skyddade byggnader är 1 bp/100–200 m² vy. Enligt parkeringspolitiken kan parkeringsnormen för offentliga byggnader granskas från fall till fall. Här har det konstaterats att det område som planläggs är centralt beläget och kan lätt nås med kollektivtrafik. Största delen av dem som använder kvartersområdet som planläggs är barn och unga i årskurs 6–9 som vanligtvis rör sig till fots, med cykel eller med kollektivtrafik. Det har konstaterats att en något mildare parkeringsnorm är i linje med målet om ett kolneutralt Vasa samt främjande av hållbara färdssätt som betonas i stadens strategi.

Efter utkastskedet fördes det en bredare diskussion om parkeringslösningarna för Enhetsskolan i centrum och dess närområden. Det konstaterades bland annat att det vid behov vore möjligt att lägga till mer gatuparkering längs Korsholmsplanen. Genomförandet av den kräver emellertid en separat plan och ett separat investeringsbeslut. En ökning av parkeringsplatserna i allmänt bruk längs gatorna skulle underlätta parkeringssituationen för Enhetsskolan i centrum, Alma-institutet och intilliggande arbetsplatser, service och boende.

För skolomtens del undersöktes noggrannare möjligheterna för strukturell parkering på tomtens. Efter utkastskedet gjordes det en måttstudie för ett parkeringshus med rentav fyra våningar till tomtens norra del. Tomtens storlek är inte optimal för planering av ett parkeringshus. Den tillgängliga gårdsplanen är så liten att en stor del av nyttan går till spillo i en parkeringslösning med flera nivåer till ramperna mellan de olika nivåerna. På grund av utrymmesbristen borde parkeringsanläggningen placeras väldigt nära kvarterets minsta byggnad och den stadsbildmässiga inverkan skulle då bli negativ. En större parkeringsanläggning skulle behöva användare även utanför skolkvarteret så att det skulle löna sig att göra investeringen. Det är ändå inte av säkerhetsskäl förnuftigt att styra sådan trafik som inte direkt betjänar Enhetsskolan i centrum eller medborgarinstitutet Alma till tomtens. Målet är alltså att få det kalkylmässiga behovet av bilplatser för området täckt inom kvartersområdet.

Detaljplanen möjliggör förverkligande av underjordisk parkering på två ställen av tomtens: på innergården av Rådhusgatan 29 och under nybyggnaden på Rådhusgatan 33. Framför Rådhusgatan 29 är det möjligt att bygga ett parkeringsdäck genom att utnyttja tomtens befintliga höjdskillnader så att marknivåerna inte behöver ändras märkbart. I detaljplanen möjliggörs en

lösning där parkering placeras på parkeringsdäcket och dessutom även i en parkeringskällare som ska byggas under däcket delvis under jord. Den här lösningen gör det möjligt att placera över 80 bilplatser i den norra delen av tomten. Man kunde öronmärka de platser som överstiger detaljplanens minimiantal för cykel- eller exempelvis mopedparkering. Vidare kunde fem (5) parkeringsplatser för rörelsehindrade placeras på marknivå invid ingången till Rådhusgatan 31. Vid dimensioneringen av parkeringsområdet har utrymmet för raden av träd vid tomtens gräns tagits i beaktande, likaså de underjordiska ledningsservituten.



Illustrationsbild över den parkeringslösning som planen möjliggör. Med planritningen åskådliggörs dimensioneringen av en däckparkering, som möjliggörs på gårdsplanen i och med detaljplaneändringen. I planen har fem (5) parkeringsplatser märkts ut för rörelsehindrade invid ingången till Medborgarinstitutet Alma.

Om parkeringen genomfördes på det beskrivna sättet med en lösning som delvis består av källare och delvis av däck, samt om parkeringen av mopeder anvisades till en strukturell lösning, skulle man få en skolgård nästan helt utan trafik med motorfordon. Den här lösningen skulle ha en strukturerande och lugnande inverkan. Skolgården kunde bättre planeras på villkoren av elevernas raster och det skulle finnas mer utrymme för redskap som sporrar till motion och aktivitet, vilket i stor omfattning önskades i publikenkäten om projektplaneringen.

MINSKNING AV PLANAVGRÄNSNINGEN

I beredningsskedet har det först diskussioner med de intilliggande bostadsbolagen om arrangemangen på Fotografsgrändens LP-område. Ärendet är komplicerat eftersom brandgatan är föremål för så många olika mål, till exempel:

- En trygg förbindelse för gång- och cykeltrafiken mellan skolans olika delar (den grundläggande utbildningens mål)
- Smidiga arrangemang för avfallshanteringen via brandgatan, möjlighet att också tömma underjordiska avfallsbehållare via brandgatan (bostadsbolagets mål)
- Bevarande av brandgatan som parkeringsplats (Kommunteknikens mål)

Det är inte möjligt att inom den för detaljplaneändringen fastställda tidtabellen lösa alla mål så att de intilliggande bostadsbolagens behov skulle tas i beaktande tillräckligt bra. Därför beslöt man att helt och hållet slopa brandgatan i detaljplaneavgränsningen för Enhetsskolan i centrum. Situationen för Fotografsgränden och flervåningshustomterna där bredvid kan lösas senare som en ny detaljplaneändring ifall bostadsbolagen så önskar. Ifall ändringen av detaljplanen inte genomförs senare heller, är det möjligt att med stöd av den gällande detaljplanen anlägga en rutt för gång- och cykeltrafiken på Fotografsgränden.

I utkastskedet fastställdes att skolans parkeringsplatser kan anvisas på Fotografsgrändens LPA-område. Den nuvarande detaljplanens LP-beteckning gör det inte möjligt att anvisa de obligatoriska platserna i detaljplanen på Fotografsgränden. Om alla parkeringsplatser som krävs enligt detaljplanen inte kan anpassas till skoltomten, bör man för överskottsplatsernas del utnyttja friköp i enlighet med Vasa stads markpolitiska program.

ÖVRIGA ÄNDRINGAR EFTER UTKASTSKEDET:

- Skoltomtens ledningsservitut specificerades och de trädrader som fastställts till tomten har lämnats utanför servitutområdet.
- Möjligheten till underjordisk parkering i mitten av skoltomten togs bort och parkeringsområdet på innergården av Rådhusgatan 29 dimensionerades i enlighet med de viktiga trädraderna vad gäller ledningsservitut och stadsbild.
- Parkeringens möjliga placering preciserades med hjälp av en partiell källar-däckparkering, genom att fastställa en riktgivande höjd för däckkonstruktionen.
- För att tillgängligheten ska kunna garanteras i framtiden anvisades det en byggnadsyta för en eventuell hiss i byggnaden på Rådhusgatan 31.
- För nybyggnadens del preciserades yttertakets högsta höjd, minimikravet på indraget samt bestämmelserna som berör kvaliteten på fasaden.

4.6.7 Utlåtanden och anmärkningar som kommit in under framläggandet i förslagsskedet

Förslaget till detaljplaneändring samt den uppdaterade planen för deltagande och bedömning (PDB) har genom stadsmiljönämndens beslut lagts fram offentligt under perioden **15.12.2022–13.1.2023**. Det lämnades in åtta (8) anmärkningar och 10 utlåtanden om detaljplaneförslaget och det 22.11.2022 uppdaterade programmet för deltagande och bedömning. De ursprungliga åsikterna har arkiverats som en del av planmaterialet. Nedan följer en sammanfattning av de inlämnade utlåtandena och åsikterna om planutkastet samt Planläggningens svar på dem:

UTLÅTANDEN:

NÄRINGS-, TRAFIK- OCH MILJÖCENTRALEN I SÖDRA ÖSTERBOTTEN, utlåtande av 25.1.2023

Rådhusgatan 31:

Huvudbyggnaden för Vasa finska folkskola/universitet bör i detaljplanen anvisas med skyddsbe-teckningen (srs) *”Byggnad som skyddas med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet. Be-stämmelser som gäller reparations- och ändringsarbeten i den har utfärdats i skyddsbeslutet.”*

Enligt planförslaget har byggrätten ökat. Nu skulle planen möjliggöra uppförande av en nybygg-nadsdel i fyra våningar på den sida som finns mellan skolbyggnadens gamla del och nybyggnads-delen. Denna tillbyggnadsmöjlighet har inte ännu varit med i utkastskedet utan den har lagts till därefter. Byggrätten för enskilda byggnader anges inte i planen, och det är något som borde åt-gärdas. Det är viktigt i synnerhet för de skyddade byggnaderna för att man ska kunna bedöma vilka konsekvenser planförslaget i fråga har för de skyddade byggnadernas kulturhistoriska vär-den.

Även texten för beteckningen sr-3 i fråga om skyddsbeslutet borde bearbetas så att man i texten hänvisar till Statsrådets förordning 480/85, 4.12.1991.

Handelsesplanaden 22:

Planbeteckningarna och -bestämmelserna bör revideras och korrigeras till den delen som gäller skolbyggnaden på Handelsesplanaden 22, för bestämmelserna är motstridiga. Enligt planen ska den delen som inrymmer skolans gymnastik- och festsal byggas i fyra våningar, och detta förkla-ras inte i planförslaget.

Rådhusgatan 33:

Enligt planförslaget ska byggnaden för det före detta vetenskapsbiblioteket på Rådhusgatan 33 rivas och ersättas med en ny gymnastiksalsbyggnad i fyra våningar, i vilken även undervisnings-lokaler ska placeras. Såsom det framgår av promemorian om värderingsmötet av 2.9.2022 har NTM-centralen under mötet påpekat att det är bra att gå igenom de olika alternativen i sam-band med planen så att det tydligt framgår att det verkligen föreligger vägande skäl att riva RG33 och att det inte finns några andra alternativ. Det tas upp i planbeskrivningen att *”Förverkli-gandet av Enhetsskolan i centrum på tomten förutsätter så massiva tillbyggnader att bevarande av byggnaden inte är möjligt”* (sida 26/86 i planbeskrivningen). En stor del av den nya byggnaden hade emellertid planerats till en gymnastiksals i full skala men det skulle också finnas under-visningslokaler samt en underjordisk förvaringsplats för bilar i byggnaden. NTM-centralen anser att man, vad gäller gymnastiksalsens storlek, ännu borde överväga andra alternativ.

Planläggningens bemötande:

Se sida 66 "Planläggningens gemensamma bemötande av NTM-centralens, Museiverkets och Österbottens museums utlåtanden".

MUSEIVERKET, utlåtande 5.1.2023:

På adressen Rådhusgatan 31 på området finns en före detta högskolebyggnad som skyddas med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010). Museiverket ger ett utlåtande om denna byggnad. Österbottens regionala ansvarsmuseum sköter förhandlingarna och ger utlåtanden om de övriga byggnaderna på planområdet.

Den skyddade skolbyggnaden anvisas med beteckningen sr-3 i förslaget. Museiverket föreslår att bestämmelsen ska ändras enligt följande: *"Byggnad som skyddas med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet 498/2010. Byggnaden får inte rivas. Byggnaden omfattas av skyddsbestämmelser. Museiverket ska höras om alla reparations- och ändringsarbeten som riktas på byggnaden."*

I planförslaget ges ytterligare byggrätt för nybyggnadsdelar i fyra våningar på sidorna mellan skolbyggnadens gamla del och nybyggnadsdelen. Detta strider mot skyddsbestämmelserna i det nyss meddelade byggnadsskyddsbeslutet (25.10.2022, Dnr EPOELY/3109/2014: *Skyddet gäller byggnadens yttre, byggnadsstommen, dörrar och fönster/fönsteröppningar enligt respektive byggnadstidpunkt samt fasaderna med ytmaterial*). Tillbyggnadsdelarna strider till och med mot skyddsbestämmelsen i planförslaget. Det fanns inga tillbyggnadsdelar i utkastskedet. De aktuella byggnadsytorna för nybyggnadsdelar bör slopas eftersom de strider mot skyddsbestämmelserna.

Planläggningens bemötande:

Se sida 66 "Planläggningens gemensamma bemötande av NTM-centralens, Museiverkets och Österbottens museums utlåtanden".

ÖSTERBOTTENS MUSEUM, utlåtande 13.1.2023:

Museet anser att det är positivt att de detaljplaner som för kulturmiljöns del är föråldrade ska ändras och de olika delarna av tomten slås ihop.

Det har gjorts ändamålsenliga utredningar om de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna på kvartersområdet. Museet är emellertid missnöjd med skyddsbestämmelserna i detaljplaneförslaget.

I detaljplaneförslaget uppgår byggrätten på YO-kvartersområdet till 18 500 m² vy. Byggrätten för enskilda byggnader bör också anges på plankartan, i synnerhet när det gäller skyddade byggnader, för att planförslagets konsekvenser för deras kulturhistoriska värden ska kunna bedömas.

Rådhusgatan 31:

Med skyddsbeteckningen sr-3 anvisas både den med stöd av lagen skyddade byggnaden för före detta Vasa högskola och skolbyggnaden på Handelsplanaden 22. Samma skyddsbeteckning

och samma skyddsbestämmelser lämpar sig inte för två olika byggnader som skyddas med stöd av olika lagar. Med skyddsbeteckningen sr-3 bör endast anvisas skolbyggnaden på Handelsplanaden 22.

Handelsplanaden 22:

Det finns några inexakteter och motstridigheter i planbeteckningarna och -bestämmelserna för skolbyggnaden på Handelsplanaden 22.

Bestämmelsetexten för skyddsbeteckningen bör preciseras. Skolbyggnaden är en offentlig byggnad och därför definierar uttrycket ”inomhusutrymmen av offentlig karaktär” inte tillräckligt noggrant vilka delar av inomhusutrymmena i byggnaden och vilka byggnadsdelar som ska skyddas.

Den delen i tre våningar som inrymmer skolans gymnastik- och festsal anvisas i detaljplaneförslaget som byggnad i fyra våningar. Det går inte att hitta någon förklaring till detta i detaljplaneförslaget. I detaljplaneförslaget har den byggnadsdel i fyra våningar från 1913 som inrymmer klassrummen fått skyddsbeteckningen sr-3. Den delen i tre våningar på gårdssidan som inrymmer gymnastik- och festsalen och som har byggts ut på 1950-talet anvisas med skyddsbeteckningen sr-4, med bestämmelser som endast skyddar byggnadens yttre. Det har bevarats lokaler och byggnadsdelar som ska skyddas även i byggnadsdelen i tre våningar från 1950-talet. Museet anser att båda delarna av skolbyggnaden som ska bevaras bör anvisas med skyddsbeteckningen sr-3.

Rådhusgatan 29:

Vad gäller före detta Ehrströmshuset räcker det med skyddsbeteckningen sr-4 med anknytande skyddsbestämmelser.

Rådhusgatan 33:

Från Rådhusgatan sett domineras stadsbilden i kvarteret av den massiva före detta Vasa högskola i fyra våningar som står i mitten av kvarteret. Ehrströmshuset på dess vänstra sida är mindre och nättare till proportionerna. Byggnaden för det före detta vetenskapsbiblioteket från 1975 på högra sidan av högskolebyggnaden (Rådhusgatan 33) är indragen från gatulinjen. Den indragna placeringen på tomten lämnar 1970-talsbyggnaden i ett underordnat läge i förhållande till nyrenässansbyggnaden där bredvid. Det före detta vetenskapsbiblioteket är ett välbevarat och representativt exempel på sin tids stil och byggnadstyp som blir allt mer sällsynt. Museet anser att rivningen av byggnaden för det före detta vetenskapsbiblioteket innebär att såväl stadsbildsmässiga, byggnadshistoriska som arkitektoniska värden förstörs.

Biblioteksbyggnaden ska enligt planerna ersättas med en gymnastiksal i full skala där det också ska finnas några undervisningslokaler. Den nya gymnastiksalbyggnaden ska byggas fast vid Rådhusgatan och Kaserngatan. Byggnadens översta, fjärde våning är indragen från gatufasaden. Museet förstår elevernas behov av en modern och ändamålsenlig gymnastiksal men anser att en gymnastiksal i full skala enligt detaljplaneförslaget är alltför stor och kompakt på ett tätt bebyggt och kulturhistoriskt värdefullt område i centrumet. Nybyggnaden blir väldigt dominerande i förhållande till byggnaden för det före detta Vasa högskola, även om indragningen av fjärde våningen gör intrycket av byggnadens gatufasad något lättare. Därför föreslår museet att en gymnastiksal i full skala som också svarar på vuxna motionärers behov ska byggas på ett rymligare ställe, exempelvis i anslutning till Onkilahden koulu eller Wärtsiläs före detta industriområde. Det skulle

vara enklare att få in en mindre gymnastiksalsbyggnad för skolelevernas behov i skolkvarteret och dessutom skulle byggnaden med sin storlek inte hota kvarterområdets kulturhistoriska eller stadsbildsmässiga värden eller trivseln i kvarteret.

ÖSTERBOTTENS MUSEUM, tilläggsutlåtande 30.1.2023:

Österbottens museum föreslår att den före detta folkskolebyggnaden på Handelsplanaden 22 ska i detaljplanen skyddas med beteckningen sr-3 som omfattar hela byggnaden. Museet anser att en skyddsnivå är en mera förståelig lösning med tanke på hela byggnadens värden. Skyddsbestämmelsen kunde lyda exempelvis så här:

En arkitektoniskt och kulturhistoriskt värdefull byggnad. Byggnaden får inte rivas. Inne i byggnaden bör i den gamla delen av skolan följande bevaras: rumsindelningen i huvuddrag, det vill säga bland annat huvudtrappan, entréhallarna i våningarna med klassrum samt trapphuset från 1950-talet och entréhallen utanför festsalen. Därtill bör trapphuset i tornet bevaras i tillbyggnadsdelen. I byggnaden får sådana tillbyggnads- eller ändringsarbeten utföras som inte förstör dess arkitektoniska eller kulturhistoriska värde eller stil. Om sådana åtgärder som strider mot detta mål tidigare har vidtagits i byggnaden, bör man i samband med reparationer sträva efter att renovera byggnaden på ett sätt som passar ihop med stilen.

I tillbyggnadsdelen går det att innanför manteln dela in den före detta fest-/gymnastiksalen med hög takhöjd i olika våningar med ett mellanbjälklag utan hinder av det i detaljplanen fastställda våningstillståndet. Ändringen får inte påverka byggnadens fasad. Vid planering av ändringar ska museimyndigheten höras.

Österbottens museum konstaterar att trapporna som leder till festsalen bildar en egen värdefull tidsmässig helhet tillsammans med entréhallen. Trapporna som leder till festsalen från ändan av korridoren i andra våningen utgör ett naturligt kontinuum på den gamla entréhallen. Det är också möjligt att bevara den anknyttande gamla trappan, om den planerade hissen placeras exempelvis på gymnastik-/festsalsflygelns sida. Något som emellertid också bör lösas är en tillgänglig ingång till byggnaden och placering av hissen i förhållande till den. Detta framgår inte av lokalschemana.

Planläggningens gemensamma bemötande av NTM-centralens, Museiverkets och Österbottens museums utlåtanden:

Detaljplanekartan och -bestämmelserna har efter förslagsskedet preciserats utifrån utlåtandena av Museiverket, NTM-centralen och Österbottens museum. Eftersom ändringsbehoven var många, har Planläggningen också begärt anvisningar av de nämnda aktörerna per e-post. Därtill har alla skyddsbestämmelser gått igenom under ett arbetsmöte mellan Vasa stad, NTM-centralen i Södra Österbotten och Österbottens museum 27.1.2023.

Under arbetsmötet 27.1.2023 kom Österbottens museum med ett önskemål om att bestämmelserna för YO-kvartersområdet ska ändras så att den blir entydigare i fråga om vilka av kvalitetsbestämmelserna som gäller för nybyggnaden och vilka för tillbyggnadsdelen på Handelsplanaden 22, som detaljplanen möjliggör. För tillbyggnadsdelen i fråga bör det läggas till en verbal

bestämmelse om att byggnadens höjd bör anpassas till den skyddade byggnaden. Bestämmelsen för YO-kvartersområdet har preciserats utifrån Österbottens museums önskemål.

Fastställande av byggnadsrätten i detaljplanen:

På tomter för undervisningsverksamhet (YO) fastställs i regel bara en byggnadsrätt eller exploateringsgrad som gäller för samtliga byggnader på tomten. Praxis varierar emellertid. Till exempel i Åbo används båda beteckningssätten i sådana detaljplaner för YO-tomter som omfattar både skyddade byggnader och nybyggnader.

Eftersom detaljplanekartan har korrigerats efter förslagsskedet så att byggnadsytan för alla byggnader som ska skyddas ritas i enlighet med byggnadernas nuvarande skepnad, finns det enligt Planläggningens åsikt ingen risk för att byggnaderna skulle byggas ut okontrollerat. Dessutom är det väldigt tydligt med en byggrätt för hela tomten. Avsikten även med de verbala planbestämmelserna är att styra till att ändringarna görs inom manteln för de byggnader som ska skyddas, med några separat fastställda undantag.

Det är förnuftigt att hålla sig till en totalbyggrätt för hela tomten, för planerna preciseras ytterligare efter projektplaneringen. Det är svårt att uppskatta hur stor del av lokalerna, i synnerhet källarutrymmena, i de byggnader som ska skyddas ska utnyttjas som lokaler enligt det huvudsakliga användningsändamålet. Eftersom det är möjligt att både i de byggnader som ska skyddas och i eventuella nybyggnader utnyttja källarvåningen som lokaler enligt det huvudsakliga användningsändamålet, kan våningsytan per byggnad bli väldigt annorlunda alltefter vilken planeringslösning som väljs.

Rådhusgatan 31:

Skyddsbestämmelsen för den före detta högskolebyggnaden som skyddas med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) har ändrats till den form som Museiverket föreslagit, dock med några preciseringar. Man har låtit Museiverket godkänna preciseringarna innan detaljplanen har lagts fram för godkännande.

Det lades till byggnadsytor i skarven mellan byggnadens gamla och nya del i förslagsskedet därför att man ville möjliggöra en tillgänglig ingång till byggnaden. Redan tidigare konstaterades det under värderingsmötena i anslutning till inventeringsarbetet att man med detaljplanen borde möjliggöra byggande av en hiss eller en entréhall utanför byggnaden. Ändringen i fråga har inte ännu planerats och man vet inte exakt var hissen och den eventuella entréhallen bäst kunde placeras. Därför är byggnadsytorna som reserveras för dem förhållandevis stora. Beteckningen kunde emellertid tolkas så att man med detaljplanen eftersträvar en större utbyggnad. Därmed var bestämmelsen alltför generös. Plankartan i utkastskedet var i sin tur alltför begränsande i detta avseende, för enligt den var det inte alls möjligt med konstruktioner utanför byggnadsytan. Sedermera har man kommit överens med NTM-centralen och museimyndigheterna om att båda byggnadsytorna ska slopas och att det till planbestämmelsen ska fogas följande mening: "För att genomföra en tillgänglig ingång kan de behövliga byggnadsdelarna placeras utanför byggnadsytan."

Under arbetsmötet om skyddsfrågorna i detaljplanen 27.1.2023 konstaterades att när byggnaden för före detta Vasa högskola har skyddats med stöd av lag 498/2010, har det gamla skyddsbeslutet som gjorts med stöd av förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader samtidigt upphävts. Därmed behöver man i detaljplanebestämmelserna inte lägga till någon anteckning om att skyddet med stöd av en förordning har upphävts. Skyddsprocessen beskrivs i detaljplanebeskrivningen.

Handelsesplanaden 22:

SKYDDSBETECKNING:

Skyddsbeteckningen för byggnaden har preciserats i enlighet med Österbottens museums önskemål så att en och samma skyddsbeteckning, sr-3, gäller för hela byggnaden. Skyddsbeteckningen har korrigerats i enlighet med Österbottens museums önskemål så att det i beteckningen noggrannare anges vilka inomhusutrymmen skyddet gäller. Till denna del har skyddsbestämmelsen fått följande form: Byggnadens fasader och huvuddragen i rumsarrangemangen (klassvåningar-nas hallutrymmen, huvudtrapphuset och utbyggnadsdelens halvrunda trapphus) ska bevaras.

Österbottens museum föreslog att skyddsbestämmelsen utöver de ovan nämnda utrymmena också ska omfatta den trappa från 1950-talet som leder till festsalen samt entréhallen. Någon sådan ändring gjordes dock inte. Planläggningen anser att bestämmelsen sr-3 redan är relativt noggrann som skyddsbestämmelse för inomhusutrymmen i detaljplanen. Detaljplanen bör styra byggandet i flera år, och alla framtida behov är inte ännu kända vid det här laget. Därför specificeras endast de viktigaste inomhusutrymmena i detaljplanebestämmelsen. Trapphuset som leder till festsalen fastställs inte som ett särskilt värdefullt utrymme (som ska bevaras eller återställas) i den byggnadshistoriska utredningen.

Entréhallen och trappan till festsalen finns i byggnadens tredje våning, vid skarven mellan den gamla och den nya delen. I projektplanen planeras det en helt ny utgångstrappa och en hiss i skarven. Om dessa byggs innebär det att trappan till festsalen ska rivas. Därmed anser Planläggningen att skyddet av trappan och entréhallen i detaljplanen skulle betydligt försvåra uppnåendet av brandsäkerhets- och tillgänglighetsmålen. Undervisningsbyggnader omfattas av ett absolut krav på två utrymningsvägar från byggnadens alla delar. På grund av bestämmelserna om tillgänglighet bör byggnaden förses med en hiss.

ANTAL VÅNINGAR I BYGGNADEN:

I detaljplaneförslaget fastställdes de största möjliga antalen våningar i de olika byggnadsdelarna enligt följande:

- *Den ursprungliga delen mot gatan: fyra (4) våningar (fyra våningar också i nuläget)*
- *Tillbyggnadsdelen från 1950-talet på gårdssidan: fyra (4) våningar (i nuläget tre våningar)*
- *Byggnadsytan mot gården där en utbyggnad är möjlig: fyra (4) våningar*

NTM-centralen och Österbottens landskapsmuseum uttalade följande om våningsantalen: Det största möjliga antalet våningar i tillbyggnadsdelen från 1950-talet bör ändras till tre (3) enligt den faktiska situationen.

Det största möjliga antal våningar som fastställdes för tillbyggnadsdelen från 1950-talet skiljer sig från den faktiska situationen eftersom man ville möjliggöra byggandet enligt den projektplan

som tjänade som bakgrundsutredning till detaljplanen. Enligt projektplanen ska den ena salen med hög takhöjd i byggnaden delas in i två olika våningar med ett mellanbjälklag. Detta skulle resultera i att det i byggnaden finns fyra (4) etager utöver källaren och vinden.

Under arbetsmötet om skyddsfrågorna i detaljplanen 27.1.2023 konstaterades att om man fastställer det högsta möjliga antalet våningar i byggnadsdelen till fyra (4), möjliggör det att byggnadsdelen höjs med en hel våning. Eftersom målet dock inte är att höja byggnaden, konstaterades det att det är bättre att använda en exakt verbal beteckning. Den slutgiltiga planbeteckningen lyder: "Festsalen i utbyggnadsdelens tredje våning kan utan hinder av det som bestämts i detaljplanen delas i två våningar, med beaktande av byggnadens värde. Ändringen får inte inverka på byggnadens helhetsgestalt eller på fasaden."

Rådhusgatan 33:

Det anvisas ingen skyddsbeteckning för byggnaden i detaljplanen. Detta motiveras i kapitel 3.1.5. Motiv för skydd med detaljplan eller för att underlåta skydd i detaljplanebeskrivningen.

En eventuell nybyggnad på Rådhusgatan 33: Det är resultat av stark politisk styrning att man i detaljplanen möjliggör uppförande av en gymnastiksal i s.k. full skala på tomten för Enhetsskolan i centrum. Projektplanen, som tjänar som bakgrundsutredning till detaljplanen, återremitterades för beredning upprepade gånger och det krävdes att gymnastiksalen ska göras större. Det görs inga ändringar i detaljplanen till denna del efter framläggandet i förslagsskedet. I detaljplanebeskrivningen bedöms vilka konsekvenser det har för stadsbilden och förhållandena i närmiljön om nybyggnaden till sin höjd och skepnad genomförs på det mest omfattande sättet som detaljplanen möjliggör. Detaljplanen hindrar emellertid inte att nybyggnaden blir mindre, såvida det fattas ett nytt politiskt beslut om ärendet. Planläggningen anser att detta skulle underlätta planeringen av Enhetsskolan i centrum i många avseenden.

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Österbottens förbund uppger att det inte ska ge något utlåtande om förslaget till detaljplan för Enhetsskolan i centrum. Förslaget stämmer överens med delgeneralplanen för Vasa centrum 2040.

VASA HUSSEKTOR

1. Beteckningen p-ma för den byggnad som ska ersätta fastigheten på Rådhusgatan 33 I planen borde möjliggöras att det i källaren utöver förvaringsplatser för bilar också kan förläggas andra funktioner, exempelvis lokaler enligt det huvudsakliga användningsändamålet.
2. Träd som ska planteras på tomten och trädet som ska bevaras
Enligt planen ska det på tomten planteras 30 träd. I beskrivningen nämns att *de träd som planteras på tomtens gränser bör vara av högvuxna arter (exempelvis ekar)*. Högvuxna träd ska planteras med cirka 7–10 meters mellanrum. Stora träd med ett stort plantavstånd gör det inte möjligt att plantera 30 träd på tomten.
Det träd som ska bevaras bevaras i mån av möjlighet även vid den fortsatta planeringen, men trädets skick och förutsättningarna att bevara det bör undersökas närmare i takt

med att planeringen och byggandet framskrider. Beteckningen om bevarande borde strykas i detaljplanen.

3. Cykelparkering

Det föreslås i planen att *minimiantalet cykelplatser (cp) ska vara 1 cp/2 elever. Hälften av platserna ska vara försedda med möjlighet till ramlåsning och vara väderskyddade.* Väderskyddade cykelplatser tar upp mycket plats på en gård som även annars är trång. Kravet på väderskydd och även kravet på antalet cykelplatser borde luckras upp.

Planläggningens bemötande:

Detaljplanekartan och bestämmelserna har preciserats enligt Hussektorns önskemål.

*Planläggningen vill poängtera att det i bestämmelsen om vilka trädsorter som ska planteras konstateras att man vid trädplanteringar bör **gynna** högvuxna arter. Alla träd behöver alltså inte vara av högvuxna arter.*

ÖSTERBOTTENS RÄDDNINGSVÄRK

I detaljplaneförslaget ingår följande allmänna bestämmelse: *”Transformatorn för kvartersområdet bör placeras i en byggnadsstomme eller i en källare på kvartersområdet. Vid planeringen av transformatorn bör brandsäkerheten beaktas.”* Räddningsverket anser att det är positivt att brandsäkerheten bör beaktas. Transformatorn i en källare är emellertid problematisk ur räddningsverkets synvinkel. Transformatorer som placeras i källarutrymmen omfattas av höga byggnadstekniska krav och det är utmanande att släcka dem vid en eventuell brand. Räddningsverket ser gärna att den allmänna bestämmelsen ändras så att transformatorer kan placeras i byggnadsstomme eller i källaren. På så sätt föreligger det i framtiden inga krav på var någonstans transformatorerna bör placeras.

Planläggningens bemötande:

Det finns en transformator i källaren i en av byggnaderna på planområdet redan i nuläget. Under projektplaneringen har man kommit fram till att den ska bevaras. Den allmänna bestämmelsen om transformatorer har preciserats i samarbete med Österbottens räddningsverk, Vasa Elnät och Hussektorn.

TELIA FINLAND OYJ

Telia har rör främst på Fredsgatans sida. Om det på planområdet utförs sådana byggarbeten som kräver flyttning av rör/kablar, bör man ta kontakt med Telia minst 12 veckor före flyttningsbehovet. I regel utförs flyttningen på beställarens bekostnad.

VASA VATTEN

Planläggaren har beaktat Vasa Vattens utlåtande på ett fint sätt. Eventuella ändringsarbeten i fråga om vattentjänster utförs på byggherrens bekostnad.

VASA ELNÄT AB

I förslagsskedet har Vasa Elnäts utlåtande i utkastskedet beaktats bra, tack för det. Dessutom omfattas de ledningsservitut som nämns i utlåtandet i utkastskedet inte längre av planområdet, för planområdet som ändringen gäller gjordes mindre under planläggningsprocessen.

Vasa Elnät Ab har därmed inget att anmärka på detta förslag.

VASA ELEKTRISKA – FJÄRRVÄRME 28.12.2022

Huvudlinjen för fjärrvärme beaktas i detaljplaneförslaget.

ANMÄRKNINGAR:

INVÅNARFÖRENINGEN I CENTRALA VASA ICV RF

Det är ekologiskt och ekonomiskt vansinnigt att riva en byggnad som är i bra skick för att ge rum för en nybyggnad, om andra alternativ inte obestriddligen har bevisats vara dåliga. Vi anser att dessa alternativ inte har undersökts tillräckligt i den detaljplaneändring som Enhetsskolan kräver (eller meddelats till skattebetalarna i planförslaget). Därmed anser vi att man före en detaljplaneändring ännu ska undersöka följande:

- Möjligheten att använda gemensamma lokaler med de övriga skolorna i det närliggande området (Alma-institutet, skolan på Handelsplanaden 22, Merenkurkun koulu och lyceet på Kyrkoeshplanaden/Fredsgatan).
- Placering av en stor gymnastiksal som stadsborna behöver någon annanstans (på Wärtsiläområdet, i anslutning till skyddsrummet under jord på Kasernområdet eller bredvid den underjordiska parkeringen på Enhetsskolans tomt).

Framtiden för Merenkurkun koulu framgår inte av Planläggningens utredning, bara att byggnaden inte längre ska användas för undervisning! Det går väl att sanera byggnaden? Åtminstone ligger den nära den planerade Enhetsskolan och dessutom kunde det minska trafikproblem om den fortsatt användes för undervisning.

För närvarande finns det ingen undervisning för både årskurserna 1–6 och årskurserna 7–9 på Rådhusgatan 33 eller på Kyrkoeshplanaden 22. Det är svårt att tro att en del av eleverna i Suvilahden koulu och Merenkurkun koulu inte får plats i de renoverade byggnaderna på Kyrkoeshplanaden 22 och Rådhusgatan 33 samt i Merenkurkun koulu. Enligt planerna ska det i den nybyggnad som föreslås på Rådhusgatan 33 inte finnas 2 800 kvadratmeter mera utrymme än i den nuvarande byggnaden. Rådhusgatan 33 är viktig för Vasas historia som högskolestad. Byggnaden är välproportionerad i förhållande till omgivningen och torde tåla måttligt kompletterande byggande. Den har konstaterats vara i bra skick och dessutom är den en del av det viktiga arbetet av Vasaarkitekten Annikki Nurminen.

Vi tycker emellertid att det också finns några bra poäng i planen för Enhetsskolans campus:

- Det torde främja de pedagogiska målen att de olika undervisningsenheterna ligger nära varandra.
- Förebyggande av trafikstockningar med hjälp av trafikljus och systemet med lågfartsgator

- Planteringarna på Enhetsskolans gård och utnyttjande av dagvatten vid bevattningsanläggning

Planläggningens bemötande:

Planläggningen vill tacka invånarföreningen för att den i sin anmärkning också tar upp positiva sidor i planförslaget.

Behovet av att ändra detaljplanen uppkom i och med den grundläggande utbildningens önskemål att få en enhetsskola i Vasa centrum. För detta ändamål har Skolsektorn tillsammans med Hussektorn gjort en behovsutredning och utarbetat en projektplan för skolnätverket i centrum. Dessa tjänar som bakgrundsutredningar till detaljplanen. Planläggningen har hörts både när behovsutredningen har gjorts och när projektplanen har utarbetats. Utredningen och planen finns som bilagor till detaljplanen. De har också varit framlagda på detaljplanens webbplats sedan framläggandet i utkastskedet. Huvudpunkterna i behovsutredningen beskrivs i kapitel **4.2 Planeringsstart och beslut som gäller den** i detaljplanebeskrivningen. I det aktuella kapitlet står bland annat följande: "Enligt utredningen behövs det en ny enhetsskola i centrum. Skolans lokalbehov och elevantal samt konsekvenserna av att slå samman olika skolor har granskats ur olika perspektiv. I granskningen övervägdes ett flertal alternativa placeringar för den nya enhetsskolan. I alternativen placerades helheten med Enhetsskolan i centrum i antingen stadskärnan, Sandviken, Vöråstan eller Brändö. Utöver planändringsområdet var alternativa placeringar i stadskärnan kvarteren med Merenkurkun koulu och Keskuskoulu, Wärtsiläs nuvarande fabriksområde eller lokalerna för Vaasan Lyseon lukio."

Om man som placeringsplats för Enhetsskolan i centrum hade valt ut någon annan i stället för stadskärnan borde man ha hittat ett nytt användningsändamål för byggnadsbeståndet på det område som planändringen berör. Det mest sannolika alternativet skulle ha varit att sälja byggnadsbeståndet och helt eller delvis sluta använda byggnaderna som skola. Denna risk föreligger fortfarande om detaljplanen inte vinner laga kraft. Planläggningen anser att enhetsskolan för centrumområdet borde ligga i centrumet.

Det kulturhistoriskt viktigaste särdraget i hela det kvarter som planändringen gäller är skol- och undervisningsverksamhet som fortsatt ända sedan staden flyttades till sin nuvarande plats. Tomten anvisades som skoltomt redan i den första detaljplanen för Vasa som utarbetades av C.A Setterberg. Planläggningen anser att man med detaljplanen skyddar det värdefullaste byggnadsbeståndet i kvarteret.

Under 4.5.1 Beskrivning och gallring av de preliminära alternativen beskrivs alternativa tillvägagångssätt, även sådana där det före detta vetenskapsbiblioteket på Rådhusgatan 33 ska bevaras. Dessa alternativ skulle i likhet med den gällande detaljplanen leda till att byggnaden på Rådhusgatan 29 rivs. I det här detaljplanearbetet eftersträvas emellertid att byggnaden ska skyddas.

Byggnaden på Rådhusgatan 33 har i detaljplanebeskrivningen inte konstaterats vara i bra eller dåligt skick utan det konstateras bara att de för byggnadstiden typiska riskfyllda konstruktionerna i byggnaden och den föråldrade hustekniken gör saneringen dyr och att det dessutom är osäkert om renoveringen skulle lyckas eller inte. Det anvisas ingen skyddsbezeichnung för

byggnaden i detaljplanen. Detta motiveras i kapitel 3.1.5. Motiv för skydd med detaljplan eller för att underlätta skydd i detaljplanebeskrivningen.

Det är resultat av stark politisk styrning att man i detaljplanen möjliggör uppförande av en gymnastiksal i s.k. full skala på tomten för Enhetsskolan i centrum. Projektplanen, som tjänar som bakgrundsutredning till detaljplanen, återremitterades för beredning upprepade gånger och det krävdes att gymnastiksalen ska göras större. Det görs inga ändringar i detaljplanen till denna del efter framläggandet i förslagsskedet. I detaljplanebeskrivningen bedöms vilka konsekvenser det har för stadsbilden och förhållandena i närmiljön om nybyggnaden till sin höjd och skepnad genomförs på det mest omfattande sättet som detaljplanen möjliggör. Detaljplanen hindrar emellertid inte att nybyggnaden blir mindre, såvida det fattas ett nytt politiskt beslut om ärendet. Planläggningen anser att detta skulle underlätta planeringen av Enhetsskolan i centrum i många avseenden.

Framtiden för Merenkurkun koulu avgörs senare, efter denna detaljplaneändring. Planläggningens åsikt är att om man vill ändra på tomtens användningsändamål bör frågan undersökas på generalplanenivå.

Föreningen för byggda kulturarvet i Vasa rf

Föreningen för byggda kulturarvet i Vasa rf gör som part i den aktuella processen för ändring av detaljplanen med hänvisning till bilagematerialet nedan en anmärkning i det förslag till ändring av detaljplanen för Enhetsskolan i centrum (ak1121) som är under beredning.

Föreningen poängterar att beredningen av processen för ändring av den aktuella detaljplanen har till många delar inletts utan tillräckliga särskilda utredningar, i strid med de bestämmelser gällande beredning av detaljplaner som förutsätts i markanvändnings- och bygglagen och i många avseenden även i strid med beteckningarna och bestämmelserna i delgeneralplanen för Vasa centrum 2040, som Vasa stadsfullmäktige godkände 10.6.2019.

Innan processen för ändring av den aktuella detaljplanen har inletts har man i strid med MarkByggl i förhand beslutat om målen för och innehållet i detaljplaneändringen, dvs. att biblioteksbyggnaden på Rådhusgatan 33, före detta Vasa handelshögskolas bibliotek, ska rivas och att man på platsen försöker tvångsplacera lokaler för den kommande enhetsskolan i en ny megalomanisk och överstor byggnadsmassa som är helt olämplig på platsen, något som även planläggningsdirektören har fäst uppmärksamhet vid. Är det någon mening med det här? Detsamma gäller även den nuvarande byggnaden för Merenkurkun koulu som ägs av staden och som lämnats utanför granskningen samt andra stadsägda lokaler i närheten. Det strider helt mot MarkByggl och principerna för hållbar utveckling att riva en proportionell byggnad i användning som enligt det nu framlagda förslaget till detaljplaneändring är i helt bra skick och som dessutom berikar den nuvarande stadsbilden. I den lokalutredning för den blivande enhetsskolan som ännu ska revideras bör även den nuvarande byggnaden för Merenkurkun koulu, som är i stadens ägo, beaktas.

Bland beredningsdokumenten för det förslag till detaljplaneändring som nu varit offentligt framlagt saknas några med tanke på processen för ändring av den aktuella detaljplanen viktiga

särskilda utredningar som förutsätts i MarkByggl, dokument beträffande bland annat stadsbild, rumsindelning, funktionalitet, trafikarrangemang, säkerhet, ekonomi, principer för hållbar utveckling, bedömning av byggnadens skick överlag, elevvård samt byggnads- och kulturhistoria. Österbottens museum konstaterar i sitt utlåtande, understödd av Museiverket, motiveringarna enligt bilaga 10.4 när det gäller värdering av handelshögskolans biblioteksbyggnad. Enligt motiveringarna är det uppenbart att biblioteksbyggnaden bör skyddas med detaljplan enligt MarkByggl. Dessutom uppfylls inte förutsättningarna för rivning (139 § i MarkByggl).

I detta sammanhang bör man även utreda överlappande användning till den delen som gäller de närliggande undervisnings- och gymnastiklokalerna samt parkeringsutrymmena. Dessutom är det av största vikt att utreda huruvida det finns tillräckligt med tillgängliga skyddsrum under en eventuell kristid, med beaktande av möjligheten att också använda lokalerna mångsidigt under fredstid.

Föreningen för byggda kulturarvet i Vasa rf, som är part i den aktuella processen för ändring av detaljplanen, betonar att det som nämns ovan och nedan i bilagorna bör beaktas som grund för beslutsfattandet vid den fortsatta beredningen av förslaget till ändring av den aktuella detaljplanen.

Vi ber att det skriftligen meddelas om beslutsfattandet i fråga om godkännande av det aktuella förslaget till detaljplaneändring.

Anmärkningen av Föreningen för byggda kulturarvet med bilagor (fem sidor) har arkiverats som en del av planmaterialet. Nedan följer en sammanfattning av huvudpunkterna i bilagorna:

- Vasa handelshögskolas biblioteks- och utbildningsbyggnad har inte värderats ordentligt. Föreningen kräver att det ska göras en byggnadshistorisk utredning. Föreningen framhäver betydelsen av arkitekt Annikki Nurminens produktion i Vasa.
- Föreningen för byggda kulturarvet konstaterar att principerna för planeringen av biblioteksbyggnaden inte har insetts vid beredningen av detaljplanen. Enligt dem har massorna för den nuvarande byggnaden dimensionerats så att byggnaden är indragen från gatuområdet, och därmed ger den rum för den intilliggande huvudbyggnaden i kvarteret.
- Föreningen för byggda kulturarvet ifrågasätter de i planbeskrivningen angivna grunderna för rivning. Enligt Föreningen för byggda kulturarvet uppfyller de angivna rivningsgrunderna inte förutsättningarna för rivning enligt 139 § i MarkByggl. Därför föreslår föreningen att helheten med Enhetsskolan i centrum ska förverkligas i de redan befintliga skolbyggnaderna i närheten samt genom ringa tillbyggnad inom kvarteret.
- Byggandet av gymnastiklokalerna bör undersökas som en del av en större helhet med en utredning på generalplanenivå. En läktare är en väsentlig del av en stor gymnastiksal. Som placeringsplatser föreslås tomten för Merenkurkun koulu, Kaserntorget som en underjordisk lösning eller den tomt som planändringen berör som en underjordisk lösning. Det bästa alternativet skulle vara att gymnastiksalen placeras i Merenkurkun koulu, där det redan finns lokaler för ändamålet, eller under jord på Kaserntorget där det redan finns gott om färdiga parkeringsplatser. Som en alternativ placeringsplats föreslås även

Wärtsiläs nuvarande industriområde eller gymnastiksalarna i Lyseon lukio. Även Alma-institutets festsal kan enligt Föreningen för byggda kulturarvet användas för festsalsändamål. Alla gymnastik- och motionslokaler i närheten bör enligt Föreningen för byggda kulturarvet katalogiseras och inkluderas i beredningsmaterialet.

- För institutets matsal och café bör en analys om överlappande användning göras. De nuvarande matsals- och cafélokalerna användes redan under handelshögskolans tid. Det ska göras en analys om överlappande användning även för Alma-institutets övriga lokaler och dessutom ska lokalernas beläggningsgrad under olika tider på dygnet utredas. I förslaget är kvartersutrymmet trångt och mörkt, parkeringen bör huvudsakligen förläggas under jord. I samma utrymme med den underjordiska parkeringen kunde även ett skyddsrum/en gymnastiksal förläggas.
- 1:200, som använts som parkeringsnorm, är uppenbart underdimensionerat.
- En nybyggnad på den föreslagna platsen orsakar en trafiksäkerhetsrisk, för den skymmer sikten vid korsningen.
- I anmärkningen påpekas att man i arbetet med ändring av detaljplanen inte har beaktat principerna för hållbar utveckling. Till exempel har man i beredningstexten inte jämfört avtrycket för nybyggnad med rivning med avtrycket för det bevarande alternativet.
- I anmärkningen ifrågasätts de i projektplanen föreslagna lokalreserveringarna för tekniska utrymmen. Reserveringarna för tekniska utrymmen i plantexterna representerar överstora reserveringar från gången tid. Till exempel vindsutrymmena på Handelsplanaden 22 kunde hellre tas tillvara som andra slags utrymmen
- Vad gäller bland annat gatunätet, nätverket av brandgator, kvartersexploateringen, dimensioneringen av byggnader och byggsättet strider förslaget till ändring av detaljplanen mot delgeneralplanen för Vasa centrum. I delgeneralplanen för Vasa centrum 2040 nämns följande historiska principer för rutplaneområdet i Vasa: ”Grunden för bestämmandet av bygggrätten, våningsantalen och byggnadssättet ska vara att beakta gatu- och stadsbildens särdrag, att ta hänsyn till Vasas kulturhistoriska värden samt att uppnå en balanserad stadsbild... Byggandet på det kulturhistoriskt värdefulla rutplaneområdet ska anpassas till områdets befintliga skala. Byggandet invid brandgatorna bör i huvudsak vara lägre än ut mot gatan.” Den massa som föreslås som nybyggnad skulle dominera kvarteret, vilket enligt Föreningen för byggda kulturarvet strider mot delgeneralplanen för Vasa centrum 2040.
- I planen för Enhetsskolan i centrum förbises några av de största problemen inom den moderna elevvården. En överstor skola och ett överstort elevantal garanterar inte någon trivsam och trygg inlärningsmiljö utan möjliggör mobbning och olovlig frånvaro. Närvarokontrollen i årskurserna 7–9 minskar och ger upphov till begynnande utslagning. En lösning där enhetsskolan också skulle använda lokalerna för Merenkurkun koulu skulle främja bevarandet av en trivsam och trygg gemenskap och motarbeta mobbning samt olovlig frånvaro.

Planläggningens bemötande:

I anmärkningen konstateras att beredningen av processen för ändring av detaljplanen för Enhetsskolan i centrum har till många delar inletts utan tillräckliga särskilda utredningar. I de

myndighetsutlåtanden som inkommit under beredningen av detaljplanen har det inte tagits upp andra motsvarande åsikter.

I anmärkningen konstateras att detaljplaneförslaget strider mot den gällande delgeneralplanen för Vasa centrum 2040 i många avseenden. Enligt anmärkningen stämmer den planerade nybyggnadens skala och placering inte överens med delgeneralplanen. Förutom kvartersexploatering och stadsbildsmässiga frågor specificeras det inte i anmärkningen vilka andra delar av detaljplaneförslaget som strider mot generalplanen. Bland annat Österbottens förbund har i sitt utlåtande konstaterat att detaljplaneförslaget stämmer överens med delgeneralplanen för Vasa centrum 2040.

Planläggningen anser följande om den planerade nybyggnadens skala: En gymnastiksal som så omfattande som möjligt betjänar olika grenar har i det politiska beslutsfattandet konstaterats vara så viktig för det allmänna intresset att det går att kompromissa med de stadsbildsmässiga målen och vissa önskemål angående gården. Med detaljplanebestämmelserna eftersträvas emellertid en byggnad som till sin arkitektur och skala så bra som möjligt passar in i omgivningen.

Vad gäller den bestämmelse i delgeneralplanen som gäller brandgator anser Planläggningen att det kvartersområde som planändringen berör utgör ett undantag från stadens gatunät, för det finns inte eller aldrig har funnits någon brandgata i kvarteret. Andra avvikelser i kvartersstrukturen utgör kvarteren med Björkparken respektive Setterbergsparken.

Till skillnad från vad som påstås i anmärkningen har man inte kommit överens om detaljplanens innehåll eller om något exakt rumsprogram för Enhetsskolan i centrum innan detaljplaneprocessen har inletts. Bland annat har behovet av en större gymnastiksal uppkommit först under planprocessen (se 4.4.3 Mål som preciserats under processen). Det stämmer att behovsutredningen för Enhetsskolan i centrum har gjorts upp innan detaljplaneprocessen har inletts och att den har tjänat som bakgrundsutredning till detaljplaneringen. Att utreda skolnätet i centrumet är en komplicerad process som kräver branschövergripande kompetens över sektorsgränser. I detta fall skulle det ha varit omöjligt att utarbeta någon detaljplan utan en behovsutredning, för innan utredningen blev klar var det inte ens känt i vilken stadsdel det önskades att Enhetsskolan i centrum skulle placeras.

Behovet av att ändra detaljplanen uppkom i och med den grundläggande utbildningens önskemål att få en enhetsskola i Vasa centrum. För detta ändamål har Skolsektorn tillsammans med Hussektorn gjort en behovsutredning och utarbetat en projektplan för skolnätverket i centrumet. De tjänar som bakgrundsutredningar till detaljplanen. Planläggningen har hörts både när behovsutredningen har gjorts och när projektplanen har utarbetats. De finns som bilagor till detaljplanen och har varit framlagda på detaljplanens webbplats sedan framläggandet i utkastskedet. Huvudpunkterna i behovsutredningen beskrivs i kapitel **4.2 Planeringsstart och beslut som gäller den** i detaljplanebeskrivningen. I det aktuella kapitlet står bland annat följande: "Enligt utredningen behövs det en ny enhetsskola i centrum. Skolans lokalbehov och elevantal samt konsekvenserna av att slå samman olika skolor har granskats ur olika perspektiv. I granskningen övervägdes ett flertal alternativa placeringar för den nya enhetsskolan. I alternativen placerades helheten med enhetsskolan i centrum i antingen stadskärnan, Sandviken, Vöråstan eller Brändö. Utöver planändringsområdet var alternativa placeringar i stadskärnan kvarteren med

Merenkurkun koulu och Keskuskoulu, Wärtsiläs nuvarande fabriksområde eller lokalerna för Vaasan Lyseon lukio.”

Om man som placeringsplats för Enhetsskolan i centrum hade valt ut någon annan i stället för stadskärnan borde man ha hittat ett nytt användningsändamål för byggnadsbeståndet på det område som planändringen berör. Det mest sannolika alternativet skulle ha varit att sälja byggnadsbeståndet och helt eller delvis sluta använda byggnaderna som skola. Denna risk föreligger fortfarande om detaljplanen inte vinner laga kraft. Planläggningen anser att enhetsskolan för centrumområdet borde ligga i centrumet. Om skolan låg utanför centrumet, skulle det bland annat leda till att de barn som bor i centrumet är tvungna att gå i skola utanför centrumet. När barn kommer till skolan från olika håll i Vasa är det särskilt viktigt med kollektivtrafikförbindelser så att man inte ger upphov till onödigt behov av angöringstrafik för barn i högstadieskolor. Detta beskrivs i kapitel 5.4.10 Att låta bli att genomföra detaljplanen i detaljplanebeskrivningen.

Det kulturhistoriskt viktigaste särdraget i hela kvarteret som planändringen gäller är skol- och undervisningsverksamheten som fortsatt ända sedan staden flyttades till sin nuvarande plats. Tomten anvisades som skoltomt redan i den första detaljplanen för Vasa som utarbetades av C.A Setterberg. Planläggningen anser att man med detaljplanen skyddar det värdefullaste byggnadsbeståndet i kvarteret.

I anmärkningen konstateras att de grunder för rivning som anges i detaljplanen inte uppfyller förutsättningarna för rivning enligt 139 § i MarkByggl. Det anges emellertid inga rivningsgrunder i detaljplanen, utan de ska behandlas senare om det söks rivningslov för byggnaden. I detaljplanen har undersökts vilka byggnader som ska skyddas och vilka som ska förbli utan skydd. Vad gäller nybyggnad har den största möjliga tillåtna omfattningen undersökts. Byggnaden på Rådhusgatan 33 har i detaljplanebeskrivningen inte konstaterats vara i bra eller dåligt skick, utan det konstateras bara att de för byggnadstiden typiska riskfyllda konstruktionerna i byggnaden och den föråldrade hustekniken gör saneringen dyr och att det dessutom är osäkert om saneringen skulle lyckas eller inte. Det anvisas ingen skyddsbezeichnung för byggnaden i detaljplanen. Detta motiveras i kapitel 3.1.5. Motiv för skydd med detaljplan eller för att underlåta skydd i detaljplanebeskrivningen.

I anmärkningen misstänks att principerna för planeringen av biblioteksbyggnaden inte har insetts vid beredningen av detaljplanen. Enligt principerna har massorna för den nuvarande byggnaden dimensionerats så att byggnaden är indragen från gatuområdet och därmed ger den rum för den intilliggande huvudbyggnaden i kvarteret. Planens värde har insetts under beredningen av detaljplanen. Det går emellertid aldrig att i planläggningsarbetet endast beakta stadsbildsmässiga frågor, utan den slutgiltiga planlösningen är i regel en kompromiss av många olika aspekter. I detaljplanebeskrivningen redogörs för hur situationen ändras om nybyggnaden uppförs i den största möjliga omfattningen som detaljplanen tillåter. Anpassning av byggnaden i omgivningen styrs i mån av möjlighet i detaljplanen. Det ingår exceptionellt många kvalitetsbestämmelser om byggnadens arkitektur i detaljplanebestämmelserna.

Enligt Föreningen för byggda kulturarvet bör det göras upp en byggnadshistorisk utredning om det före detta vetenskapsbiblioteket på Rådhusgatan 33. I Vasa brukar man i regel inte göra några byggnadshistoriska utredningar som bakgrundsutredningar till detaljplaner. I

byggnadshistoriska utredningar går man så noggrant in i byggnadernas inomhusutrymmen att de är alltför detaljerade med tanke på skydd med detaljplan. Byggnadshistoriska utredningar är också väldigt dyra. Därmed, om man borde göra upp en byggnadshistorisk utredning om varje byggnad som omfattas av detaljplaneringen skulle det medföra oskäligen kostnader för skattebetalarna. Om byggnaden på Handelsplanen 22 inom det område som ska planläggas har Hussektorn på eget initiativ låtit utarbeta en byggnadshistorisk utredning för en ombyggnad. Orsaken är att byggnaden anvisas som värdefull i delgeneralplanen för centrum och att man vid ombyggnaden vill beakta byggnadens värden så bra som möjligt. Den byggnadshistoriska utredningen utarbetades med andra ord för ombyggnaden, inte för detaljplanen.

Föreningen för byggda kulturarvet föreslår att det till beredningsmaterialet för detaljplanen ska läggas till en utredning om hur stor del av Alma-institutets lokaler som kunde användas tillsammans med Enhetsskolan i centrum. Med gemensam användning eftersträvar Föreningen för byggda kulturarvet att Enhetsskolan i centrum kunde bli mindre än planerat. Det finns inget behov av en dylik utredning, för Alma-institutets verksamhet fortsätter på tomten även efter planändringen. En del av Alma-institutets lokaler är vid planläggningstidpunkten uthyrda till Merenkurkun koulu, men Alma-institutet har önskat att få tillbaka lokalerna när Enhetsskolan i centrum står färdig. Största delen av dem som använder Alma-institutet dagtid är äldre, och deras antal kommer att öka betydligt under de närmaste åren. Det finns ingen anledning att anta att Alma-institutets lokalbehov skulle minska under de kommande åren. Även antalet barn som bor i centrumet kommer att öka betydligt om allt det kompletterande byggande som planeras i olika detalj- och generalplaner blir verklighet i framtiden. Därmed står lokalerna knappast tomma ens när de stora ålderskullarna inte längre använder institutets tjänster. Ur Planläggningens perspektiv ligger den största potentialen med den turvisa användningen för Enhetsskolan i centrum och Alma-institutet i att Alma-institutet skulle kunna använda Enhetsskolans lokaler då skolan är stängd.

Inte heller den utredning om gymnastiksal på generalplanenivå som Föreningen för byggda kulturarvet föreslagit ska fogas till detaljplanens beredningsmaterial. Helheten med Enhetsskolan i centrum behöver i alla fall en gymnastiksal, och därför är det med tanke på utarbetandet av detaljplanen inte väsentligt var någonstans de övriga gymnastiksalarna i staden ligger. Det är resultat av stark politisk styrning att man i detaljplanen möjliggör uppförande av en gymnastiksal i s.k. full skala på tomten för Enhetsskolan i centrum. Projektplanen, som tjänar som bakgrundsutredning till detaljplanen, återremitterades för beredning upprepade gånger och det krävdes att gymnastiksalen ska göras större. Det görs inga ändringar i detaljplanen till denna del efter framläggandet i förslagsskedet. I detaljplanebeskrivningen bedöms vilka konsekvenser det har för stadsbilden och förhållandena i närmiljön om nybyggnaden till sin höjd och skepnad genomförs på det mest omfattande sättet som detaljplanen möjliggör. Detaljplanen hindrar emellertid inte att nybyggnaden blir mindre, såvida det fattas ett nytt politiskt beslut om ärendet. Planläggningen anser att detta skulle underlätta planeringen av Enhetsskolan i centrum i många avseenden.

I anmärkningen konstateras att nybyggnaden orsakar en trafiksäkerhetsrisk eftersom frisksiktområdet i korsningen blir mindre. Planläggningen påpekar att gatorna i Vasa är förhållandevis breda tack vare den av C.A. Setterberg utarbetade stadsplanen, där en av de viktigaste målen var brandsäkerhet. Med undantag för esplanaderna är gatorna i stadskärnan cirka 18 meter breda. Till exempel i Helsingfors innerstad är gatorna högst 15 meter breda och byggnaderna har i regel placerats fast vid gaturummet. I detaljplanearbetet har man allmänt taget identifierat

vilka utmaningar det att skolan ligger inom rutplaneområdet i stadskärnan medför trafiksäkerheten. Det avsnitt av Kaserngatan som ingår i detaljplaneavgränsningen har fastställts som lågfartsgata. Under detaljplanearbetet har man även utarbetat en preliminär översiktsplan för trafiken, i vilken man kommer med konkreta lösningar på hur trafiken kan saktas ner invid skolan. Dessutom planeras det trafikljus i korsningen av Rådhusgatan och Fredsgatan. Planläggningen anser att det borde satsas mycket mer på fotgängar- och cykeltrafikens säkerhet inom den närmaste framtiden, för det finns också ett flertal andra skolor i Vasas stadskärna förutom Enhetsskolan i centrum.

Det konstateras i anmärkningen att en överstor skola leder till att mobbning, frånvaro och utslagning ökar.

Enhetsskolan i centrum kommer i sin helhet att ligga i storleksklassen stora enhetsskolor på riksnivå. Enligt Statistikcentralen var det genomsnittliga elevantalet i enhetsskolor 464 år 2019. Jämfört med det är Enhetsskolan i centrum stor, men det finns många lika stora enhetsskolor i de stora städerna. Den största skolan med årskurserna 7–9 i Finland har över 800 elever. På glesbygden kan det i sin tur finnas enhetsskolor med under 100 elever. Det finns inga mediansiffror tillgängliga om elevantalet i enhetsskolor.

Storleken av skolan med årskurserna 7–9 ökar inte betydligt jämfört med nuläget. När Merenkurkun yläkoulu i nuläget har 400 elever, kommer Enhetsskolan i centrum att ha cirka 500 elever. Hela enhetsskolans elevantal, cirka 1 100 elever, kommer att vara utspritt i tre skolbyggnader enligt följande: Keskuskoulu cirka 500 elever (årskurserna 1–5), Handelsplanaden 22 och Rådhusgatan 33 totalt cirka 600 elever (årskurserna 6–9).

Den grundläggande utbildningen har lämnat in följande ställningstagande: När det gäller att förebygga mobbning är det inte avgörande hur många elever skolan har utan det är fråga om verksamhetsmiljön i skolan och huruvida skolan har tydliga tillvägagångssätt för mobbningsituationer.

Framtiden för Merenkurkun koulu avgörs senare, efter denna detaljplaneändring. Planläggningens åsikt är att om man vill ändra på tomtens användningsändamål bör frågan undersökas på generalplanenivå.

BOSTADS AB KASÄRNGATAN 11

Vi önskar att man vid den fortsatta beredningen fäster särskild uppmärksamhet vid att den del av Kaserngatan som anvisas som lågfartsgata är trivsamt. Eftersom nybyggnaden som uppförs i hörnet av Rådhusgatan och Kaserngatan upptar trädbestånd i hörnet i fråga är det önskvärt att det längs lågfartsgatan planteras så många träd som möjligt.

Det finns mycket trädbestånd i Vasa centrum, och det är karakteristiskt för vår stad. Det är också något som stadsborna värdesätter och som turisterna beundrar. Invånarna i de närliggande fastigheterna har dessutom satt särskilt mycket värde på träden längs den kommande lågfartsgatan.

Därtill önskar vi att man noggrant överväger nybyggnadens formspråk. Eftersom nybyggnaden ska byggas fast vid gatan och utrymmet på 2–3 meter mellan den befintliga byggnaden och gatan försvinner, skulle vi inte föredra massiva och tunga byggnadsmassor utan ser gärna en granne som utstrålar lätthet och luftighet.

Planläggningens bemötande:

Inte heller Planläggningen tycker om att man måste fälla träd för att få rum för nybyggnaden. Raden av träd på Kaserngatans sida av skoltomten finns emellertid på under fyra meters avstånd från byggnadens yttervägg. Det är tvivelaktigt om det skulle vara möjligt att bevara trädraden ens i det fall att byggnaden i fråga bevarades och byggdes om eller om den nybyggnad som ersätter den nuvarande drogs in från gatulinjen med några meter. Förmodligen vore man tvungen att fälla träden på Kaserngatans sida för att få rum för nybyggnaden eller för en täckdikes- och fasadrenovering.

I detaljplanen styrs antalet träd som ska planteras. Under planarbetet har man noggrant undersökt var någonstans på tomten nya träd kan planteras. När detaljplanen har genomförts kommer det att finnas fler träd på skoltomten än i nuläget. I framtiden finns det växtlighet på innergården, där den i högre grad påverkar trivselen på skolgården och elevernas välbefinnande än vad växtlighet längs gatan skulle göra. Även i korsningarna på det avsnitt av Kaserngatan som blir lågfartsgata anvisas trädplanteringar som portmotiv. Det finns underjordisk infrastruktur under Kaserngatan och de som upprätthåller infrastrukturen har hittills förhållit sig negativt till en hel trädrad på gatan.

I detaljplanen finns bestämmelser om fasadernas kvalitet. Bland annat med bestämmelsen om fönster eftersträvas att fasaderna på nybyggnadens våning på marknivå är öppnare än på den nuvarande byggnaden som är väldigt stängd och sluten. Det är emellertid obestridligt att om nybyggnaden uppförs i den största möjliga omfattning som detaljplanen möjliggör, kommer den att vara betydligt större både till grundytan och höjden än den byggnad som ska rivas. Därför bestäms det i detaljplanen att höjden på byggnadens fasad mot gatan inte får överskrida höjden på medborgarinstitutet Almas byggnad där brevid på Rådhusgatans och därmed även delvis på Kaserngatans sida. Detta genomförs genom att byggnaden terrasseras.

Planläggningen har mottagit fyra separata anmärkningar med sammanfallande innehåll som undertecknats av en och samma privatperson. Anmärkningarna har gjorts i privatpersonens samt följande husbolags namn:

AS OY RAASTUVANKATU 40 - BS AB RÅDHUSGATAN 40

AS. OY RAASTUVANKATU 36 B

Parkeringsdimensioneringen på planområdet bör ändras enligt följande:

- Minimiantal bilplatser 1 bilplats/150 m² vy
- På tomten bör förläggas minst 100 parkeringsplatser under jord.

Motivering:

Det finns redan i nuläget alltför få officiella parkeringsplatser på de skolors gårdar som ligger inom 400 meters radie från varandra. Parkeringsplatserna på tomten räcker inte till. Det utrymme som reserverats för cykel- och mopedplatser är otillräcklig. Fotgängartrafiken på tomten kommer hela tiden att vara på kollisionkurs med servicetrafiken till och från byggnaderna.

Planförslaget leder till att bilplatserna längs gatorna upptas av lärarnas och elevernas fordon i synnerhet dagtid. Det finns inga lediga platser kvar för invånarna i kvarteret eller för gäster. Vasa stad har redan under en längre tid utnyttjat gatuparkeringen för sitt eget bästa, och det kan inte fortsätta. Situationen skulle bli radikalt värre om förslaget godkändes.

Det råder redan nu en parkeringskaos i kvarteret, låt oss inte göra den ännu värre.

Planläggningens bemötande:

Bostadsaktiebolagen borde i regel ordna invånarparkeringen på sina egna tomter. Det är emellertid förståeligt att invånarna är oroliga för hur parkeringsplatserna räcker till.

Det görs inga ändringar i parkeringsdimensioneringen i detaljplanen efter förslagsskedet. Planändringen möjliggör byggande av en underjordisk parkering både på skolans gård och under nybyggnaden på Rådhusgatan 33. Var parkeringen sist och slutligen ska placeras avgörs i takt med att projektplaneringen preciseras. Utmaningarna beträffande parkering har identifierats och diskuterats med trafikplanerarna vid Kommuntekniken. Det har konstaterats att det vid behov är möjligt att anlägga fler parkeringsplatser längs gatan på Korsholmsplanen. Det kräver emellertid en separat plan och ett separat investeringsbeslut.

I projektplanen för Enhetsskolan i centrum konstateras att om man vill freda skolans gård från motorfordon, kan det för mopeder reserveras parkeringsplatser i nischen mot gatan på byggnaden mot Handelsplanen.

Så som det nu är finns det 160 cykelplatser på gården till Merenkurkun koulu och 120 platser på tomten för Alma-institutet. Alma-institutets cykelställningar har hittills varit underutnyttjade, men Merenkurkun koulu skulle klart ha behov av ytterligare ställningar. På gården till årskurserna 7–9 i Enhetsskolan i centrum kan 200–300 cykelplatser placeras, alltefter planeringslösning. Därtill kan cykelparkering förläggas i nybyggnadens källare eller andra inomhusutrymmen. Cykelparkering kan även planeras i Keskuskoulus ända av Fotografsgården. Det antal på 1 cykelplats/3 elever som fastställs i detaljplanen bör emellertid få rum på skolans egen tomt.

Planläggningen anser att en lösning på utmaningarna beträffande parkering och trafiksäkerhet är en fungerande kollektivtrafik. För årskurserna 7–9 är målet till och med mycket realistiskt, för tomten för Enhetsskolan i centrum är bra tillgänglig med kollektivtrafik.

Följande fyra husbolag har lämnat in en gemensam anmärkning på detaljplaneförslaget:

AS. OY VAASAN KASARMINKATU 10

AS. OY VAASAN KASARMINKATU 12

AS. OY VAASAN RAASTUVANKATU 37

AS. OY VAASAN KAUPPAPIISTIKKO 28

Vi framför som anmärkning på planförslaget för den gällande detaljplanen (ak 1021) de anmärkningar som redan i utkastskedet har framförts om fällning av träd och försämrade av det för stadsborna väsentliga gaturummet.

Detaljplaneförslaget är resultat av den projektplan för Enhetsskolan i centrum som Hussektorn gjort upp och vars lämplighet på tomten har visat sig vara minst sagt tvivelaktig, för den orsakar fällning av fullvuxna träd och avlägsnande av grönområden i centrumet på grund av det överstora utrymmesprogram som föreslås för skoltomten.

Trafikarrangemang på skoltomten av vilka en väsentlig del utgör tydliggörande av LP-området på Fotografsgränden

Skoltomten behöver parkeringsplatser för både lärare och äldre elever och deras olika fortskaffningsmedel. Källarparkering och en eventuell däckslösning är inga realistiska alternativ, vilket oundvikligen leder till problem med gatuparkeringen.

Planförslagets försämrande inverkan på gatumiljön Förbiseende av den skyddade byggnaden på Rådhusgatan 31

Gaturummet som respekterar skyddsobjektet och som genomförts enligt den gällande planen kan godkännas, också enligt Österbottens museum och skyddsbeslutet för Rådhusgatan 31, och konstateras att den följer principerna för stadsplaneringen, vilket den lösning som föreslås i planförslaget däremot inte gör. Som landmärke i gaturummet fungerar den nyss skyddade byggnaden på Rådhusgatan 31, som enligt planförslaget ska täckas och bara bli en förbifartsfasad. Anmärkningen gäller den radikala ändringen av byggnadsområdet enligt den gällande detaljplanen, inte bevarandet av byggnaden. Allmänt taget finns det i planförslaget väldigt knappt om text och illustrationer varav det befintliga trädbestånd som hotas av fällning skulle framgå. Jämför bildmaterialet nedan. De träd som fälls i gaturummet kan med tanke på stadsmiljön inte ersättas med träd som planteras innanför skoltomten. Två skyddade träd innanför tomten ersätter inte de träd som enligt förslaget ska fällas.

Vi föreslår att planförslaget ska återremitteras för ny beredning och att gränserna för byggnadsområdet och de fastställda höjderna på Rådhusgatan 33 enligt den gällande detaljplanen inte ska utvidgas och att inga befintliga fullvuxna träd därmed ska fällas på tomtdelarna mot Rådhusgatan och Kaserngatan. Dessutom föreslår vi att Fotografsgränden, som tjänar som gång- och cykelled mellan de olika skolenheterna, ska planläggas i enlighet med det ursprungliga målet i samband med detaljplanearbetet för Enhetsskolan i centrum.

Planläggningens bemötande:

Detaljplanen läggs fram för godkännande med små preciseringar enligt den ursprungliga tidtabellen. Stadsstyrelsen och stadsfullmäktige beslutar om huruvida ärendet ska återremitteras för beredning eller inte.

Planläggningen vill tacka de husbolag som framförde anmärkningen ovan för aktivt och tålmodigt deltagande i detaljplanearbetet. Fotografsgränden kan tas upp till behandling vid en separat detaljplaneändring i samarbete med husbolagen. Det går inte att i detaljplanen för Enhetsskolan i centrum avgöra alla mål som gäller Fotografsgränden, för detaljplaneavgränsningen borde granskas på nytt så att området som planändringen berör eventuellt också skulle omfatta en del av eller samtliga tomter med bostadsvåningshus kring Fotografsgränden. Stadens och husbolagens mål för Fotografsgränden ligger mycket nära varandra och Planläggningen litar på att det för området hittas den bästa möjliga lösningen för både husbolagen och enhetsskolan.

Planläggningens syn på den planerade nybyggnadens skala är följande: En gymnastiksal som så omfattande som möjligt betjänar olika grenar har i det politiska beslutsfattandet konstaterats vara så viktig för det allmänna intresset att det kan kompromissas med de stadsbildsmässiga målen och vissa önskemål angående gården. Med hjälp av detaljplanebestämmelserna eftersträvas emellertid en byggnad som till sin arkitektur och skala så bra som möjligt passar in i omgivningen.

Planläggningen tycker inte heller om att man är tvungen att fälla träd för att få rum för en nybyggnad. Trädraden på Kaserngatans sida av skoltomten ligger emellertid på under fyra meters avstånd från byggnadens yttervägg. Det är osäkert om det skulle gå att bevara trädraden ens i det fall att byggnaden i fråga bevarades och byggdes om eller om den nybyggnad som ersätter byggnaden drogs in från gatulinjen med några meter. Förmodligen vore man tvungen att fälla träden på Kaserngatans sida för nybyggnaden eller för en täckdikes- och fasadrenovering.

I detaljplanen styrs antalet träd som ska planteras. Under planarbetet har man noggrant undersökt på vilka platser på tomten nya träd kan planteras. När detaljplanen har genomförts kommer det att finnas fler träd på skoltomten än i nuläget. I framtiden finns det växtlighet på innergården, där den bidrar mera till skolgårdens trivsel och skolelevernas välbefinnande än växtligheten längs gatan. Även i korsningarna längs den del av Kaserngatan som blir lågfartsgata anvisas trädplanteringar som portmotiv. Det finns underjordisk infrastruktur under Kaserngatan och de som upprätthåller infrastrukturen har hittills förhållit sig negativt till en hel rad av träd på gatan.

I detaljplanen finns bestämmelser om fasadernas kvalitet. Bland annat med bestämmelsen om fönster eftersträvas att fasaderna på nybyggnadens våning på marknivå är öppnare än på den nuvarande byggnaden som är väldigt stängd och sluten. Det är emellertid obestridligt att om nybyggnaden uppförs i den största möjliga omfattningen som detaljplanen möjliggör, kommer den att vara betydligt större både till bottenytan och höjden än den byggnad som ska rivas. Därför bestäms det i detaljplanen att höjden på byggnadens fasad mot gatan inte får överskrida höjden på Medborgarinstitutet Almas byggnad där bredvid på Rådhusgatans och därmed även delvis på Kaserngatans sida. Detta genomförs genom att byggnaden terrasseras.

Under bemötandet finns en bild som lämnats in som bilaga till anmärkningen.



4.6.8 Övervägande efter förslagsskedet

I sina utlåtanden om planförslaget förutsatte Museiverket, Österbottens museum och NTM-centralen att det ska göras ändringar i skyddsbestämmelserna i förslagsskedet. Det hölls en arbetsförhandling om skyddsbestämmelserna och beteckningarna i detaljplanekartan mellan Vasa stad, NTM-centralen och Österbottens museum 27.1.2023. Utifrån utlåtandena och arbetsförhandlingen gjordes det ändringar i skyddsbestämmelserna.

Baserat på de inlämnade utlåtandena och anmärkningarna har förslaget till detaljplanen kompletterats och justerats enligt följande:

Följande justeringar har gjorts på plankartan

- Rådhusgatan 31: Skyddsbeteckningen har ändrats till formen "srs". (Museiverkets/NTM-centralens och Österbottens museums utlåtanden)
- Rådhusgatan 31: Byggnadsytorna har preciserats. I förslagsskedet lades det till byggnadsytor i skarven mellan byggnadens gamla och nya del i syfte att möjliggöra en tillgänglig ingång till byggnaden. Stora byggnadsytor kunde leda till en tolkning enligt vilken avsikten är att bygga ut byggnaden även om avsikten var att möjliggöra byggande av en tillgänglig ingång. Det konstaterades att det är entydigare att möjliggöra detta med en verbal bestämmelse. (Museiverkets/NTM-centralens och Österbottens museums utlåtanden)
- Handelsplanaden 22: Skyddsbeteckningen har ändrats så att en och samma beteckning gäller för hela byggnaden. (Österbottens museums utlåtande)
- Handelsplanaden 22: Det högsta möjliga antalet våningar i flygeln på innergården ändrades till tre (3). (NTM-centralens och Österbottens museums utlåtanden/arbetsförhandling)
- Fyra (4) träd som enligt bestämmelsen ska bevaras raderades från plankartan (tre träd på området mellan Rådhusgatan 29 och Rådhusgatan 31 samt ett träd på innergården på

Handelsesplanaden 22). Träden kan bevaras även om detaljplanen inte tvingar till det. (Hussektorns utlåtande)

- Den dubbla trädraden på gränsen mellan skoltomten och tomten för flervåningshus söder om skoltomten har ändrats till en vanlig trädrad. (Hussektorns utlåtande)
 - På plankartan har i enlighet med baskartan namnet på brandgränden på tomten för Enhetsskolan i centrum lagts till. (Planläggningens eget övervägande)

Följande justeringar har gjorts i planbestämmelserna

- Skyddsbestämmelsen för byggnaden på Rådhusgatan 31 har ändrats till en form där det hänvisas till skydd genom lag: **srs: Byggnad, som är skyddad med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet 498/2010. Byggnaden får inte rivas. Skyddsbestämmelser som gäller byggnaden har utfärdats i skyddsbeslutet. Om alla reparations- och ändringsarbeten som riktas på byggnaden ska Museiverket höras. För att genomföra en tillgänglig entré kan behövliga byggnadsdelar placeras utanför byggnadsytan. De ändringar som behövs för att byggnaden ska vara tillgänglig, såsom en hiss eller en entréhall utanför byggnadsmassan, bör passas in i byggnadens arkitektur och andra särdrag.** (Museiverkets, NTM-centralens och Österbottens museums utlåtanden)
- Skyddsbestämmelsen för byggnaden på Handelsesplanaden 22 preciserades så att en och samma skyddsbeteckning, sr-3, gäller för hela byggnaden. Inomhus riktades skyddet tydligt mot entréhallarna i de våningar där det finns klassrum, huvudtrapphuset och det halvrunda trapphuset i tillbyggnadsdelen. Till skyddsbestämmelsen fogades följande text: *Festsalen i utbyggnadsdelens tredje våning kan utan hinder av det som bestämts i detaljplanen delas i två våningar, med beaktande av byggnadens värde. Ändringen får inte inverka på byggnadens helhetsgestalt eller på fasaden.* Det tillägg som Österbottens museum önskade, nämligen att trapphuset som leder till festsalen i tredje våningen ska skyddas, gjordes inte. Motiveringarna till de ovan nämnda ändringarna framgår av Planläggningens bemötande av Österbottens museums utlåtande i förslagsskedet. (NTM-centralens och Österbottens museums utlåtanden/arbetsförhandling/Planläggningens eget övervägande)
- Den allmänna bestämmelsen för YO-kvartersområdet preciserades så att det nu tydligare framgår vilka av bestämmelserna som gäller nybyggnaden och vilka utbyggnaden av byggnaden på Handelsesplanaden 22. Därtill tillfogades följande bestämmelse: *Utbyggnadsdelarna bör passas in i de skyddade byggnadernas skala, arkitektur och andra särdrag.* (Österbottens museums utlåtande/arbetsförhandling)
- Meningen "På YO-kvartersområdet bör åtminstone 30 träd planteras" i den allmänna bestämmelsen i detaljplanen ändrades enligt följande: "På kvartersområdet YO bör minst 25 träd planteras." (Hussektorns utlåtande)
- Bestämmelsen om cykelplatser luckrades upp enligt följande: Bestämmelsen om att hälften av cykelplatserna bör ha skyddstak raderades. Minimiantalet cykelplatser ändrades till 1 cykelplats/3 elever. (I förslagsskedet var minimiantalet 1 cykelplats/2 elever.) (Hussektorns utlåtande)

Följande justeringar och kompletteringar har gjorts i planbeskrivningen:

- Kapitlet om skyddsnivån och grunderna för skydd har preciserats. (Se 3.1.5 *Motiv för skydd med detaljplan eller för att underlätta skydd.*)

- Till detaljplanebeskrivningen har sammanfattningar av de inkomna utlåtandena och anmärkningarna samt bemötandena av dessa fogats.
- Detaljplanebeskrivningen har ändrats så att den motsvarar de gjorda ändringarna.

De justeringar som gjorts i detaljplanen orsakar lindriga konsekvenser och förutsätter inte att förslaget till detaljplanen läggs fram på nytt.

5 REDOGÖRELSE FÖR DETALJPLANEN

5.1 DETALJPLANENS STRUKTUR

Genom detaljplanen möjliggörs en fortsättning för den finskspråkiga grundläggande utbildningen i centrumet. Även verksamheten vid Medborgarinstitutet Alma kan fortgå på tomten efter detaljplaneändringen. Med planbestämmelserna eftersträvas ett så högklassigt och trivsamt stadsrum som möjligt. I detaljplanen anvisas skyddsbeteckningar för tre byggnader. För en av de nuvarande byggnaderna på adressen Rådhusgatan 33, den före detta biblioteksbyggnaden, anvisas ingen skyddsbeteckning. Detaljplanen möjliggör att biblioteksbyggnaden rivs och ersätts med en ny skolbyggnad.

I detaljplanen har den ökade gång- och cykeltrafiken för skolverksamheten tagits i beaktande i kvarteret genom att anvisa gång- och cykeltrafik till egna områden på tomten. Genom detaljplanen förbättras trafiksäkerheten på skolans närområde genom att sträckan på Kaserngatan mellan Rådhusgatan och Handelsplanaden anvisas som lågfartsgata.

I detaljplanen anvisas det ett parkeringsområde i kvarterets norra del, där parkering kan förläggas både på markplan och under däck. Placering av parkeringsplatser i nybyggnadens källare möjliggörs också.

5.1.1 Dimensionering

Arealen av det område som planändringen berör är cirka 1,63 hektar.

I detaljplanen anvisas totalt 18 500 m² vy byggrätt för byggnader för undervisningsverksamhet (YO). Exploateringsgraden för det planerade kvartersområdet är $e=1,32$.

Byggnadsrätten ökar med 427 m² vy jämfört med den nuvarande detaljplanen. En stor del av den byggrätt som reserveras för kompletterande byggande (cirka 6 300 m² vy) gäller den nybyggnad som ska placeras i hörnet av Rådhusgatan och Kaserngatan. Den resterande delen av

den ökade byggrätten ingår inte i projektplanen för Enhetsskolan i centrum utan den reserveras för framtida behov, till exempel enligt följande:

- cirka 1 200 m² vy för tillbyggnadsdelen av byggnaden på Handelsplanaden
- cirka 150 m² vy för de ändringsarbeten som behövs för att göra medborgarinstitutets byggnad tillgänglig
- en buffert på cirka 900 m² vy ifall planerna ändras

I detaljplanen fastställs inte byggrätt per byggnad, utan enbart tomtens totala byggrätt. Den kan exempelvis delas upp så som anges i tabellen:

	kerrosala m ² nykytilanne	lisäys k-m ²	Asemakaavamuutoksen mahdollistama k-m ²	
RK29	740	0	740	säilyä ennallaan
RK31	4851	149	5000	hissi 1950-luvun siipeen
RK33	3505	2835	6340	uudisrakennus hankesuunnitelman mukaan
KP22	4300	1200	5500	neljäkerroksinen lisärakennus
yht.	13396	4184	17580	
käyttämätön rak. oikeus	4677		920	Puskuri, suunnitelmien muuttumista varten
Rakennusoikeutta	18073		18500	

Tabell: Beräkning av nuläget och den byggrätt som möjliggörs i detaljplanen.

5.1.2 Serviceformer

Med detaljplanen möjliggörs att den finskspråkiga grundläggande undervisningen bevaras i stadskärnan. Med detaljplaneändringen åstadkoms ändå inga nya serviceformer i centrumet, eftersom Merenkurkun koulu, som nu finns i det intilliggande kvarteret, flyttar till den kommande Enhetsskolan i centrum. Förutom Merenkurkun koulu centraliseras den engelskspråkiga undervisningen i Vasa med planändringen. I den går barn från olika håll av staden. Redan före planändringen hade språkbadsverksamheten centraliserats till Keskuskoulu och Merenkurkun koulu.

Förutom den grundläggande utbildningen fortsätter verksamheten för Medborgarinstitutet Alma på planområdet. Även caféet och lunchrestaurangen kan fortsätta sin verksamhet i Medborgarinstitutets källare.

Byggrätten och byggnadsytan för nybyggnaden har dimensionerats så att man i byggnaden kan genomföra en gymnastiksal i s.k. full skala på cirka 1 000 m². Vid gymnastiksalens dimensionering har man framför allt tänkt på innebandyklubbarnas verksamhetsförutsättningar. Utöver salen finns det ändå inget utrymme för en läktare i byggnaden, så utrymmet tjänar i princip som skolans gymnastiksal, träningsplats för idrottsföreningar och vid behov för Medborgarinstitutet Almas kursverksamhet.

5.1.3 Kvartersområden

Det finns ett kvartersområde på detaljplaneområdet: Kvartersområde för undervisningsverksamhet (YO), vars

- areal är 1,3978 ha
- byggrätt är 18 500 m² vy.

- exploateringsgrad är $e=1,32$.

PLACERING AV BYGGNADERNA PÅ TOMTEN:

På kvartersområdet är byggnaderna placerade intill gatorna och skolgården är placerad i mitten, skyddad från störningar av trafiken.

På Rådhusgatan 33 har placeringen av nybyggnaden på tomten, byggnadens byggnadsyta och höjd fastställts i enlighet med projektplanen. I byggnaden placerades enligt projektplanen skolans matsal, gymnastiksal och sådana undervisningslokaler som kräver utrymmen eller tekniska lösningar som är svåra att anpassa till de gamla skyddsbyggnaderna på tomten (till exempel gymnastiksal, musikklass, slöjdsal och matsal).

För de byggnader som ska skyddas har byggnadsytorna fastställts enligt byggnadernas ytterväggar. För skolbyggnaden mot Handelsplanen har det fastställts en byggnadsyta där det i ett senare skede är möjligt att uppföra en fyra våningar hög utbyggnad. För tillfället finns det en flygel för matsalen med en våning på platsen. Den skyddas inte i detaljplanen.

Med en verbal detaljplanebestämmelse möjliggörs byggandet av en hiss och/eller en entréhall utanför byggnadens stomme i före detta Vasa högskola (nuvarande Alma-institutet).

ÅTGÄRDER OCH PLANTERINGSOMRÅDEN PÅ GÅRDSPLANEN

Områdesdelarna i nord-sydlig riktning är avsedda för fotgängare och cyklister. De kantas av trädrader och leder till lek-, vistelse- och spelområdet i mitten av gården. På Rådhusgatans sida anvisas små planteringsområden på bägge sidor om byggnaden av före detta Vasa högskola.

PARKERING

Bilparkeringen har centraliserats till tomtens norra del så att den inte korsar kvarterets huvudrutter för gång- och cykeltrafik. I tomtens norra del tillåts en parkering på markplan och under däck. Byggnadsytan för parkeringsdäcket är indragen längre bort från körlinjen, vilket gör det möjligt att mellan parkeringsdäcket och gaturummet plantera en rad av högvuxna träd.

Vidare tillåts byggande av parkeringskällare i nybyggnaden.

I detaljplanen fastställs minimiantalet parkeringsplatser till 1 bp/250 m² vy.

Ifall hela byggrätten används är minimiantalet 74 parkeringsplatser. Av bilplatserna kan högst 65 platser placeras på skoltomtens gårdsplan. Ifall hela byggrätten genomförs måste resten av bilplatserna placeras antingen i detaljplanens underjordiska parkeringsutrymmen eller alternativt kan friköpsrätten användas.

För cykelparkeringen har man i detaljplanen använt den prövningsbaserade normen på 1 cp/3 elever, då man tänkt att en del elever kommer till fots och en del med buss till skolan. En del elever får skjuts till skolan. På skolans gårdsplan ryms det inte fler cykelplatser än vad som presenteras i projektplanen, men förutom förslagen i planlösningen kan man också placera cykelplatser

i byggnadernas källarvåningar och i den konstruktionslösning med däck som möjligtvis byggs på Rådhusgatan 29. För mopedernas del är det möjligt att reservera ett tydligt avgränsat område på parkeringsplatsen i tomtens norra del eller invid byggnaden på Handelsplanaden, på gatans sida.

5.1.4 Gatuområden

Kaserngatan (mellan Rådhusgatan och Handelsplanaden) fastställs i detaljplaneutkastet som lågfartsgata där "lägre körhastigheter eftersträvas genom konstruktioner, ytmaterial och planteringar" (utfärdad detaljplanebestämmelse). Vid korsningen av Rådhusgatan och Handelsplanaden anvisas trädplanteringar som fungerar som portelement. Med ändringarna eftersträvas säkrare och smidigare arrangemang för angöringstrafiken samt en tryggare trafikmiljö för skoleleverna. Särskild uppmärksamhet har fästs vid att det är så tryggt som möjligt att röra sig mellan de olika delarna av Enhetsskolan i centrum i de olika kvarteren, det vill säga mellan de lägre klasserna i Keskuskoulu och de högre klasserna på planändringsområdet.

I detaljplanen görs gatuområdet för Fredsgatan smalare i förhållande till den gällande detaljplanen och samtidigt återställs den ursprungliga gatusträckningen. Byggnaden i korsningen av Rådhusgatan och Fredsgatan står inte i linje med de nyare byggnaderna längs gatan utan cirka fem (5) meter närmare mittlinjen av Fredsgatan. Den nuvarande detaljplanen siktar på att byggnaden på Rådhusgatan 29 rivs och gaturummet görs bredare. Ersättande byggande har placerats mera centralt på kvartersområdet. I detaljplanen fastställs att byggnaden på adressen i fråga ska skyddas och tomten avgränsas på nytt så att hela byggnaden ryms på tomten. Därmed blir trottoarerna på Rådhusgatan och Fredsgatan i likhet med nuläget smalare än de andra omgivande trottoarerna.

5.2 UPPNÅENDE AV MÅLEN FÖR MILJÖNS KVALITET

Med hjälp av detaljplaneändringen möjliggörs att det på en centralt belägen plats i Vasa centrum bildas en modern skolhelhet som betjänar alla stadsbor. Rutplaneområdet i centrumet är i nuläget tätt bebyggt och därmed ändrar det nya byggandet inom planområdet inte naturmiljön på området i någon betydlig grad.

Strävan är att ersätta de träd som fälls på Kaserngatan med ett nytt trädbestånd som planteras inom planområdet. Vid hantering av dagvatten eftersträvas i första hand naturliga lösningar och först i andra hand tekniska dagvattennätverk. Hanteringen av dagvatten beaktas vid valen av beläggingsmaterial och genom att man föredrar konstruktioner som släpper igenom vatten och styr regnvatten till växtligheten. Lösningar för parkeringsområden bör genomföras så att man försöker styra dagvattnet till träden på gården, växtligheten och planteringsområdena. Om man kommer fram till att parkeringen ska ordnas på olika marknivåer måste parkeringsområdet ha semipermeabel beläggning, såsom gräsarmering. Det genomgripande målet är att i mån av möjlighet öka den växtbelagda ytan för att öka trivselen.

Gården till Enhetsskolan i centrum planeras bli en skyddad helhet med funktioner som främjar trivseln för eleverna. Eftersom eleverna aktivt rör sig mellan byggnaderna tar man redan i planläggningsskedet ställning till i synnerhet hur rutterna för biltrafiken samt parkeringsplatserna ska placeras i förhållande till gång- och cykelpassagerna. För att öka trivseln på tomten ska man vid planeringen av gårdsområdet se till att plantera mångfaldiga växter, träd och buskar i så stor utsträckning som möjligt. Mångfaldiga planteringar ökar trivseln och med deras hjälp kan man skapa miljöer som stöder inlärningen. Vid materialvalen på gårdsområdena betonas dammfria material som släpper igenom vatten i syfte att hantera dagvatten.

Nybyggnadens höjd anpassas till det omgivande byggnadsbeståndet för att byggnaden så bra som möjligt passar in i den värdefulla miljön och för att ljusförhållandena för fastigheterna i planområdets omedelbara närhet även framöver stämmer överens med det som föreskrivs i lag. Både taklifthöjden och höjden upp till taknocken styrs med planbestämmelser. Av dessa orsaker får nybyggnadens taklifthöjd mot Rådhusgatan inte överskrida taklifthöjden på den intilliggande före detta Vasa högskola (Rådhusgatan 31). Yttertakets på nybygganden får inte heller för den indragna delen överskrida höjdläget på +35.0.

5.3 OMRÅDESRESERVERINGAR

I detaljplanen anvisas följande användningsändamål och beteckningar för de olika områdena:

YO Kvartersområde för undervisningsbyggnader

Nybyggandet ska vara arkitektoniskt och stadsbildsmässigt högklassigt och beakta områdets kulturhistoriska värden i byggnadsmaterialen och byggnadernas formspråk. Utbyggnadsdelarna bör passas in i de skyddade byggnadernas skala, arkitektur och andra särdrag.

Nybyggnadens byggnadsmassa bör anpassas till det omgivande byggnadsbeståndets skala genom att byggnaden terrasseras så att den översta våningen är åtminstone fem (5) meter indragen från gatufasaden. Takfoten på byggnadsdelen i tre våningar får inte ligga högre än takfoten på den skyddade byggnaden där bredvid (Rådhusgatan 31). Ventilationsmaskinrummen bör anpassas till byggnadens arkitektur. Ventilationsmaskinrummen eller delar av dem får inte ligga högre än det höjdläge för yttertakets högsta punkt som fastställs i detaljplanen.

Nybyggnadens fasader på gatunivån får inte ge ett slutet intryck. Det bör placeras fönster på alla fasader. De slutna delarna av fasaden bör planeras så att man genom ytbehandling av fasaden, belysning, konst eller andra arkitektoniska metoder skapar en trivsam fotgängarmiljö.

I källarvåningarna kan utrymmen som stämmer överens med huvudanvändningsändamålet placeras.

I alla utrymmen som finns innanför de skyddade byggnadernas mantel kan rum i enlighet med huvudanvändningsändamålet placeras.

Vid planering av nybyggnad, reparationsbyggnad och rivning bör principerna för hållbar utveckling följas.

På tomtgränsen mot Fredsgatan har som stödmur använts sockelstenar från byggnader som rivits på tomten. Stenarna ska användas antingen på sina nuvarande platser eller i övrigt i synliga gårdskonstruktioner på tomten.

I detaljplanen tryggas bevarandet av ett värdefullt byggnadsarv med hjälp av sr-beteckningarna för byggnaderna på Handelsplanaden 22 och Rådhusgatan 29 respektive 31.

Rådhusgatan 31:

srs: Byggnad, som är skyddad med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet 498/2010. Byggnaden får inte rivas. Skyddsbestämmelser som gäller byggnaden har utfärdats i skyddsbeslutet. Om alla reparations- och ändringsarbeten som riktas på byggnaden ska Museiverket höras.

För att genomföra en tillgänglig ingång kan behövliga byggnadsdelar placeras utanför byggnadsytan. De ändringar som behövs för att byggnaden ska vara tillgänglig, såsom en hiss eller en entréhall utanför byggnadsmassan, bör passas in i byggnadens arkitektur och andra särdrag.

Handelsplanaden 22:

sr-3 Byggnad som ska skyddas.

En arkitektoniskt och kulturhistoriskt värdefull byggnad. Byggnaden får inte rivas. Byggnadens fasader och huvuddragen i rumsarrangemangen (klassvåningarnas hallutrymmen, huvudtrapphuset och utbyggnadsdelens halvrunda trapphus) ska bevaras. I byggnaden får sådana tillbyggnads- eller ändringsarbeten utföras som inte förstör dess arkitektoniska eller kulturhistoriska värde eller stil. Om sådana åtgärder som strider mot detta mål tidigare har vidtagits i byggnaden, bör man i samband med reparationer sträva efter att renovera byggnaden på ett sätt som passar ihop med stilen.

Festsalen i utbyggnadsdelens tredje våning kan utan hinder av det som bestämts i detaljplanen delas i två våningar, med beaktande av byggnadens värde. Ändringen får inte inverka på byggnadens helhetsgestalt eller på fasaden.

Vid planering av ändringar bör museimyndigheten höras.

Rådhusgatan 29

sr-4 Byggnad som ska skyddas. En arkitektoniskt och kulturhistoriskt värdefull byggnad.

Byggnaden får inte rivas. Reparations- och ändringsarbetena i byggnaden bör vara sådana att byggnadens yttre karaktär bevaras.

Allmänna bestämmelser

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Utanför den på detaljplanekartan angivna byggnadsytan får skyddstak som strukturerar gårdsutrymmet placeras. Vid placeringen av konstruktioner bör brandsäkerheten och räddningsverksamhetens behov beaktas. Byggnaderna och konstruktionerna på tomten bör bilda en sammanhängande helhet.

Transformatorn för kvartersområdet kan placeras i en byggnad i kvartersområdet eller i anslutning till en konstruktionsmässig parkering. Vid planeringen av transformatorn bör

brandsäkerheten beaktas.

Parkeringsplatser

– Minimiantal bilplatser 1 bp/250 m² vy

På tomten får placeras högst 65 bilplatser ovanför markytan.

Det rekommenderas att minst 5 % av parkeringsplatserna reserveras för rörelsehindrade. Parkeringsplatserna för rörelsehindrade ska anvisas i närheten av ingångarna.

– Minimiantal cykelplatser 1 cp/3 elever. På hälften av platserna bör finnas möjlighet till ramlåsning.

Cykelplatser kan placeras på tomten, i en underjordisk parkeringskällare och i byggnadernas källare.

Hantering av dagvatten

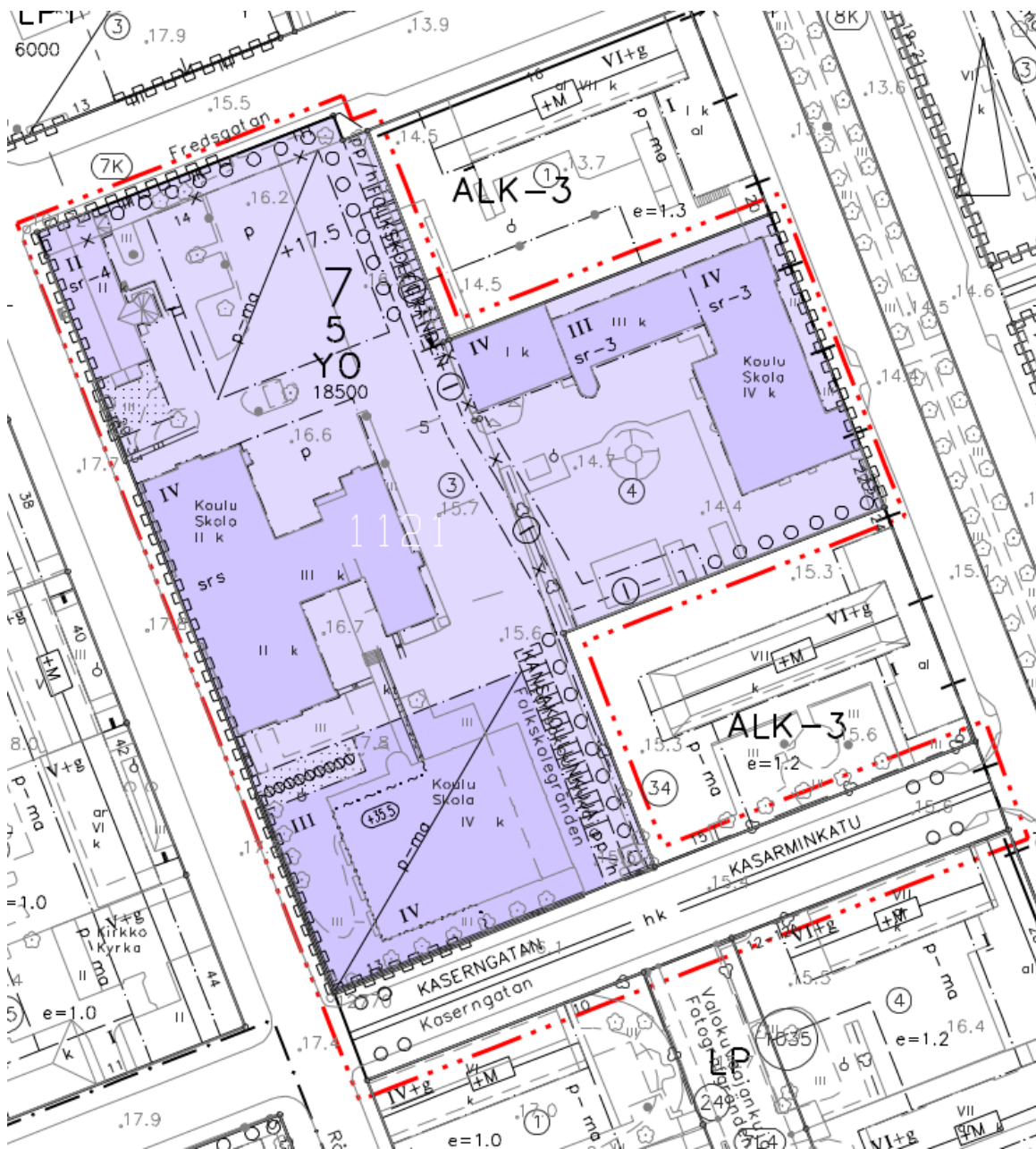
– Beläggningen på gårds- och parkeringsområdena på marknivå bör i regel vara genomsläpplig eller halvgenomsläpplig, exempelvis grus eller gräsarmeringsstenar.

– I lösningarna bör ledning av ytvatten till trädplanteringarna gynnas.

På kvartersområdet YO bör minst 25 träd planteras. Växtligheten har en stor betydelse för hanteringen av dagvatten på tätt bebyggda stadsområden.

– Vid valet av träd som ska planteras på tomtgränser bör högvuxna lövträdsarter (såsom ekar) gynnas.

För tomter på detta detaljplaneområde ska en separat bindande tomtindelning göras.



Utdrag ur plankartan.

5.4 PLANENS KONSEKVENSER

Konsekvenserna har bedömts i samarbete med sakkunniga i den omfattning som markanvändnings- och bygglagen (MarkByggl) förutsätter. Enligt 9 § i MarkByggl ska en plan grunda sig på tillräckliga undersökningar och utredningar. När en plan utarbetas ska miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala och kulturella konsekvenserna, samt övriga konsekvenser av planen och av de undersökta alternativen utredas i behövlig omfattning. Utredningarna ska omfatta hela det område där planen kan tänkas ha väsentliga konsekvenser. I detaljplanearbetet har följande konsekvenser bedömts:

- konsekvenser för trafiken
- konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, livsmiljö och rekreation
- konsekvenser för de sociala förhållandena
- konsekvenser för naturmiljön
- konsekvenser för den byggda miljön
- uppnående av målen för miljöns kvalitet
- tillgänglighetskonsekvenser
- samhällsekonomiska konsekvenser

Övriga undersöknings- och utredningsbehov i anslutning till planen kommer fram i takt med att planläggningsprocessen framskrider, och preciserande undersökningar görs vid behov. Planprojektet kan anses stämma överens med målen för hållbart stadsbyggande och de riksomfattande målen för områdesanvändningen, eftersom nybyggnaderna uppförs inom en befintlig samhällsstruktur och förtätar den.

5.4.1 Samhällsekonomiska konsekvenser

För att detaljplanen ska kunna genomföras förutsätts både offentliga och privata investeringar. Staden får kostnader av saneringen av gatuområdena, ändringar som ska göras i den övriga infrastrukturen och av eventuella inköp av markområden. Projektet ingår inte i Vasa stadsbudget utan är ett objekt med egen balansräkning. Det söks en utomstående finansiär för den byggnad på Handelsplanaden 22 som ska genomgå en grundlig renovering och för nybyggnaden på Rådhusgatan 33.

KOMMUNTEKNIKENS OCH FASTIGHETSSEKTORNS INVESTERINGSKOSTNADER:

Saneringsarbeten på gatuområdena:

- Sanering av Kaserngatan till en lågfartsgata: 250 000 euro
- Sanering av Fotografsgården (omfattar eventuell markanskaffning): 150 000 euro
- Trafikljus i korsningen av Rådhusgatan och Fredsgatan: 150 000 euro (Kommunteknikens trafiksäkerhetsobjekt, som inte enbart anknyter till enhetsskolsprojektet i centrum)

INVESTERINGSKOSTNADER VID HUSBYGGNAD

Nedan följer en sammanfattning av kostnadskalkylen som gjorts upp i samband med projektplanen. Det bör ändå påpekas att på grund av den globalt osäkra situationen har till exempel materialkostnaderna stigit efter det att kostnadskalkylen gjorts upp. Den slutliga kostnadsnivån klarnar efter en mer detaljerad planering och erhållna entreprenadanbud. I projektplanen ingick ingen strukturell parkering. Genomförandet av en sådan höjer betydligt kostnaderna och kräver ett separat investeringsbeslut.

Investeringskostnader vid husbyggnad:

Byggkostnaderna har korrigerats med en ändring av byggkostnadsindexet för tiden 02/2022–04/2022 (+3,1 %)

Nybyggnad Rådhusgatan 33: cirka 22,2 miljoner euro, Byggnadskostnadsindex 04/2022

Grundrenovering av Handelsplanaden 22: cirka 11,4 miljoner euro, Byggnadskostnadsindex 04/2022

Enprocentregel 0,3 miljoner euro

Första inredning:

Det reserveras finansiering för den första inredningen i användarförvaltningens budget.

En preliminär uppskattning av kostnaderna är 2,5 miljoner euro

Kommande hyreskostnader för användarförvaltningen:

De årliga hyreskostnaderna uppskattas bli cirka 2,6 miljoner euro/år.

Kostnader för tillfälliga lokaler:

Under byggtiden kommer skolan att vara verksam i de nuvarande lokalerna för Merenkurkun koulu respektive Suvilahden koulu.

Möjlighet till bidrag: Under planeringstiden utreds möjligheterna till en procent till konsten-bidrag, bidrag för museala objekt, understöd för idrottsanläggningar samt till andra eventuella understöd och bidrag.

5.4.2 Skolprojektets inverkan på verksamheten vid Medborgarinstitutet Alma

Eftersom verksamheten vid Medborgarinstitutet Alma blir kvar på samma tomt som Enhetsskolan i centrum, har skolprojektet betydande inverkan på institutets verksamhet. Placeringen av Enhetsskolan i centrum för de högre klasserna i samma kvarter medför utmaningar för medborgarinstitutets verksamhet. Särskilt för parkeringen kommer det att krävas samordning och anpassning.

Det är klart att de byggnader som står tomma i kvarteret skulle tas i någon sorts användning, för det är inte ändamålsenligt att ha byggnader utan användning på en så här centralt belägen plats. Dessutom är det förnuftigt att anvisa nytt byggande där gamla byggnader rivs. Om de övriga byggnaderna i kvarteret omvandlades för att exempelvis användas som bostäder eller kontor, skulle behovet av parkeringsplatser öka ännu mera än om de används som skolor. Dessutom skulle det medföra andra utmaningar för att få verksamheterna att passa ihop. Det att en grundskola placeras bredvid medborgarinstitutet medför förmodligen också synergifördelar. Grundskolans verksamhet är kraftigt dagtidsbetonad, vilket möjliggör delvis användning av lokalerna för kvällsturer. Under kvällar och veckoslut kan parkeringsområdena i kvarteret reserveras för medborgarinstitutet. Detta skulle inte vara möjligt om användningsändamålet för de övriga delarna av kvarteret var något annat än skola, till exempel boende. Samordningen av de olika verksamheterna kräver emellertid bra samarbete mellan alla parter.

5.4.3 Konsekvenser för trafiken

Med detaljplaneändringen eftersträvas en lugnare och mera strukturerad trafikmiljö inom det område som ska planläggas och i dess närhet. Enhetsskolan i centrum är belägen i

kollektivtrafikens knutpunkt, vilket gör det möjligt för en stor del av eleverna att åka kollektivt till och från skolan. Detta är väldigt viktigt, eftersom det till Enhetsskolan kommer elever både från centrumet och från de närliggande områdena men också från andra stadsdelar.

Trafiksäkerhetssituationen är utmanande och det finns problem med smidig trafik redan nu, för det finns både finskspråkiga och svenskspråkiga låg- och högstadieskolor i Vasa stadskärna redan innan Enhetsskolan i centrum uppförs. Majoriteten av de blivande cirka 1 000 eleverna i den nya Enhetsskolan i centrum går redan i nuläget skola i Keskuskoulu eller Merenkurkun koulu i de intilliggande kvarteren. Enligt behovsutredningen leder byggandet av Enhetsskolan i centrum till att elevplatserna i stadens centrum ökar med cirka 360. Detta ger upphov till mera angöringstrafik, gång- och cykeltrafik samt personalförskott och parkeringsbehov. Det är inte fråga om någon betydande ändring i stadens helhet, men ändringen är stor i de enskilda kvarteren. Planändringen påverkar i synnerhet Medborgarinstitutet Almas verksamhet, för institutet är i nuläget verksamt på en tomt där de övriga byggnaderna huvudsakligen står tomma.

De åtgärder enligt detaljplanen som ökar säkerheten för gång- och cykeltrafiken förbättrar förhållandena även för andra än för dem som använder Enhetsskolan i centrum. I detaljplanen föreslås lösningar som förbättrar trafiksäkerheten i kvarterets närmaste omgivning. Kaserngatan fastställs som lågfartsgata inom det område som ska planläggas, och i den preliminära översiktsplanen för trafik föreslås åtgärder med vilka man både lugnar ner förbifartstrafiken och underlättar angöringstrafiken. Särskild uppmärksamhet fästs vid att det ska vara så smidigt och tryggt som möjligt att förflytta sig mellan de högre och de lägre klasserna i Enhetsskolan i centrum som finns i olika kvarter. Även andra åtgärder planeras, bland annat trafikljus i korsningen av Fredsgatan och Rådhusgatan. I projektplanen föreslås att angöringstrafiken ska delas upp på flera olika ställen för att onödiga trafikstockningar ska kunna undvikas. Närmare trafikarrangemang och även större förnyelser av trafiknätet fastställs emellertid genom trafikplanering och inte genom detaljplanering.

Parkeringsplatserna för Enhetsskolan i centrum och för Medborgarinstitutet Alma på samma tomt anvisas i detaljplanen för skolans tomt. Det är sannolikt att användarna av tomten också parkerar sina bilar på Fotografsgränden och längs gatorna. Det är möjligt att reservera parkeringsplatserna på Fotografsgränden med trafikskyltning för skolans och medborgarinstitutets användning. I så fall skulle möjligheterna för de som bor i närliggande höghusbolag att använda parkeringsplatsen på Fotografsgränden minska. Bostadsaktiebolagen borde emellertid i regel ordna invånarparkeringen på sina egna tomter. Planläggningen anser att en lösning på utmaningarna beträffande parkering och trafiksäkerhet är en fungerande kollektivtrafik. Dessutom borde läroanstalternas anställda och elever uppmuntras att ta sig till skolan antingen till fots eller med cykel.

Det kommer att jobba sammanlagt cirka 130 vuxna i byggnaderna i kvarteret. Största delen av kvarterets övriga användare är minderåriga som inte behöver parkeringsplatser. På planeringsområdet kommer det att studera cirka 600 elever inom den grundläggande undervisningen. Enligt de uppgifter som fåtts av medborgarinstitutet har institutet dagtid cirka 200 studerande:

160 studerande inom den grundläggande vuxenutbildningen och 40 kursdeltagare som deltar i kurser dagtid.

Det är ofta främst under kontorstid som trafiken riktas till skolor. I det här fallet är tomten i aktivt bruk under hela dagen eftersom verksamheten vid Medborgarinstitutet Alma fortsätter ända till kvällen. Gymnastiksalen som finns i nybyggnaden används av idrottsföreningarna kvällstid. I detta avseende ökar trafiken och parkeringsbehovet utanför kontorstid i jämförelse med nuläget. Gymnastiksalen skapar också angöringstrafik kvällstid.

Medborgarinstitutet Almas verksamhet fortsätter i fastigheten på Rådhusgatan 31. Vid Alma studerar människor i alla åldrar, en del är äldre och har nedsatt rörelseförmåga. Eleverna kan uppmuntras att ta sig till kurserna till fots eller med cykel eller att anlita kollektivtrafiken, men en del av parkeringsplatserna bör reserveras för studerande med nedsatt rörelseförmåga.

Enligt utredningen Vasa stads spetsåtgärder för främjande av cykling från 2018 bor cirka 80 procent av Vasaborna inom cykelavstånd (med andra ord inom högst fem kilometer) från centrumet. Vasa är en potentiell cykelstad och cykelnätverket utvecklas kontinuerligt. Därför är det också naturligt att både lärare och elever uppmuntras att ta sig till skolan med cykel och att man i projektet försöker skapa goda möjligheter därtill.

Servicetrafiken till och från den nya skolhelheten och nybyggnaden på Rådhusgatan 33 koncentreras till Kaserngatan. En del av servicetrafiken kan skötas via Rådhusgatan (t.ex. borttagning av spånet i slöjdsalen eller underhåll av gascentralen). Servicetrafiken samt avfallshanteringen för Handelsplanaden 22 styrs via porten mot Handelsplanaden. Alma-institutets servicetrafik styrs till Rådhusgatans sida. Även rutterna för snöröjningen beaktas vid de interna gårdsarrangemangen i kvarteret.

Räddningsvägarna planeras enligt myndighetsanvisningar. Preliminärt anvisas räddningsvägarna mellan Rådhusgatan 29 och 31 samt till anslutningen från Kaserngatans håll.



Enligt planritningen som presenteras i projektplanen ryms det 65 bilplatser med dimensioneringen 1 bp/250 m² vy i tomtens norra del. Därmed blir området runt de byggnader som eleverna främst använder fria från bilplatser.

Fotografsgården, som lämnats utanför detaljplaneavgränsningen, är en viktig förbindelse mellan de lägre och högre klasserna i Enhetsskolan. Det har bedömts att i synnerhet eleverna i årskurserna 1–6 i Enhetsskolan kommer att använda de moderna inlärningsmiljöer som ska byggas i nybyggnaden för de högre klasserna. Eleverna rör sig mellan byggnaderna för de lägre respektive högre klasserna varje dag, och därför är det enormt viktigt att möjliggöra trygga och smidiga förbindelser. Redan den befintliga detaljplanen möjliggör genomförandet av en trygg förbindelse via Fotografsgården. Eftersom randområden vid Fotografsgården ägs av bostadsaktiebolagen, blir stadens andel av gården så smal att det inte är möjligt att uppnå alla mål som ställts på området. Om man vill anlägga såväl en cykel- och gångförbindelse som parkeringsplatser måste staden lösa in randområden vid Fotografsgården till sin ägo.

Kollektivtrafik

Förverkligandet av en skola för årskurserna 7–9 i centrumet stöder användningen av kollektivtrafiken och därmed även principerna för hållbar utveckling. Enhetsskolan i centrum är tillgänglig med kollektivtrafiken från de olika stadsdelarna. Därmed kommer kollektivtrafiken att vara ett realistiskt alternativ för alla som använder den nya Enhetsskolan (personalen, eleverna och studerandena). Det är väldigt viktigt att skolan är lätt att nå med kollektivtrafik eftersom eleverna inte enbart kommer från centrumet, utan från olika håll i staden.

5.4.4 Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, livsmiljö och rekreation

Som helhet bidrar detaljplaneändringen till serviceutbudet i centrumet och Enhetsskolan i centrum främjar för sin del att stadens centrum bevarar sin livskraft.

Detaljplaneändringen möjliggör byggandet av den nybyggnad som ska uppföras på Rådhusgatan 33. Med den gymnastiksal i s.k. full skala som planeras i nybyggnaden fås det även en ny gymnastiksal för kvällsanvändare och föreningar i centrumet.

Skolans gårdar kommer att bilda en del av de offentliga gångrutterna i centrumet. Gården är en viktig del av den nya Enhetsskolans verksamhet och image. Genom en högklassig planering av gårdsområdet kan även kvällsanvändningen av gården och användarnas säkerhet beaktas.

5.4.5 Konsekvenser för sociala förhållanden

Detaljplaneändringen möjliggör målet enligt projektplanen om att fri bildningsverksamhet fortsätter i Vasa centrum. Målet för planen är att trygga Medborgarinstitutet Almas verksamhet på Rådhusgatan 31. Verksamheten vid medborgarinstitutet gagnar kommuninvånarna på många sätt och i synnerhet institutets dagkurser har en stor betydelse som en faktor som bidrar till de äldres sociala liv, energi och funktionsförmåga.

5.4.6 Konsekvenser för naturmiljön

Vasa centrum står på sandmorän som är en bra jordart att bygga på. I nuläget är planområdet ett bebyggt område och projektet påverkar inte naturförhållandena på området. Enligt Vasa stads byggnadsordning bör man vid byggande sträva efter att bevara det trädbestånd som är värdefullt med tanke på bevarandet av stadsbilden eller för landskapet. I planarbetet undersöks möjligheter att spara en del av träden på gården samt ges bestämmelser om var de nya trädraderna ska stå.

De gårdsområden som är fria från parkering i skolkvarteret bör i mån av möjlighet byggas eller ändras så att de beläggs med ett semipermeabelt material eller omvandlas till planteringsområden. Det är bra att styra dagvatten från icke-absorberande ytor (tak) i området till planteringarna. När man planerar planteringsområden är varierande planteringar med så många olika arter som möjligt att föredra. Artrika planteringar förbättrar områdets resiliens och det att dagvattnet leds till planteringarna underlättar hanteringen av dagvatten inom ett tätbebyggt område. Artrika planteringar kan även utnyttjas i undervisningen, så det finns även ett starkt pedagogiskt perspektiv för att gynna dem.

Någon separat dagvattenutredning ansågs inte vara nödvändig, eftersom planområdet ligger inom stadens dagvattennätverk och redan i nuläget är tätt bebyggt. Med tanke på hanteringen av dagvatten har genomförandet av detaljplanen inga betydande konsekvenser jämfört med nuläget. Det fästs emellertid uppmärksamhet vid dagvattenhanteringen i planen genom att det utfärdas bestämmelser om antalet träd på gårdarna och om att regnvatten ska styras till trädens rotsystem. På gårdsområdena eftersträvas beläggingsmaterial som släpper igenom vatten. Bland annat parkeringsområdet kan bevaras som grusbelagt eller beläggas med gräsarmeringsstenar. Växtligheten spelar en stor roll för hanteringen av dagvatten. Projektet möjliggör att trädbeståndet på gårdarna ökas, bara det planeras bra.

Om detaljplanen genomförs fälls träden vid tomtens gräns i korsningen av Rådhusgatan och Kaserngatan. Ersättande träd planteras i mån av möjlighet på gårdarna samt på gränserna till den tomt som bildas. Det finns gott om underjordiska nätverk under Kaserngatans gatuområde och därmed skulle det vara osannolikt att en trädrad förverkligas på gatan. I detaljplanen anvisas emellertid trädplanteringar i närheten av Vasaesplanadens och Rådhusgatans korsningar på Kaserngatan. De fungerar visuellt som portelement och sänker körhastigheterna.

5.4.7 Förverkligande av koldioxidsnålt byggande/cirkulär ekonomi

Planändringen möjliggör att Rådhusgatan 33 rivs. Rivningen av en byggnad och uppförandet av en nybyggnad ger alltid upphov till växthusgasutsläpp när exempelvis nya byggnadsmaterial tillverkas och rivningsavfall transporteras från byggplatsen. I rivningsskedet bör uppmärksamhet fästas vid efterbehandlingen av byggnadsmaterialet och korrekt återvinning av det material som ska rivas. Möjligheten att utnyttja byggnadsmaterialet kan bedömas i samband med rivningen, när dess verkliga skick klarnar.

För nybyggande strävar man efter så koldioxidsnålt och långlivat byggande som möjligt. Genom att använda hållbara och högklassiga byggnadsmaterial uppnås en hållbar byggnad med lång livscykel. Då byggnadens livscykel förlängs, sparar man på naturresurserna. Därför finns det i detaljplanen en bestämmelse enligt vilken *”vid planering av nybyggande, renoveringsbyggande och rivning måste principerna för hållbar utveckling följas”*.

HÄNSYN TILL KOLDIOXIDSNÅLHET I PROJEKTPLANEN:

I projektplanen beskrivs målen för koldioxidsnålheten på följande sätt: *”Vid hållbart byggande beaktas byggandets och byggnadens ekologiska, ekonomiska och sociala utgångspunkter. Hållbart byggande resulterar i så koldioxidsnåla, material- och energieffektiva byggnader med en så lång livscykel som möjligt.”*

I arbetet med projektplaneringen användes Granlunds expertgrupp som sakkunnig. De är kunniga på koldioxidsnåla lösningar. Expertgruppen styrde utarbetandet och kontrollen av projektplaneringens mål för koldioxidsnålheten. Vad gäller nybyggnadens koldioxidavtryck under dess livscykel sattes det i projektplanen nivån 14 kg CO₂e/n-m²/a som mål. Målet innebär cirka 20

procents utsläppsminskning jämfört med den fastställda basnivån. Under granskningsperioden (50 år) är livscykelns koldioxidavtryck på basnivån 17 kg CO₂e/n-m²/a.

I projektplanen konstateras att för att kunna nå upp till målet ska man göra betydande satsningar på att minska utsläppen från material. I projektplanen nämns bland annat följande konkreta sätt att minska byggnadens koldioxidavtryck och utöka koldioxidhandavtrycket:

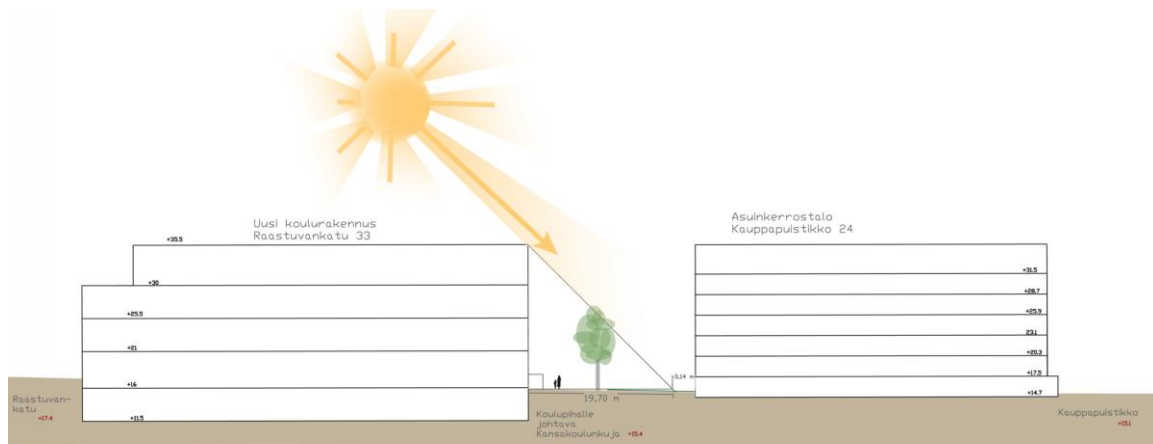
Trähybridstomme och hybridbyggnadsdelar eller koldioxidsnål betong i stomkonstruktionerna

- Åtgärder som förbättrar energieffektiviteten (målet för E-värdet 75 kWh/m²,a)
- Miljöeffektiva val av produkter i de viktigaste materialgrupperna
- Återanvändning av material
- Utsläppsfri byggarbetsplats
- Användning av solpaneler

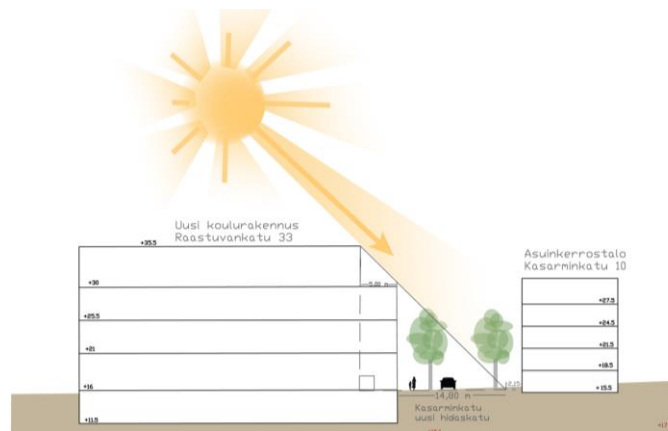
5.4.8 Konsekvenser för den byggda miljön

Nybyggnad i centrumet gör det möjligt att den tidsmässiga skiktning som är typisk för byggnadsbeståndet i Vasa centrum består.

Detaljplanen möjliggör, till skillnad från nuläget, att en nybyggnad byggs fast vid Kaserngatans och Rådhusgatans gränser. I nybyggnadens skala och arkitektur bör områdets kulturhistoriska värden och de intilliggande skyddade byggnaderna beaktas. Nybyggnaden kommer emellertid att vara betydligt större än den byggnad som ska rivas, såväl till bottenytan som till höjden. Särskilt utsikten från de närmaste bostadsvåningshusen förändras, när träden måste fällas framför byggnaden som ska rivas och det byggs en ännu mer massiv nybyggnad. Kraven för den så kallade ljusvinkelparagrafen i Miljöministeriets förordning om bostadsutrymmen, inkvarteringslokaler och arbetsutrymmen uppfylls emellertid i relation till de närmaste bostadsvåningshusen. I paragrafen fastställs hur hög en byggnad får vara i relation till bostadsbyggnaden intill.



Avståndet mellan nybyggnaden och bostadsbyggnaden till öster (Handelsesplanaden 24) är något under 24 meter. I detaljplanebestämmelserna är det givna högsta höjdläget för vattentaket 35,5 meter över havet. Med den här höjden på vattentaket skulle ljusvinkelparagrafen uppfyllas även om nybyggnaden vore några meter högre. Trädet som syns på bilden är en del av den trädrad som är utmärkt på plankartan på gränsen till den tomt som ska planteras.



Avståndet mellan nybyggnaden och den bostadsbyggnad (Kaserngatan 10) som ligger till söder är cirka 18 meter. Det i detaljplanebestämmelserna angivna högsta höjdläget för vattentaket är 35,5 meter och indraget minst fem (5) meter. Den lägre delen som är i tre våningar får enligt detaljplanebestämmelserna inte överstiga taklisthöjden för Medborgarinstitutet Almas byggnad. Med de här ramavtalen skulle ljusvinkelparagrafen uppfyllas även om nybyggnaden vore några meter högre. Visserligen lyser inte solen från norr som den gör på bilden utan den har lagts till enbart för att visa att ljusvinkeln uppfylls. Kaserngatan anges enligt detaljplanen som lågfartsgata i närheten av skolan. De träd som syns på bilden är sådana som planteras invid korsningarna.

I projektplanen konstateras att man i projektet för Enhetsskolan i centrum följer principen med enprocentregeln. Ifall konstverken placeras på gårdsområdet har de en stadsbildmässig påverkan. Med hjälp av konsten är det möjligt att öka gårdsplanens individualitet och trivsel. Illustrationsbilder för integrering av konsten och elevernas delaktighet presenteras i kapitel 6.1 *Planer som styr och illustrerar genomförandet*. I bilaga 5 till detaljplanebeskrivningen sätts upp mål för den byggda miljöns kvalitet.



På bilden anges ungefär hur den nybyggnad och lågfartsgata som detaljplanen möjliggör kunde se ut, om de förverkligas.



Parkeringen har koncentrerats till tomtens norra del längs Fredsgatan. Illustrationsbild över parkeringslösningen som möjliggörs enligt planen. Parkeringsområdets däcknivå skulle vara på samma höjd som Rådhusgatan och källarnivån på samma höjd som gården i höghuskvarteret intill. Bakom till vänster finns utbyggnaden av skolbyggnaden vid Handelsplanaden, vilken inte ingår i projektplanen utan är en framtida lokalreservering.

Trädraderna i kanterna av parkeringsområdet är viktiga med tanke på trivseln och hanteringen av dagvatten.

5.4.9 Tillgänglighetskonsekvenser

I planarbetet undersöks de krav som tillgängligheten ställer, i synnerhet vad gäller parkering. Tillgänglighetskraven och de valda lösningarna för gårdarna preciseras under den senare genomförandeplaneringen. Gårdarna är förhållandevis jämna, vilket gör det möjligt att ordna med tillgängliga passager. På grund av höjdskillnader är det emellertid möjligt att passagen för fotgängare i nord-sydlig riktning från Fredsgatan till skolans gård inte kan anläggas så att den blir tillgänglig. En tillgänglig infart till tomten kan emellertid ordnas från Rådhusgatan, Kaserngatan och Handelsplanaden.

Flest utmaningar för tillgängligheten ställer det gamla byggnadsbestånd som ska skyddas. Så som det nu är, är de översta våningarna i Medborgarinstitutet Almas tillbyggnadsdel mot innergården inte tillgängliga. I skyddsbeteckningen sr-3 i detaljplanen konstateras följande: *Nödvändiga förändringar för att tillgängligheten ska kunna genomföras, så som byggandet av en hiss eller entréhall, måste anpassas till byggnadens arkitektur och andra särdrag.* Genomförande av en hiss eller en entréhall har möjliggjorts genom att fastställa byggrätt och byggnadsyta för dem.

Enligt detaljplanebestämmelserna rekommenderas det att fem (5) procent av parkeringsplatserna reserveras för rörelsehindrade. Det motsvarar en bilplats för rörelsehindrade personer per 20 vanliga parkeringsplatser. I Miljöministeriets handbok "Tillgängliga byggnader och deras omgivningar" är den rekommenderade beräkningsprincipen två tillgängliga bilplatser per 50 vanliga bilplatser och efter det en plats till för varje 50:e bilplats. I detaljplanen rekommenderas således något fler parkeringsplatser för rörelsehindrade än vad som i allmänhet rekommenderas.

Om planen genomförs förbättrar den tillgängligheten i kvarteret genom att möjliggöra smidigare förbindelser mellan byggnadernas olika delar och även mellan byggnaderna.

5.4.10 Att låta bli att genomföra detaljplanen

I samband med behovsutredningen har det konstaterats att det finns behov av en enhetsskola i centrum och att kvarteret som är föremål för planändringen är det bästa placeringsalternativet. Om detaljplaneändringen inte skulle genomföras, måste Enhetsskolan i centrum förverkligas på en annan plats. I stadskärnan hittades i samband med behovsutredningen ingen bättre plats, så man skulle vara tvungen att söka en alternativ placeringsplats utanför centrumet. Detta skulle leda till att de barn som bor i centrumet vore tvungna att gå i skola utanför centrumet. I och med att det kommer barn till skolan från olika håll i Vasa är närheten med kollektivtrafik av särskild betydelse, så att ingen onödigt anföringstrafik skapas för eleverna i årskurserna 6–9. Då skulle anföringstrafiken belasta någon av stadens bostadsområden utanför centrumet, troligtvis Brändö eller Sandviken.

Om detaljplanen inte genomfördes, skulle det riskera att även de byggnader som finns på området för planändringen blir underutnyttjade. Det skulle vara utmanande att hitta nya lämpliga användningsområden för de skyddade byggnaderna på planändringsområdet. Det att byggnaderna hålls i ändamålsenlig användning bidrar till bevarandet av byggnadernas skyddsbe-teckningar.

5.5 STÖRANDE FAKTORER I MILJÖN

Trafikmiljön

I centrumet kör många motorfordon som ger upphov till buller och luftföroreningar. Planområdet är emellertid ett sedvanligt centrumområde där störande faktorer från motortrafiken är karakteristiska. Trafikstörningarna minskas med den strukturering av trafiken och de lägre körhastigheter som man med detaljplaneändringen eftersträvar på Kaserngatan samt genom att fordonstrafiken och parkeringen koncentreras och avskiljs från gång- och cykelvägarna.

Buller och vandalism

Skolans gård ger upphov till buller dagtid och även mopeder som eleverna i de högra årskurserna eventuellt använder för att ta sig till skolan orsakar buller i omgivningen. Mopedbullret kan stävjas genom att mopedtrafiken styrs till de omgivande gatorna och parkeringen koncentreras till närheten av Handelsplanaden. Efterklängen efter bullret kan påverkas med hjälp av träd som gränsar skolans gård. På så sätt kan de upplevda bullerstörningarna minskas. Med planlösningarna eftersträvas en skolgård som är öppen och trygg för alla och som alla stadsbor upplever som en lockande passage även kvällstid.

Trygga förbindelser och gårdar som är öppna för alla ökar för sin del användningen av skoltomten under kvällar och veckoslut. Vandalism kan förebyggas genom att förbindelserna anläggs så att man kan gå genom området och skoltomten görs bättre synlig från gatuområdena däromkring. Även belysningen och trivselen spelar en roll för att skoltomtens användarkår ska vara så omfattande och mångsidig som möjligt också under kvällar och veckoslut och bestå av alla stadsbor.

5.6 PLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER

Planbeteckningarna och -bestämmelserna i detaljplanen anges på detaljplanekartan (se bilaga 1).

6 GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

6.1 PLANER SOM STYR OCH ILLUSTRERAR GENOMFÖRANDET

Utöver detaljplanekartan och planbeskrivningen styrs genomförandet också av lagar, instruktioner och föreskrifter om byggande samt av Vasa stads byggnadsordning.

För att illustrera detaljplanen har det utarbetats illustrationer som åskådliggör nybyggnadens konsekvenser (se bilaga 5).

Om däckparkeringen

Centralisering av parkeringen till en strukturell lösning skulle underlätta strukturen av gårdsplanen och frigöra utrymme för skolelevernastverksamhet.

Det skulle vara möjligt att integrera exempelvis barnens konst i den strukturella parkeringens fasader. I bilderna nedan har barnens teckningar digitaliserats och de har lagts fram i daghemsbyggnadens betongfasad som annars lätt skulle kunna uppfattas som tråkig. Integreringen av barnens teckningar som del av fasaden ger eleverna ett gyllene tillfälle delta i utvecklandet av den egna miljön och samtidigt synliggöra skolans verksamhet för förbipasserande.



Bilden på en fasad som piggats upp med barnens teckningar har tagits i Björkby i Vanda hösten 2022.



Bilden på en fasad som piggats upp med barnens teckningar har tagits i Björkby i Vanda hösten 2022.



Det är möjligt att mjuka upp parkeringsdäckets framtoning också med hjälp av växtlighet.

Gårdsområdenas grönfaktor

I Vasa tillämpas en grönfaktormetod med vilken man försöker garantera att man upprätthåller dagvattenhanteringen i stadsstrukturen och tillräckligt med växtlighet för en trivsamt miljö samt genomträngliga ytor. I nuläget är planområdets grönfaktor anspråkslös, under 0,4.

Enligt den här principen bör man i samband med planeringen av skolans gårdsplaner föredra halvgenomträngliga och genomträngliga beläggingsmaterial. Vid tolkningen av grönfaktorn är ett högre tal alltid bättre, som mål kan man sätta upp ett högre tal än 1. Exempelvis för kvarteret Travdalen definierades som mål för grönfaktorn 1,2.

Grönfaktorn består av flera faktorer och därför är en bra grönfaktor alltid summan av flera saker. På det här planeringsområdet är det emellertid möjligt att lyfta fram tre faktorer som är de viktigaste med tanke på grönfaktorn:

- Styrningen av takvatten från kulturhistoriskt sett värdefulla byggnader ut till planterad växtlighet och användning för trädraderna.
- Beläggning av gårdsplanerna med semipermeabelt beläggingsmaterial så som gräsarmering.
- Träden i mitten på tomten sparas och nya träd planteras enligt detaljbestämmelserna.

De här tre faktorerna bildar en helhet som ger grönfaktornivån 0,74. När man räknar med småplanteringarna på gården och de små områdena med gräsmatta stiger talet till nivån 0,78. En grönfaktor på över ett är svårt att nå på ett så här färdigt och tätt område, men med hjälp av nybyggnadens arkitektur och genom att använda potentialen med däckparkering kan man uppnå en nivå som ligger nära ett. I det här projektet är målnivån för grönfaktorn 0,9. Detta når man till exempel genom att integrera föregående åtgärder och därtill delvis genom att lägga gröna tak och gröna väggar på nybyggnaderna.

V A S A .
V A S A .

VIHERKERROINLASKURI

Koiteen nimi ja osoite:		Tontin / korttelin pinta-ala (m²)		Päivämäärä	
ak 1121 Keskustan yhtenäiskoulu		16299		10.10.2022	
Elementti	Määrä (Tayla)	Yksikkö	Kerroin		
 Säilytettävä kasvillisuus ja avokallio	Säilytettävä hyväkuntoinen iso puu, korkeus > 3m, täysikasvuinen korkeus > 10 m tai latvuksen peittopinta-ala > 40 m² / halkaisija 7,5m	4	kpl	140,0	560
	Säilytettävä hyväkuntoinen pieni puu, korkeus > 3m, täysikasvuinen korkeus < 10 m tai latvuksen peittopinta-ala < 40 m² / halkaisija 5m tai pylväsmäinen puu	0	kpl	70,0	0
	Säilytettävä hyväkuntoinen iso puu, korkeus < 3m, täysikasvuinen korkeus > 10 m tai latvuksen peittopinta-ala > 40 m² / halkaisija 7,5m	0	kpl	120,0	0
	Säilytettävä hyväkuntoinen pieni puu, korkeus < 3m, täysikasvuinen korkeus < 10 m tai latvuksen peittopinta-ala < 40 m² / halkaisija 5m tai pylväsmäinen puu	0	kpl	60,0	0
	Säilytettävät isot pensaat, täysikasvuinen korkeus > 2 m tai lehduston peittopinta-ala > 3 m²	5	kpl	6,9	34,5
	Säilytettävä luonnonmukainen pohjakasvillisuus	0	m²	2,2	0
	Säilytettävä luonnonmukainen avokallio (ainakin osittain paljas kalliopinta, vähäisesti puustoa)	0	m²	1,9	0
 Kasvillisuus	Isokokoinen puu, täysikasvuinen korkeus > 10 m tai latvuksen peittopinta-ala > 40 m² / halkaisija 7,5m	30	kpl	120,0	3600
	Pienikokoinen puu, täysikasvuinen korkeus < 10 m tai latvuksen peittopinta-ala < 40 m² / halkaisija 5m tai pylväsmäinen puu	0	kpl	60,0	0
	Isot pensaat, täysikasvuinen korkeus > 2 m tai lehduston peittopinta-ala > 3 m²	0	kpl	5,1	0
	Muut pensaat	0	m²	1,4	0
	Perennat	150	m²	1,6	240
	Monivuotiset köynnöskasvit	0	kpl	2,6	0
	Niitty tai kuita	0	m²	1,8	0
 Viherkatot ja -seinät	Katopuutarha, kasvustustarha paksuus 20–100 cm	0	m²	2,0	0
	Niitty- tai heinäkatto, kasvustustarha paksuus 15–30 cm	0	m²	1,5	0
	Maksaruohokatto, kasvustustarha paksuus 5–8 cm	1200	m²	1,4	1680
	Puoliläpäisevät pinnoitteet (esim. nurmikki, kivituikka)	4000	m²	1,0	4000
	Läpäisevät pinnoitteet (esim. sorja- ja hiekkapinnat)	0	m²	1,4	0
	Lampi, kosteikko tai luonnonmukainen kasvillisuudella (ainakin osan vuodesta pysyvä vesipinta; muun ajan maa pysyy kosteana)	0	m²	2,8	0
	Huovetuspainanne tai -allas kivipinnalla	0	m²	2,0	0
BONUSLEMENTIT	Huovetuspainanne tai -allas kasvillisuuspinnalla	0	m²	2,2	0
	Huovetuspainanne tai -allas, jossa monipuolista ja kerroksellista kasvillisuutta	0	m²	2,5	0
	Huovetuskäyttö tai -säiliö (maanalainen, yksikkönä kuutiometri)	0	m³	1,3	0
	Huovetuspainanne tai -allas, jossa monipuolista ja kerroksellista kasvillisuutta	5500	m²	0,7	3850
	Huovetuspainanne tai -allas, jossa monipuolista ja kerroksellista kasvillisuutta	0	m²	0,8	0
	Huovetuspainanne tai -allas, jossa monipuolista ja kerroksellista kasvillisuutta	0	m²	0,2	0
	Huovetuspainanne tai -allas, jossa monipuolista ja kerroksellista kasvillisuutta	0	m²	0,3	0
KORTTELIN VIHERKERROIN	Varjostava isokokoinen puu rakennuksen etelä- tai lounaispuolella (suositetaan erityisesti lehtipuita)	0	kpl	13,5	0
	Viljelyyn soveltuvat istutukset: hedelmäpuut, marjapensaat	0	kpl	10,0	0
	Viljelyalut (kasvustustarha ei yhteyttä maahan)	0	m²	0,6	0
Korttelin painotettu viherpinta-ala				14629,5	
KORTTELIN VIHERKERROIN				0,90	

Ett exempel på användning av grönfaktorkoefficienten inom planeringsområdet.

Nybyggnadens arkitektur

För nybyggnadens del har det utfärdats bestämmelser med vilka man strävar efter en högklassig gatumiljö och stadsbild. Målet är att nybyggnaden inte ska ge ett slutet intryck i gatubilden. I bilaga 5 till detaljplanebeskrivningen sätts upp mål för den byggda miljöns kvalitet.

Enligt bestämmelsen ska det placeras fönster på alla fasader och dessutom ska fasadernas slutna delar planeras så att man skapar en trivsamt miljö för fotgängare. Vid behandlingen av de slutna delarna kan man dra nytta av många olika arkitektoniska medel, till exempel med en varierad ytbehandling och innovativ integrering som del av fasadens belysning. Särskilt med hjälp av belysningen kan man skapa ett intressant gaturum exempelvis genom att spegla mönster på byggnadens väggar och också på gatan.



Bilder på figurer som speglas på marken och som berättar om verksamheten i stadsrummet. Figuren med resväskan finns på perrongen och barnet som leker vid öppningen till parken. Bilderna är tagna i Leinelä hösten 2022.

Även olika slingerväxter på de gröna väggarna eller integrering av konsten som del av fasaden är alternativ på hur man kan göra fasaden mer levande. Man kan införa konst i fasaden på olika sätt. Sådana lösningar som man även kan betrakta på nära håll ger ofta ett mer intressant slutresultat för de förbipasserande människorna. Till exempel genom integrerade texter på fasader är det möjligt att väcka intresse och nyfikenhet i miljön. Även lösningar för olika sätt att röra på sig kunde fungera på skolans fasad.



Bilder: Fasaden på Dickursby kyrka, där man använt belysning samt murverk med ord på ett sätt som gör gaturummet intressant. Bilderna är tagna i Dickursby hösten 2022.

6.2 GENOMFÖRANDE OCH TIDTABELL

Målet är en lagakraftvunnen detaljplan våren 2023. Det är möjligt att följa med planprocessen på Planläggningens webbplats: www.vasa.fi/ak1121

Måltidtabellen för genomförandet (den slutliga ordningen för genomförandet fastslås under planeringstiden):

- År 2024: Rådhusgatan 33 rivs.
- År 2024: Uppförandet av nybyggnaden på Rådhusgatan 33 inleds.
- År 2024: Den grundliga renoveringen av byggnaden på Handelsplanaden 22 inleds.
- År 2024 eller 2025: Trafikljus i korsningen av Rådhusgatan och Fredsgatan (Kommunkens trafiksäkerhetsobjekt, som inte enbart anknyter till enhetsskolsprojektet i centrum)
- År 2026: Gatuarrangemang på Kaserngatan (korsningsområdena görs smalare och träd planteras, övergångsstället vid brandgatan höjs)
- Sommaren 2026: Ändringsarbeten på Fotografsgården (Brandgatan Fotografsgården som lämnats utanför planområdet planeras och byggs så att det är tryggt för skoleleverna att röra sig mellan byggnaderna i de olika kvarteren. Anläggande av fotgängar- och cykelleder och differentiering av parkeringsområdet kräver ingen detaljplaneändring.)

Målet är att Enhetsskolan i centrum ska stå färdig när höstterminen 2026 inleds.

6.3 UPPFÖLJNING AV GENOMFÖRANDET

Genomförandet följs upp i samband med bygglovsförfarandet.